

NICOLAS BARREAU

MANE RASI PASAULIO KRAŠTE

Nicolas Barreau

MANE RASI PASAULIO KRAŠTE

Romanas

Iš vokiečių kalbos vertė
Jolita Kartanaitė

Vilnius, 2012

UDK 821.112.2-31
Ba461

Versta iš:
Nicolas Barreau
Du findest mich am Ende der Welt

ISBN 978-9955-16-376-3

Prieš iš tikrųjų pamatydami
dažnai žiūrime šimtus, tūkstančius kartų.
CHRISTIAN MORGENSTERN

Mano pirmas meilės laiškas virto tikra katastrofa. Tuomet buvau penkiolikos ir, vos tik išvysdavau Liusilę, beveik alpdavau iš meilės.

Mūsų mokyklą ji, būtybė iš kitos planetos, pradėjo lankyti prieš pat vasaros atostogas, ir netgi šiandien, praėjus daugeliui metų, atrodo, kad Liusilės pirmas pasirodymas klasėje buvo apsuptas apžavų kerų – mergina vilkėjo dangaus žydrynės plonyte berankove suknele, ilgi, sidabru švytintys šviesūs plaukai gaubė smulkų širdies formos veiduką.

Ji stovėjo rami, išsitiesusi, besišypsanti, nutvieksta saulės šviesos, o mūsų mokytoja – madam Diubua, ieškodama vietos, žvilgsniu perbėgo klasę.

– Liusile, iš pradžių gali atsisėsti prie Žano Luko, ten dar yra laisva vieta, – galiausiai ištarė mokytoja.

Man sudrėko delnai. Per klasę nuvilnijo tylus murmesys, o aš spoksojau į madam Diubua kaip į gerąją pasakos fėją. Vėliau gyvenime toks jausmas mane aplankydavo retai, jį pajunti tik tada, kai laimė ištinka to visiškai nenusipelniusį žmogų.

Liusilė pasiėmė savo kuprinę ir atplaukė prie mano suolo, o aš kuo nuoširdžiausiai dėkojau savo klasiokui Etjenui, kad tas, lyg nujausdamas, kaip tik buvo patyręs sudėtingą rankos lūžį.

– *Bonjour**, Žanai Lukai, – mandagiai pasisveikino Liusilė, tai buvo pirmieji jos pasakyti žodžiai, o atviras šviesių, vandens mėlynumo akių žvilgsnis užgulė mane visu debesies svoriu.

Būdamas penkiolikos dar nežinojau, kad debesys iš tiesų sveria tonų tonas, ir iš kur galėjau apie tai nutuokti, juk jie dangum plaukia tokie balti ir taip lengvai nelyg cukraus vata.

Būdamas penkiolikos nežinojau daug dalykų.

---

* *Bonjour* (pranc.) – laba diena (čia ir toliau – vertėjos pastabos).

Linktelėjau, šyptelėjau ir bandžiau neišrausti. Visi į mus spoksojo. Jutau, kaip karštas kraujas muša į skruostus, girdėjau kikenančius vaikinus. Liusilė, lyg to nepastebėdama, man šypsojosi, o aš buvau jai už tai labai dėkingas. Tada ji, tarsi būtų savaime suprantama, atsisėdo į nurodytą vietą ir išsitraukė savo sąsiuvinius. Iš laimės užgniaužęs kvapą nebylus paslaugiai pasislinkau į šoną.

Pamoka prasidėjo, bet iš tos dienos mokykloje prisimenu tik viena: šalia manęs sėdėjo gražiausia klasės mergina, o jai pasilenkus ir pasirėmus alkūnėmis, mačiau švelnučius šviesius pūkelius pažastyse ir mažutytį svaiginančiai švelnios, minkštos odos lopinėlį, vedantį link merginos krūtinės, paslėptos po vasarine suknele.

Kitas dienas jutau nuolatinį laimės svaigulį. Su niekuo nekalbėdavau, be perstojo vaikštinėdavau Hjero – mano mažo, piečiausiame Prancūzijos taške esančio gimtojo miestuko – paplūdimiu ir jūron siųsdavau savo jausmų pliūpsnį, užsidarydavau savo kambaryje ir garsiai klausydavausi muzikos, kol mama pradėdavo belstis į duris ir rėkdavo, ar kartais tik neišprotėjau.

Taip, aš išprotėjau. Išprotėjau pačiu gražiausiu būdu, kokį tik galima įsivaizduoti. Išprotėjau, kaip tik galima išprotėti. Niekas nebebuvo taip kaip anksčiau, pirmiausia aš pats. Viskas buvo nauja, kitaip. Su penkiolikmečio naivumu ir užsidegimu nusprendžiau, kad jau nebesu vaikas. Valandų valandas praleisdavau staipydamasis prieš veidrodį, iš visų pusių kritiškai save apžiūrinėdavau, ar matėsi mano beprotybė.

Nenuilsdamas įsivaizduodavau tūkstančius karščiuojančios vaizduotės kuriamų situacijų, kurios visuomet pasibaigdavo taip pat – bučiniu į Liusilės raudonas kaip vyšnios lūpas.

Dabar rytais spirgėdavau iš nekantrumo, kaip norėdavau eiti į mokyklą. Vietoje būdavau jau penkiolika minučių prieš ūkvedžiui atrakinant didžiuosius geležinius vartus, vis bergždžiai vildamasis su Liusile susitikti vienas. Nė kartelio mergina neatėjo anksčiau.

Pamenu, kaip vieną dieną per matematikos pamoką po stalu septynis kartus numečiau savo pieštuką, kad tik galėčiau priartėti prie savo dievinamosios, lyg netyčia ją liesti, kol mergina lengvutėm basutėm apautas pėdas kikendama patrauks į šalį, o aš galėčiau pakelti tai, ko tariamai ieškojau grabaliodamas rankomis.

Madam Diubua per akinių viršų griežtai pažvelgė į mane ir įspėjo, kad labiau susikaupčiau. Aš tik nusišypsojau. Ką gi ji išmano?

Po kelių savaičių vieną popietę prieš knygyną išvydau stovinčias Liusilę su dviem merginom, su kuriom ji neseniai susidraugavo. Merginos juokėsi ir mažais baltais plastikiniais maišeliais mosavo per vasarišką orą.

Tada, o stebuklingas atsitiktinume, jos atsisveikino, o Liusilė dar liko stovėti prie vitrinos ir apžiūrinėjo knygas. Į kelnių kišenes susikišau rankas ir nupėdinau prie jos.

– *Salut**, Liusile, – ištariau kiek galėdamas normaliau, o ji nustebusi atsisuko.

– O, Žanai Lukai, čia tu, – atsakė. – Ką čia darai?

– Ai... – dešinės kojos sportiniu bateliu brūžinau grindinį. – Nieko ypatingo. Šiaip sau vaikštinėju.

Stebeilijau į jos laikomą mažą plastikinį maišelį ir karštligiškai mąsčiau, ką sakyti toliau.

– Nusipirkai knygą atostogoms?

---

* *Salut* (pranc.) – sveika.

Ji papurtė galvą, ilgi žvilgantys plaukai supleveno it ploniausias šilkas.

– Ne, popieriaus laiškams.

– Aha.

Mano rankos kelnių kišenėse susigniaužė.

– Patinka rašyti ... ee ... laiškus?

Ji gūžtelėjo pečiais.

– Na, taip. Turiu draugę, ji gyvena Paryžiuje, – šiek tiek didžiuodamasi ištarė Liusilė.

– Ooo. Šaunu! – sumikčiojau ir pagarbiai sučiaupiau lūpas. Paryžius berniukui iš provincijos atrodė toks pat tolimas, kaip ir mėnulis. Ir kad vėliau ten gyvensiu ir kaip tikras miestietis vaikščiosiu Sen Žermeno gatvėmis, būdamas gana sėkmingai dirbančiu galerininku, suprantama, tuomet ir negalėjau žinoti.

Liusilė iš padilbų skersai į mane žvilgtelėjo, jos mėlynos akys sukibirkščiavo.

– Bet man dar labiau patinka gauti laiškus, – ištarė.

Nuskambėjo lyg paraginimas.

Tai buvo kaip tik tas momentas, kuris įkvėpė mano nuopuolį. Žiūrėjau Liusilei į besišypsančias akis, keletą sekundžių nebegirdėjau nieko, ką ji plepėjo, nes mano smegenyse pamažu gryninosi didinga idėja.

Parašysiu laišką. Meilės laišką – tokį, kokio pasaulis dar neskaitė. Liusilei, pačiai gražiausiai iš visų!

– Žanai Lukai? Ei, Žanai Lukai! – su priekaištu akyse į mane žiūrėjo mergina, papūtusi lūpas. – Juk visiškai manęs nesiklausai.

Atsiprašęs paklausiau, ar ji norėtų su manim nueiti suvalgyti ledų. Kodėl ne, pasakė ji, ir mes jau sėdėjome mažoje gatvės ledainėje. Liusilė atidžiai skaitė ne patį didžiausią pasirinkimą siūlantį plastikinį valgiaraštį, pirmyn ir atgal vartė lapus ir galiausiai užsisakė vieną „Coup mystère".

Keista, kaip vėliau tiksliai prisimenamos tokios visiškai beprasmės detalės. Kodėl atmintis įsimena tokius nereikšmingus dalykus? O galbūt jie vis dėlto turi prasmę, kurią suvokiame ne iš karto? Kad ir kaip ten būtų, kokių ledų užsisakiau aš, nebeprisimenu.

Porcija „Coup mystère" – iš tiesų mažas žemyn smailėjantis plastikinis indelis su vaniliniais ir riešutiniais ledais, kurį taip pat galima pasiimti tiesiai iš didelio ledų šaldytuvo, kavinėje buvo patiekta gana prašmatniai – sidabriniame dubenėlyje.

Tačiau visa situacija leido tikėtis kur kas daugiau, nei buvo iš tikrųjų – bet kokia gi situacija nebūtų žadinusi daug vilčių tą vasaros popietę, kai pasaulis kvepėjo rozmarinais ir heliotropais, prieš mane sėdėjo balta suknele vilkinti Liusilė, susikaupusi ilgu šaukšteliu maišė savo ledus ir susižavėjusi suriko, vos tik pasiekė nepaprastai paslaptingą orinio pyragaičio sluoksnį ir surado pačiame dugne buvusį raudoną kramtomosios gumos rutuliuką.

Mergina bandė išžvejoti kramtomosios gumos rutuliuką – leipom juokais, nes glitus raudonas daiktas vis išslysdavo iš šaukštelio, kol Liusilė galiausiai ryžtingai sukišo pirštus į taurę ir triumfuojančiai ištarusi „Štai!" įsikišo jį į burną.

Susižavėjęs spoksojau į ją. Šitokių skanių ledų nevalgiusi jau seniai, džiugiai paskelbė Liusilė ir, išpūtusi milžinišką kramtomosios gumos burbulą, susprogdino jį prieš lūpas.

Ir kai vėliau ją dar palydėjau namo ir kartu vienas šalia kito bėgome dulkėtu nesutvirtintu Borm lė Mimozos keliuku, buvau bemaž tikras, jog mergina jau priklauso man.

Prieš prasidedant beprotiškai ilgoms vasaros atostogoms, paskutinę mokslo metų dieną dre-

bančia širdimi Liusilei į kuprinę įkišau laišką. Parašiau jį su tokiu nekantriu atsidavimu, kaip jaunuolis, kuris mano esąs suaugęs, tačiau iki to jam dar labai toli. Kad aprašyčiau savo mylimiausiąją, ieškojau poetiškiausių palyginimų, savo jausmus atskleidžiau su didele aistra, pasitelkiau visus su amžinybe susijusius žodžius, kokie tik yra, prisiekiau Liusilei savo nemirtingą meilę, piešiau didingas ateities vizijas, taip pat nepamiršau vieno gana konkretaus pasiūlymo: prašiau Liusilės tik prasidėjus atostogoms su manimi išvažiuoti į Hjero salas – romantiškai išvykai valtele į Porkerolio salą, kur tikėjausi ypatingų dalykų. O ten, visiškai tuščiame paplūdimyje, vakare padovanočiau jai mažą sidabrinį žiedą, kurį nusipirkau dar prieš dieną iš kišenpinigių, kuriuos anksčiau iškaulijau iš savo geraširdės mamos. Ir tada (pagaliau!) mus abu sujungs mano taip beprotiškai išsiilgtas bučinys, amžiams apvainikuosiantis mūsų jauną, nemirtingą meilę. Amžiams.

„Ir dabar į tavo rankas atiduodu visą savo liepsnojančią širdį. Myliu tave, Liusile. Prašau, greitai man atrašyk!“

Valandų valandas mąsčiau, kaip pabaigti laišką. Iš pradžių paskutinį sakinį išbraukiau, ta-

čiau mano nekantrumas laimėjo. Ne, nebenoriu laukti nė sekundės ilgiau, nei reikia.

Šiandien visa tai prisiminęs imu juoktis. Tačiau kad ir kaip trokščiau atsiriboti nuo tuometinio meilės įkarščio įkvėpto jaunuolio, pripažįstu, jog vis dėlto dar jaučiu nuoskaudos trupinius.

Nes šiandien aš pasikeitęs, kaip ir visi kiti.

Bet tą karštą vasaros dieną, prasidėjusią su tokiu vilčių antplūdžiu, o pasibaigusią taip tragiškai, maldavau, kad Liusilė atsakytų į mano pernelyg didelius jausmus, nors mano maldos buvo gryna retorika. Širdies gilumoje buvau visiškai įsitikinęs savo sėkme. Juk tai aš vienintelis vaikinas iš klasės, su kuriuo Liusilė valgė „Coup mystère".

Nežinau, kodėl tą popietę būtinai turėjau trainiotis netoliese Liusilės namo. Gal viskas būtų pasibaigę kitaip, jei dėl savo nekantrumo ir ilgesio nebūčiau savo žingsnių nukreipęs į Borm lė Mimozą, kur gyveno Liusilė.

Kaip tik buvau besukąs į mažą takelį, palei kurį stūksojo sena iš lauko akmenų suręsta tvora, beveik užgožta kvepiančių aukso geltonumo mimozų krūmų, kai išgirdau besijuokiančią Liusilę.

Sustojau. Saugomas tvoros, nugara atsirėmęs į šiurkščius akmenis, šiek tiek pasilenkiau priekin.

Ir tada išvydau ją. Liusilė gulėjo ant tarp dviejų medžių patiestos paklodės, merginai iš kairės ir dešinės po draugę. Visos trys pasismagindamos kikeno, gana atlaidžiai dar spėjau pagalvoti, jog kartais merginos būna keistokos. Tačiau tada pamačiau, kad Liusilė kažką laikė rankoje. Tai buvo laiškas. Mano laiškas!

Sustingęs stovėjau, slepiamas mimozų šakų kaskadų, rankomis įsikabinau į saulės įkaitintą tvorą ir nenorėjau suvokti to, ką matau – vaizdo, nutvilkiusio mano rageną pačiu žiauriausiu tiesmukumu.

Vis dėlto tai buvo tiesa, vėl suskambėjęs švelnus Liusilės balsas susmigo man į širdį lyg stiklo šukės.

– Tik paklausykit: „Dabar į tavo rankas atiduodu visą savo liepsnojančią širdį“, – perdėtai pabrėždama skaitė Liusilė. – Mirsiu iš juoko?!

Merginos vėl pradėjo kikenti, viena draugė iš juoko susirietė ant paklodės ir susiėmusi už pilvo vis šūkaliojo:

– Gelbėkit, dega, dega! Gaisrinę, gaisrinę! *Au secours, au secours*!*

---

* *Au secours!* (pranc.) – gelbėkit!

Negalėdamas pajudėti spoksojau į Liusilę, kuri dabar visiškai abejinga širdim ir šaltakraujiškai išjuokė slapčiausius mano troškimus, išdavė, naikino mane.

Visas degiau, bet nenubėgau šalin, kad išsigelbėčiau. Mane apėmė lyg savaime žudantis žlugimo troškimas, norėjau girdėti viską, iki pat kartaus galo.

Tuo tarpu merginos ilsėjosi po juoko priepuolio. Apie gaisrinę kalbėjusi mergina Liusilei iš rankų išplėšė laišką.

– Dievuliau, kaip jis rašo! – sužviegė. – Taip išpūstai! Tu – mane užtvindanti jūra, tu – gražiausia rožė ant mano ... *krūmo*?... O lia lia, ką gi *tai* turėtų reikšti?

Merginos sužvigo, o aš iš gėdos išraudau.

Liusilė paėmė laišką ir jį sulankstė. Veikiausiai išpasakotas visas turinys, ir pakankamai prisilinksminta.

– Kas žino, iš kur jis tai nusirašė, – pasimėgaudama tarstelėjo mergina. – Mūsų mažasis poetų karalius.

Akimirką maniau turįs išlįsti iš savo slėptuvės ir pripulti prie jos, papurtyti, apšaukti ir paprašyti pasiaiškinti, bet dar likusi išdidumo kruopelė mane sulaikė.

– Ir? – paklausė viena mergina ir atsisėdo. – Ką dabar darysi? Važiuosi su juo?

Liusilė energingai žaidė savo auksiniais kaip fėjos plaukais, o aš stovėjau, sulaikęs kvėpavimą, ir laukiau savo mirties nuosprendžio.

– Su Žanu Luku? – paklausė lėtai. – Tu išprotėjai? Ką veiksiu su juo?

Ir lyg to dar nebūtų buvę gana, pridėjo:

– Juk jis dar vaikas! Nenoriu žinot, kaip jis bučiuojasi, fee! – ir pasipurtė.

Merginos sukvykė iš susižavėjimo.

Liusilė juokėsi, dar spėjau pagalvoti, kad šiek tiek per garsiai ir per spigiai, o tuomet kritau, smigau lyg Ikaras į jūros gelmę.

Troškau paliesti saulę ir nudegiau. Mano skausmas buvo beribis.

Tylutėliai nuslinkau, atgal sliūkinau apdujęs, apsvaigintas mimozų kvapo ir mažos merginos žiaurumo.

Dar ir šiandien mimozų kvapas man sukelia neigiamus jausmus, tačiau Paryžiuje šių švelnyčių augalų rasi tik gėlių parduotuvėse, nors jie ir nelabai tinka merkti į vazą.

Mano ausyse skambėjo Liusilės žodžiai. Net nejaučiau, kad per skruostus teka ašaros. Ėjau vis greičiau ir greičiau, kol galiausiai pradėjau bėgti.

Bet kodėl tai taip gražu? Kada nors kiekvienam sudrasko širdį, o pirmą kartą skauda ypač.

Taip baigėsi maža mano pirmos didelės meilės istorija – sidabrinis žiedas dar tą pačią dieną nuskriejo į prie Prancūzijos krantų tyvuliuojančią jūrą. Su beprotišku įtūžiu ir savo giliai sužeistoje sieloje jausdamas didžiausią bejėgiškumą sviedžiau jį į žydrą vandenį, kuris tą beprotiškai gražią dieną – vis dar pamenu tiksliai – buvo Liusilės akių spalvos.

Tą tamsią valandą, taip skausmingai kontrastuojančią visai mane supančiai linksmybei, prisiekiau – liudininkas buvo amžinoji jūra, galbūt kelios žuvys, abejingai besiklausančios įširdusio jaunuolio žodžių, – prisiekiau daugiau niekada nerašyti meilės laiško.

Po kelių dienų išvykome į Sent Maksimą pas mamos seserį ir ten praleidome vasaros atostogas. O kai prasidėjo pamokos, vėl sėdėjau su senu geru mokyklos draugu Etjenu, kuris po atostogų sugrįžo pasveikęs.

Liusilė, mano nuostabiai graži išdavikė, pasitiko mane saulės nuauksinta oda ir kreiva

šypsena. Mergina pasiteisino, kad išvyka į Hjero salas neišdegė, nes, deja, ji jau buvo suplanavusi kai ką kita. Draugė iš Paryžiaus, *blablabla*. O vėliau ir manęs nebebuvę. Liusilė nekaltai žvelgė į mane.

– Viskas gerai, – trumpai tarstelėjau ir patraukiau pečiais. – Tik tokia nuotaika buvo užėjus.

Tuomet apsigręžiau ir palikau ją stovėti su draugėmis. Suaugau.

Niekam nepasakojau apie šį savo išgyvenimą, netgi savo susirūpinusiems tėvams, kurie pirmomis siaubingomis dienomis po to matydavo mane tik gulintį lovoje ir atviromis akimis spoksantį į lubas, tėvai pasikeisdami bandė mane paguosti, nesistengdami iš manęs išpešti mano paslapties, už ką dar šiandien esu jiems labai dėkingas.

– Viskas bus gerai, – kalbėjo jie. – Žinai, gyvenime tai kalnas, tai pakalnė.

Kažkada, kad ir kaip neįtikėtinai tai skambėjo, skausmas iš tiesų atlėgo, ir mano senasis linksmumas grįžo.

Tačiau nuo tos vasaros mano santykiai su rašytiniu žodžiu tapo šiek tiek prieštaringi. Šiaip

ar taip, jei tik kalbama apie meilę. Galbūt dėl to ir tapau galerininku. Užsidirbu parduodamas paveikslus, myliu gyvenimą, mielai bendrauju su gražiomis moterimis ir didžiai harmoningai gyvenu su savo ištikimuoju dalmantinu Sezanu viename iš populiarų Paryžiaus kvartalų. Geriau būti ir negalėjo.

O savo priesaikos neberašyti meilės laiškų laikiausi, galite patikrinti.

Jos laikiausi iki... taip, iki man po beveik dvidešimties metų nutiko ši iš tikrųjų neįtikėtina istorija.

Istorija, prieš kelias savaites prasidėjusi pačiu keisčiausiu laišku, kurį vieną rytą radau savo pašto dėžutėje. Tai buvo meilės laiškas, ir jis aukštyn kojomis apvertė mano puikiausiai sustyguotą gyvenimą.

2

Žvilgtelėjau į laikrodį. Dar viena valanda. Mariona kaip visada vėluoja.

Tikrindamas vaikščiojau aplink slankiąsias sienas ir stumdžiau „Le Grand Rouge" – milžinišką raudonos spalvos kompoziciją, pagrindinį vernisažo, turėjusio prasidėti pusę aštuonių, paveikslą.

Žiuljenas su raudonojo vyro taure kiūtojo ant vienos iš baltų sofų ir papsėjo jau vienuoliktą cigaretę.

Prisėdau prie jo.

– Na, nerviniesi?

Jo dešinė pėda, apauta langeliais išmargintu „Van" firmos sportiniu bateliu, judėjo.

– Aišku, žmogau, ką gi sau manai? – vaikinas giliai įtraukė ir išpūtė dūmus prieš savo gražų jaunuolišką veidą. – Vis dėlto mano pirmoji tikra paroda.

Jo atvirumas, kaip visada, nuginklavo. Apsivilkęs paprastais baltais marškinėliais ir mūvintis džinsus, į pagalves susmigęs trumpais šviesiais plaukais jis šiek tiek buvo panašus į jauną Blinkį Palermą*.

– Viskas bus gerai, – pasakiau. – Mačiau ir daug didesnio šūdo.

Mano pasakymas privertė jį nusijuokti.

– Žmogau, tu tikrai moki padrąsinti, – Žiuljenas suspaudė cigaretę į sunkią ant stalelio prie sofos stovinčią stiklinę peleninę ir pašoko. Lyg tigras slinko palei galerijos sienas, vaikštinėjo aplink pastatomas sieneles ir apžiūrinėjo ryškius savo tapytus didelio formato paveikslus.

– Ei, jie ne tokie jau ir blogi, – galiausiai ištarė ir patempė lūpas. Tada kelis žingsnius atsitraukė atgal. – Mums tik reikėjo daugiau vietos, tada viskas būtų atrodę dar geriau, – vaikinas dramatiškai pamakalavo rankomis aplinkui. – Vieta... Plotas... Erdvė...

Gurkštelėjau raudonojo vyno ir atsilošiau.

– Taip, taip. Kitą kartą išsinuomosime Pompidu centrą, – tarstelėjau ir prisiminiau, kaip Žiuljenas pirmą kartą prieš keletą mėnesių atėjo

* Blinky Palermo (1943–1977) – vokiečių dailininkas abstrakcionistas.

į mano galeriją. Buvo paskutinis sekmadienis prieš Kalėdas, visas Paryžius žėrėjo sidabru ir baltuma, prie muziejų, priešingai nei įprasta, nebuvo jokių eilių, *tout le monde** buvo išsiruošęs į dovanų medžioklę, ir mano galerijoje kiaurą dieną nenutilo durų skambutis.

Pardaviau tris gana brangius paveikslus, ir visai ne nuolatiniams klientams, būsimos šventės Paryžiaus gyventojams tikriausiai pažadino meno troškimą. Kaip tik jau buvau beuždaręs galeriją, kai staiga galerijos „Galerie du Sud" – kaip pakrikštijau savo mažąją meno šventyklą Senos gatvėje – tarpduryje pasirodė Žiuljenas.

Patikėkite, nelabai nudžiugau. Niekas kitas galerininkui labiau neištampo nervų, kaip kažkokie nevykėliai, kurie nesusitarę užgriūva, atidaro savo didelius segtuvus ir nori parodyti tai, ką mano esant šiuolaikiniu menu. Be to, jie visi (visi!), išskyrus kelias kuklias išimtis, mano esą lusianai froidai**.

O kad vis dėlto pasikalbėjau su jaunuoliu, ant akių užsimaukšlinusiu kepuraitę, kaltas

---

* *Tout le monde* (pranc.) – visas pasaulis.

** Lucian Freud (1922) – naujojo figūratyvumo srovės dailininkas, vienas žymiausių šiuolaikinių dailininkų.

buvo Sezanas, ir štai dabar į tą jaunuolį dėjau dideles viltis.

Sezanas, kaip jau minėjau, yra mano šuo – trejų metų labai energingas dalmantinas. O aš puoselėju (kaip galima lengvai atspėti, nors diena iš dienos mielai užsiimu šiuolaikiniu menu) tylią aistrą to paties vardo prancūzui dailininkui – genialiam modernizmo pradininkui. Jo kūriniai man nepasiekiami, jausčiausi labai laimingas, jei turėčiau tikrą Sezaną, kad ir patį mažiausią.

Taigi, kaip tik norėjau nuo durų nuvyti Žiuljeną, kai Sezanas lodamas iššoko iš galinio kambario, letenomis per lygų parketą nučiuožė prie kailinukais vilkinčio jaunuolio, pradėjo aplink jį šokinėti ir tyliai inkšdamas nuolankiai palaižė rankas.

– Sezanai, šalin! – sušnypščiau, tačiau šuo kaip visada manęs neklausė. Deja, jis labai blogai išauklėtas.

Galbūt dėl to, kad šiek tiek nepatogiai jaučiausi prieš jaunuolį, kuris dabar žaidė su mano šunimi, prisiverčiau išklausyti.

– Pradėjau priemiesčiuose – piešdamas graffičius, – vaikinas šyptelėjo. – Būdavo išties *super*, naktimis išeidavome ir piešdavome. Greitkelių

tiltai, seni fabrikai, mokyklų tvoros, vieną kartą piešėme netgi ant traukinio. Bet dabar piešiu tik ant drobės, nesirūpinkit!

Viešpatie, juk tai *grafitininkas*, dar to man betrūko! Atsiduses atsiverčiau man paduotą aplanką. Varčiau tikrą eskizų, grafičių piešinių ir paveikslų nuotraukų chaosą. Turiu pripažinti, kad jaunuolis turėjo neblogą ranką.

– Ir? – susijaudinęs paklausė Žiuljenas kasydamas Sezanui sprandą. – Ką manote? Tikrovėje paveikslai atrodo tikrai daug geriau – piešiu tik didelio formato paveikslus.

Linktelėjau, o tuomet mano žvilgsnis užkliuvo už paveikslo, pavadinto „Braškinė širdis“. Jame buvo pavaizduota ištęsta širdis, viduryje jos – vos pastebimas įdubimas, o paviršius buvo panašus į braškės paviršių. „Braškinę širdį“ supo maži, tamsiai žali lapeliai, paveikslas nutapytas naudojant mažiausiai trisdešimt skirtingų raudonos atspalvių. Kartą pas savo draugą Bruną – gydytoją ir prisiekusį hipochondriką – mačiau skaitmeninį jo širdies filmuką, įrašytą diagnostinėje klinikoje. (Beje, jo širdis buvo visiškai sveika!) Ir iš tikrųjų, šis gyvybiškai svarbus raumuo buvo labiau panašus į braškę nei į įprastai visur piešiamas širdis ir širdutes.

Kad ir kaip ten būtų, tačiau jauno menininko paveiksle nupiešta širdis turėjo kažkokio natūralaus „vaisiškumo“, tad nežinojai, ar girdėjai plakančią braškės širdį, ar mieliau norėjai į ją kibti dantimis. Paveikslas buvo gyvas, kuo ilgiau į jį žiūrėjau, tuo labiau jis man patiko.

– Šitas atrodo įdomus, – pirštu bedžiau į nuotrauką. – Norėčiau pamatyti originalą.

– Gerai, jokių problemų. Tik jo parametrai du ir trys metrai. Kabo mano ateljė. Galite užsukti bet kada. O gal geriau man jį atvežti? Irgi ne problema. Galiu atvežti, kad ir šiandien!

– Dėl Dievo meilės, nereikia, – nusijuokiau, tačiau jo entuziazmas mane sujaudino. – Ar tai akrilas? – paklausiau nenorėdamas praskysti.

– Ne, aliejus. Nemėgstu akrilinių spalvų, – vaikinas trumpai žvilgtelėjo į nuotrauką ir apsiniaukė. – Nutapiau, kai mane paliko draugė, – kaire ranka stuktelėjo sau į krūtinę. – Iškentėjau daug!

– O... MRP, tai jūs? – paklausiau, nenorėdamas toliau klausytis jo išpažinties, ir parodžiau į signatūrą.

– Taip, žmogau. *C'est moi!**

---

* *C'est moi!* (pranc.) – tai aš!

Pažiūrėjau į jo mažą vizitinę kortelę ir suraukiau antakius:

– Žiuljenas d'Ovideo? – ištariau paraidžiui.

– Taip, toks mano vardas, – patvirtino jaunuolis. – Bet pasirašinėju MRP. Žinote, čia dar iš grafičių laikų. – *Menui reikia ploto*, – vaikinas šyptelėjo. – Čia vis dar toks mano šūkis.

Valanda vėliau, nei ketinau, užrakinau savo galerijos duris ir pažadėjau Žiuljenui po Naujųjų metų apsilankyti jo ateljė.

– Žmogau, puiku, man čia tikrai pati gražiausia kalėdinė dovana, – pasakė vaikinas mums atsisveikinant.

Paspaudžiau jam ranką, jaunuolis nuvinguriavo savo dviračiu, o aš su Sezanu nusileidau žemyn Senos gatve į kavinukę „La Palette" ko nors užkąsti.

Ir iš tikrųjų pirmosiomis sausio dienomis nuvažiavau pas Žiuljeną d'Ovideo ir aplankiau jį jo šiek tiek aptriušusioje Bastilijos kvartale esančioje ateljė. Apžiūrėjau vaikino darbus, man jie pasirodė tikrai verti dėmesio, o pabaigoje pasiėmiau „Braškinę širdį" ir pakabinau pabandymui savo galerijoje.

Po dviejų savaičių amerikietė kolekcininkė Džeinė Hirstman, kuri buvo viena iš mano geriausių klienčių, stovėjo priešais paveikslą ir žavėdamasi garsiai spygavo: *„It's amazing, darling! Just amazing!“**

Moteris purtė savo ugnies raudonumo į visas puses styrančias garbanas (tai jai teikė išskirtinę dramatišką išvaizdą), atsitraukė per žingsnį atgal ir į paveikslą keletą minučių žiūrėjo primerkusi akis.

– Tai aistros apgynimas mene, – pagaliau ištarė, jos dideli auksiniai žiedo formos auskarai virpėjo sulig kiekvienu žodžiu. – *Wow! I love it, it's great!***

Na, paveikslas iš tiesų buvo didelis. Žinojau, kad Džeinė Hirstman dievino didelio formato paveikslus – tokia jos išskirtinė silpnybė – bet moteriai, kuri per pastaruosius metus iš „Wallace“ fondo įsigijo kelis tikrai reikšmingus darbus, tai nebuvo svarbiausias kriterijus.

Džeinė atsisuko į mane:

– Kas čia toks MRP? – paklausė grobuoniškai žvelgdama. – Ar ką nors praleidau? Galima pamatyti daugiau?

---

* *It's amazing, darling! Just amazing!* (angl.) – Brangusis, tai nuostabu! Tiesiog nuostabu!

** *Wow! I love it, it's great!* (angl.) – Oho! Man patinka, didinga!

Papurčiau galvą. Beveik visi kolekcininkai, kuriuos pažįstu, tampa maniakais, kai tik pirmieji užuodžia kažką nauja.

– Mano mieloji Džeine, nuo jūsų tikrai nieko neslėpčiau! Čia vienas jaunas Paryžiaus menininkas, Žiuljenas d'Ovideo. Jam atstovauti pradėjau visai neseniai, – paaiškinau ir nusprendžiau nedelsdamas su Žiuljenu pasirašyti sutartį. – MRP atspindi jo meno suvokimą: menui reikia ploto.

– Aaaach, – suburkavo moteris. – *Menui reikia ploto*. Gerai, labai gerai, – pagarbiai palinksėjo galva. – Menui reikia ploto, o jausmams reikia erdvės, štai kaip! Žiuljenas d'O... kaip? Na, nesvarbu... Žanai Lukai, privalote ką nors su juo *padaryti*. Darykite ką nors su juo, sakau jums, šis tipelis *išgarsės*! Mano nosis tai užuodžia!

Jei į reikalą Džeinė Hirstman „įtraukdavo" savo nosį, kuri iš tikrųjų buvo gana didelė, derėjo tai vertinti rimtai. Ji kartą jau suuodė vieną paveikslą, kuris vėliau buvo parduotas tikrai brangiai.

– *How much?** – paklausė kolekcininkė, ir aš pasakiau tikrai per didelę kainą.

---

* *How much?* (angl.) – kiek?

Džeinė „Braškinę širdį“ nupirko dar tą pačią dieną ir už jį ant stalo paklojo didelę krūvą dolerių.

Kai aš pats pranešiau naujieną, Žiuljenas suspirgo iš laimės. Jis spontaniškai apkabino mane savo dažais ištepliotais delnais, kurių atspaudai dabar visiems laikams liko ant mano gražaus žydro kašmyrinio megztuko. Tačiau kas žino, galbūt šis kasdienai skirtas megztinis (deja, mano mėgstamiausias) vieną dieną bus vertas neįtikėtinai daug – kaip vienas *ready-made** daiktų, atspindinčių laimingiausią menininko gyvenimo akimirką. Manau, kad šiais laikais, kai viskas gali būti menas, o „Sotheby's“ aukcione Milane už neįtikėtinas sumas kaip „merda di artista“** parduodami netgi į skardines sukrėsti italo menininko ekskrementai, tai visai įmanoma.

Šiaip ar taip, bet tą laimingą sausio vakarą su Žiuljenu jo nešildomoje ateljė išlenkėme po keletą stiklų, po kelių valandų vienas kitą jau tujinome ir patraukėme į barą.

---

* kasdienio vartojimo daiktai, kuriemas suteikiamas meno kūrinio statusas.

** *Merda di artista* (ita.) – menininko šūdas.

Kitą rytą gana pagiringas viltį teikiantis jaunasis menininkas atėjo į „Galerie du Sud“, kur kartu pradėjome rengtis parodai „Menui reikia ploto“, būtent ją dabar po mažiau nei penkiolikos minučių turėjome atidaryti.

Kurgi Mariona? Nebegalima ja pasikliauti nuo tada, kai mergina susipažino su tuo motociklininku. Mariona studijavo meną ir mano galerijoje dabar atliko praktiką. Ir ji tikrai gera darbuotoja, kitaip jau kelis kartus man buvo panižę delnai, kaip norėjau ją išmesti.

Mariona, nuolat kramtydama gumą, sutvarkydavo sudėtingiausius reikalus ir visus klientus apvyniodavo aplink pirštą. Taip pat ir aš negalėjau atsispirti jos natūraliam žavesiui.

Lauke garsiai suriaumojo. Po akimirkos atsilapojo durys, ir į galeriją įkaukšėjo begėdiškai trumpa juoda aksomine suknute apsitaisiusi Mariona.

– Štai ir aš, – pareiškė švytėdama ir, išdavikiškai nuraudus skruostams, pasitaisė plačią ilgus šviesius plaukus juosiančią juostą.

– Mariona, kada nors lėksi iš darbo! – pareiškiau. – Ar neturėjai čia būti jau prieš valandą?

Mergina šypsodamasi nuo mano tamsaus švarko nuėmė baltą siūliuką.

– Ak, Žanai Lukai, nagi, atsipalaiduok. Viskas vyksta pagal planą.

Pakštelėjo man į skruostą ir sumurmėjo:

– Nepyk, bet anksčiau tikrai negalėjau.

Tuomet kulinarinio aptarnavimo įmonės merginoms davė keletą nurodymų, paklausė jų, ką gi ten pridariusios, o milžinišką prie įėjimo stovinčią gėlių puokštę sutvarkė taip, kad atitiktų jos estetinį stiliaus pojūtį.

Pamatęs pirmus Senos gatve ateinančius svečius, pasisukau į Žiuljeną.

– *Showtime*, – ištariau. – Prasideda.

Kulinarinio aptarnavimo įmonės merginos į taures pripylė šampano, aš pasitaisiau šilkinę kaklaskarę (manau, kad jos daug malonesnės nešioti nei tie smaugiantys kaklaraiščiai) – aksesuarą, dėl kurio mano draugai į mane kreipdavosi pravarde „hercoge Žanai“. Na, gyventi tai netrukdo.

Apsidairiau. Į kelnių kišenes susikišęs rankas Žiuljenas stovėjo prie galinės galerijos sienos, savo neišvengiamąją skrybėlę, su kuria niekuomet nesiskyrė, užsismaukęs beveik iki akių.

– Nagi, ateik čionai, – padrąsinau. – Juk čia tavo vakarėlis.

Pastatęs pečius prisliūkino, visai kaip Džeimsas Dynas.

– Ir prašau, nusiimk pagaliau tą skrybėlę.

– Kuo tau nepatinka mano skrybelė, žmogau?

– Nori pasislėpti? Juk nebesi vaikėzas, priemiesčiuose tepliojantis grafičius, ir eini ne į gatvės vakarėlį.

– Ei, ką tai reiškia? Staiga tapai sušiktu snobu, ką? Boisas* juk irgi turėjo...

– Boisas ilgai neatrodė taip gerai kaip tu, – pertraukiau. – Nagi, tiesiog nusiimk! Dėl manęs, savo seno mecenato.

Žiuljenas nenoriai nusiėmė skrybėlę ir nusviedė ją po sofa. Atidariau stiklines duris, įkvėpiau vasaršilčio gegužės oro ir pasveikinau pirmus svečius.

Po dviejų valandų jau žinojau, kad vernisažą lydėjo sėkmė. Galerija buvo pilna kuo puikiausiai besilinksminančių žmonių, kurie atsipalaidavę sėdėjo sofose ir gurkšnojo šampaną, arba stovėdami prieš eksponatus reiškė savo nuo-

---

* Joseph Beuys (1921–1986) – šiuolaikinės dailės krypčių atstovas, vokiečių tapytojas, skulptorius, objektų dailės atstovas ir meno pedagogas.

monę, po to pirštų galiukais į burną kišdami užkandėles. Atėjo visa menu besidominčių asmenų armija, trys kultūros leidinių redaktoriai, kai kurie geri klientai, taip pat matėsi keletas naujų veidų.

Abiejose galerijos salėse ausis kurtino gyvas balsų gaudesys, fone Emi Vainhaus dainavo *„I told you, I was trouble"*, o dama iš „Le Figaro" akivaizdžiai buvo pametusi galvą dėl Žiuljeno.

Keli asmenys jau teiravosi dėl „Le Grand Rouge" ir „L'heure Bleu" – įspūdingo moters akto, kurį tamsiai mėlynos spalvos kompozicijoje įžvelgdavai tik iš antro karto.

Puiki nuotaika, tik Bitneris (labai įtakingas kolekcininkas, Diuseldorfe pats turintis galeriją ir prisidedantis rengiant meno parodą „Art Cologne"*) nuolat burbėjo. Tipiška!

Vienas kitą pažinojome daugelį metų, ir aš dabar, kaip visuomet, kai jis atvykdavo į Paryžių, buvau rezervavęs kolekcininkui vietą viešbutuke „Duc de Saint Simon" ir pasirūpinau, kad jis gautų savo mėgstamiausią kambarį. Kadangi šiame viešbutyje dažnai apgyvendindavau iš užsienio atvykusius klientus, mano santykiai su

---

* „Art Cologne" – žymi moderniojo, pokario ir šiuolaikinio meno paroda Kelne.

viešbučio registratūroje dirbančiais darbuotojais buvo geri, ypač nuo tada, kai ten pradėjo dirbti Luiza Konti, savininko dukterėčia, kurios šeima gyveno Romoje.

– Mesjė Kertas Viteneris? – Luiza sušuko į ragelį, lyg tai būtų koks ateivis.

– Karlas, – atsidusęs patikslinau, – Karlas. Ir jo pavardė yra Bitneris, prasideda raide „B“!

Iš pradžių privalėjau susitaikyti su tuo, kad Luiza Konti (nepaisant to, kad vilkėjo tamsų kostiumėlį ir nešiojo „Chanel“ akinius juodais rėmeliais, kad buvo jauno amžiaus ir nepriekaištingas elegancijos pavyzdys) turėjo mielą silpnybę dažnai supainioti arba iškraipyti viešbučio svečių vardus ir pavardes.

– Aaach, *entendu**! Mesjė Šarlis Biteneris! Kodėl iš karto nesakėte? – jos balse girdėjau tylų priekaištą ir nurijau pastabą. – Mėlynasis kambarys... Luktelėkite... *eh bien*, galima suorganizuoti.

Mintyse įsivaizdavau, kaip madmuazelė Konti, sėdėdama už antikvarinio registratūros stalelio tamsiai žalia „Waterman“ plunksna, kuri, kaip ir visos „Waterman“ plunksnos, leido

---

* *Entendu!* (pranc.) – suprantu!

rašalą, stropiai į viešbučio rezervacijos žurnalą rašalu aptaškytais pirštais rašo Šarlio Bitenerio pavardę, ir nusišypsojau.

Mano santykiai su Bitneriu buvo prieštaringi. Iš tiesų mėgau šį apie dešimt metų už mane vyresnį ir dėl savo pusilgių tamsių plaukų į pietietį panašų vyrą. Tačiau širdies gilumoje baiminausi jam pasirodyti blogai. Žavėjausi jo nuoseklumu, neklystančia uosle, bet nekenčiau jo tiesiog nepakenčiamos arogancijos. Be to, pavydėjau jam dviejų Rainerio Fetingo* „Yellow Cab" tematikos paveikslų ir Marko Rothko** paveikslo, kurie jam priklausė.

Bitneris stovėjo priešais „Unique au Monde" – didelio formato paveikslą iš mėlynos ir žalios atspalvių ir taip susiraukė, lyg būtų atsikandęs citrinos.

– Nežinau, – girdėjau, kaip sakė šalia stovinčiai tamsiaplaukei damai. – Paprasčiausiai negerai... nutapyta. Paprasčiausiai negerai nutapyta.

Karlas Bitneris prancūziškai kalbėjo laisvai, nekenčiau jo žudikiškų sakinių.

---

* Rainer Fetting (1949) – vokiečių dailininkas ir skulptorius.

** Mark Rothko (tikr. Markus Rotkovič ;(1903–1970) – abstrakčiojo ekspresionizmo atstovas.

Dama pakreipė galvą.

– Na, o man atrodo, kad jis kažką turi, – mąsliai paaiškino ir gurkštelėjo iš savo šampano taurės. – Negi nejaučiate šios... harmonijos? Kaip taikus žemės ir jūros susitikimas. Man atrodo, kad jis labai natūralus.

Rodės, kad Bitneris susierzino.

– Bet ar tai modernu? – paprieštaravo. – Kodėl gi reikia slėptis monumentalizme?

Nusprendžiau įsikišti.

– Taigi tokia yra prigimtinė jaunimo privilegija – viskas turi būti didinga ir kilnu. Džiaugiuosi, kad galėjote atvykti, Karlai. Kaip matau, jums linksma.

Pažvelgiau į šalia Bitnerio stovinčią damą, vilkinčią kreminės spalvos kostiumėliu. Jos mėlynos akys labai ryškiai kontrastavo su tamsiais plaukais.

– *Enchanté**! – linktelėjau.

Tamsiaplaukė gražuolė nespėjo man nieko atsakyti, kai išgirdau, kaip kupinas susižavėjimo balsas šaukia mano vardą.

– Žanai Lukai, ak, hercoge Žanai, *mon très cher ami***!

---

* *Enchanté!* (pranc.) – sužavėtas!

** *Mon très cher ami!* (pranc.) – mano gerbiamas drauge!

Tai buvo Aristidas Mersjė, Sorbonos universiteto literatūros dėstytojas, dabar, kaip ir visuomet, labai elegantiškas, vilkėjo ryškiai geltonos spalvos liemenę ir skersai kambario skriejo manęs link. Aristidas – mano vienintelis pažįstamas vyras, galintis vilkėti ryškiai geltonos spalvos drabužius ir vis dėlto atrodyti aristokratiškai. Akimirką jo susižavėjęs žvilgsnis nuslydo mano kaklaskare, po to Aristidas man pakštelėjo į abu skruostus.

– Oo, *très chic*!* Tai „Étro"? – paklausė ir nelaukė atsakymo. – Mano mielasis hercoge, čia fantastiškai puiku, tiesiog stulbinama!

Aristidas kalbėdamas nuolat įterpia superlatyvų ir šauktukų ir iki šiol giliai apgailestauja, kad aš – *à son avis*** – jaučiu potraukį „ne tai" lyčiai. („Vyras, turintis *tavo* skonį, tikra katastrofa!")

– Džiugu tave matyti, Aristidai! – draugiškai paplojau jam per pečius. Nors niekada iš mūsų neišeis pora, vertinu savo seną bičiulį Aristidą. Jis turi nuostabų humoro jausmą, o tai, kaip lengvai šokinėja nuo literatūros prie filosofijos ir istorijos temų, mane nuolatos stulbina. Jo

---

* *Très chic!* (pranc.) – kaip prašmatnu!

** *à son avis* (pranc.) – jo nuomone.

paskaitos labai populiarios, pasivėlinusius jis pasveikina *coram publico** ir rankos paspaudimu. Ir dėstytojas laikosi šūkio, kad jam užteks, jei studentai iš vienos paskaitos į namus išsineš tris sakinius.

Aristidas šypsojosi.

– Kaip matau, jau susipažinote? *Non?* – viena ranka apkabino tamsiaplaukę nepažįstamąją, kuri veikiausiai buvo atėjusi su juo. – Čia mano mieloji Šarlotė! Šarlote, tai galerijos šeimininkas, mano senas draugas ir mylimiausias galerininkas – Žanas Lukas Šampoljonas, – žinoma, jis tiesiog negalėjo nepaminėti viso mano vardo.

Tamsiaplaukė ištiesė man ranką. Ji buvo šilta ir tvirta.

– Šampoljonas? – paklausė, o aš jau žinojau, kas bus toliau. – Taip pat, kaip tas Šampoljonas, garsusis egiptologas, Rozetės akmenį...

– Taip, būtent tas, – įsikišo Aristidas. – Ar tai ne puiku? Žanas Lukas netgi susijęs su juo giminystės ryšiais!

Aristidas švytėjo, Bitneris išsišiepė, o dama, apie kurią dabar žinojau, jog jos vardas Šarlotė,

---

* *Coram publico* (lot.) – viešai.

pakėlė gražiai išlenktus antakius, ir aš paprieštaravau:

– Kaip vanduo nuo kisieliaus, bet pusę velnio.

Nesvarbu, ką dabar besakiau, Šarlotė manimi jau buvo susidomėjusi, visą vakarą ji nuo manęs nesitraukė ir po ketvirtos taurės šampano man papasakojo, kad yra politiko žmona ir mirtinai nuobodžiauja.

Kai prieš pat vienuoliktą valandą išėjo paskutiniai svečiai, likome keturiese – Bitneris, Žiuljenas, aš ir jau šiek tiek įkaušusi Šarlotė.

– O ką dabar darysime? – susižavėjusi sukrykštė moteris.

Bitneris pasiūlė mažame ramiame viešbučio „Duc de Saint-Simon“ bare išlenkti po taurelę, kad būtų galima lengviau užmigti. Būtų puiku, nes jis po to iš karto galėtų eiti į savo kambarį.

Užleidau jam priekinę keleivio vietą taksi ir įsispraudžiau gale tarp Žiuljeno ir Šarlotės. Sen Žermeno bulvaru kylant aukštyn, staiga pajutau švelnų prisilietimą. Šarlotė ranka glostė man šlaunį. Tiesa sakant, iš jos nenorėjau nieko, bet mane sujaudrino jos čiupinėjantys pirštai.

Žvilgtelėjau į Žiuljeną. Tačiau vaikinas, tą vakarą sulaukęs pripažinimo, buvo pilnas euforijos ir pasilenkęs priekin gyvai šnekučiavosi su Bitneriu.

Šarlotė suokalbiškai man nusišypsojo. Galbūt tai ir buvo klaida, bet atsakiau į jos šypseną.

Viešbučio „Duc de Saint-Simon" registratūroje mus pasveikino naktinis portjė – elegantiškai vilkintis tamsiaodis tamilas.

Nusileidome į apačią – po akmenimis grįsto seno rūsio skliautais įrengtą bariuką, mums pasisekė, nes barmenas dar buvo čia ir šluostė paskutines taures. Mus pamatęs, mandagiai linktelėjo, o mes drąsiau įsitaisėme tuščiame rūsyje. Ant sienų kabojo seni paveikslai ir veidrodžiai aukso spalvos rėmuose, šalia jaukių medžiaga aptrauktų foteliukų stovėjo juosmens aukščio lentynos su knygomis, visuomet, kai tik čia būdavau, negalėdavau atsispirti senoviškam šios dideliame Paryžiuje įrengtos mažos slėptuvės žavesiui.

Užsisakėme dar po taurę šampano ir rūkėme cigariles, nes buvome vieninteliai svečiai ir manėme, jog to nusipelnėme (barmenas apsimestinai to nematė ir praeidamas lyg atsitiktinai ant stalo

padėjo peleninę), plepėjome nesąmones, o Žiuljenas pasakojo beprotiškas istorijas iš tų laikų, kai piešė grafičius. Bitneris kvatojo garsiausiai. Atrodė, kad jo antipatija monumentalistams nuslopo.

Prieš pat pirmą barmenas mūsų kukliai paklausė, ar dar norėtume ko nors išgerti.

– Žinoma! – šalia manęs sėdinti ir linksmai judindama savo juodu lakiniu bateliu apautą pėdą sušuko Šarlotė. – Prašau, išgerkime dar po vieną atsisveikinimui!

Žiuljenas entuziastingai pritarė, jis galįs ir visą naktį taip siausti, Bitneris per pastarąjį pusvalandį šiek tiek apsnūdo ir dabar žiovavo užsidengęs burną delnu, aš irgi turėjau pripažinti, kad buvau pavargęs. Vis dėlto užsakiau po paskutinį gėrimą.

– Jūsų noras – man įsakymas, madam.

Šiaip ar taip, Šarlotė vis tiek nebūtų priėmusi atsisakymo.

Dar kartą susidaužėme už gražų vakarą, gyvenimą ir meilę, o tada Šarlotė išpylė savo šampano taurę teisiai ant Bitnerio kelnių.

– *Ah, madame, c'est pas grave**, – diplomatiškai sureagavo mesjė Šarlis ir ranka, lyg nuim-

* *Ah, madame, c'est pas grave* (pranc.) – nieko tokio, ponia.

damas siūlelį, perbraukė per savo šlapias kelnes. Tačiau po keleto minučių pareiškė būsiąs dėkingas, jei galėtų paskęsti savo antikvarinėje prancūziškoje lovoje.

– Pasimatysime! *Bonne nuit**! – linktelėjo mums, o aš pasinaudojau proga ir užsakiau taksi.

Privažiavus pirmajam taksi Šarlotė primygtinai norėjo užleisti jį Žiuljenui, o aš nujaučiau, kad ji taip elgėsi ne šiaip sau. Ir ką gi, kai norėjau įsodinti madam į antrą taksi, ji užsispyrusi reikalavo mums važiuoti kartu, ji juk galinti mane išleisti Kanet gatvėje (gyvenu šioje gatvėje) ir apskritai dar visai nenorinti namo.

– Bet, madam, – nenoriai paprieštaravau, kai Šarlotė įsikibo man į ranką ir truktelėjo į galinę taksi sėdynę. – Jau vėlu, Jūsų vyras rūpinsis...

Madam sukikeno ir įsitaisė sėdynėje.

– *Rue des Canettes, s'il-vous plaît***, – sušuko vairuotojui ir šelmiškai į mane pažiūrėjo. – Ak... mano vyras... tebūnie tai mano rūpestis. O gal *jūsų* laukia?

Tylėdamas papurčiau galvą. Nuo tada, kai palikau Koralę (ar tai ji mane paliko?), bute

---

* *Bonne nuit!* (pranc.) – labanakt!

** *Rue des Canettes, s'il-vous plaît* (pranc.) – į Kanet gatvę, prašau.

manęs laukia tik Sezanas – bet kuriuo atveju tai irgi turėjo savų privalumų.

Važiavome ištuštėjusia Sen Simon gatve, pro restoraną „La Ferme Saint-Simon“, kur galima skaniai ir brangiai pavalgyti, ir kaip tik sukome į dar gana gyvą Sen Žermeno bulvarą, kai ant savo šlaunų vėl pajutau Šarlotės ranką. Moteris švelniai mane žnaibė ir į ausį šnibždėjo, kad jos vyras išvykęs į konferenciją, o vaikai jau dideli, ir ko gi būtų vertas gyvenimas, jei kartais nebūtų galima pasimėgauti kokiu saldainiuku. *Un tout petit bonbon!*

Apsvaigęs nuo alkoholio nujaučiau, kad tas saldainiukas turėčiau būti aš ir kad naktis dar ilgai nesibaigs.

Kai kitą rytą pabudau, jaučiausi taip, lyg būčiau kūju gavęs per galvą.

Visuomet, kai išgeriama viena taure per daug, vėliau dėl to gailimasi.

Dejuodamas apsiverčiau ant šono, apgraibomis ieškodamas žadintuvo. Penkiolika minučių po dešimtos, o tai blogai, netgi labai blogai. Po valandos į Šiaurės traukinių stotį atvažiuos mesjė Tangas – menu besižavintis mano klientas iš Kinijos, o aš pažadėjau jį pasitikti prie traukinio.

Apie tai pagalvojau pirmiausia. Antra mano mintis buvo Šarlotė. Atsigręžiau ir žvilgtelėjau į sujauktus patalus – juose nebuvo jokios moters. Nustebęs atsisėdau.

Šarlotės nebuvo, dingę ir jos drabužiai, kuriuos vakar naktį garsiai dainuodama moteris išmėtė mano bute.

Atsidusęs akimirkai nukritau atgal ant pagalvių ir užsimerkiau. *Mon dieu*, *kokia* naktis! Maža buvo

tokių naktų, kurias praleidau su moterimi, taip mažai miegojau, ir būtų įvykę taip mažai.

Nusvirduliavau į virtuvę, ten mane nekantriai džiugiai pasveikino Sezanas, įsipyliau didelę stiklinę vandens ir pasirausiau atsargų spintelėje ieškodamas aspirino.

– Gerai, mano senuk, greitai eisim pasivaikščioti, – pažadėjau.

Sezanas sulojo ir suvizgino uodegą. „Pasivaikščiojimas“ – vienintelis žodis, į kurį jis visuomet reaguodavo. Tada šuo pauostė mano nuogas kojas ir perkreipė galvą.

– Na, dama jau išėjo, – ištariau ir į stiklinę įmečiau tris aspirino tabletes. Atsižvelgdamas į savo dabartinę būklę ir man dar likusį laiko likutį, tuo buvau visai patenkintas.

Įėjęs į vonią pirmiausia išvydau prie veidrodžio priklijuotą lapelį.

Mano mielasis hercoge Žanai,

ar visuomet verti moteris laukti taip ilgai, kol jos užmiega?

Nepamiršk, lieki man kai ką skolingas!

A tout bientôt...*

Šarlotė

---

* *A tout bientôt* (pranc.) – iki greito pasimatymo.

Po rašteliu moteris lūpdažiu paliko bučinio žymę.

Šyptelėjau, nuplėšiau raštelį ir išmečiau į šiukšliadėžę. Iš tiesų pastaroji naktis nebuvo pats erotiškiausias potyris mano gyvenime.

Besiskusdamas galvojau apie tai, kaip apgirtusi Šarlotė įkandin manęs įvirto į butą ir pirmiausia užkliuvo už Sezano, kuris lodamas puolė jai po kojomis. Norėjau padėti viešniai atsistoti, o ji stipriai patraukė už mano kelnių klešnės žemyn, ir aš išsitiesiau šalia jos ant kilimo.

– Ei, mesjė Šampoljonai, ne taip greitai! – kvatojo Šarlotė, ir jos veidas staiga atsidūrė svaiginamai arti. Šarlotė rankomis apsivijo man kaklą ir karštu bučiniu užspaudė lūpas. Jos lūpos prasivėrė, o idėja apie saldainiuką man staiga pasirodė visai viliojanti, panėriau rankas į jos tankius, tamsius, kvepalais „Samsara" kvepiančius plaukus. Juokdamiesi ir svyruodiuliuodami nusigavome iki miegamojo. Kreminės spalvos kostiumėlis liko jau koridoriuje.

Įjungiau mažą ant komodos stovintį šviestuvą, kuris kambarį panardino į švelniai gelsvą šviesą, ir atsisukau į Šarlotę. Ji įžūliai siūbavo klubais ir dainavo „*Voulez-vouz coucher avec moi... ce soiiiir*". Tada energingai švystelėjo

savo šilkines kojines į orą. Viena nuplevėsavo ant grindų, kita liko kaboti ant įrėmintos mano – dar vaiko – nuotraukos, kuri stovėjo ant židinio atbrailos, ir lyg žavus šydas uždengė veidą šlakuotam, šviesiaplaukiam mėlynakiam berniukui, kuris išdidžiai laikėsi įsikibęs į savo pirmo dviračio vairą ir šypsojosi fotografui.

Plonyčiais kaštonų spalvos apatiniais (kurių, akivaizdu, politikas sutuoktinis deramai neįvertino) vilkinti Šarlotė įgriuvo į lovą ir ištiesė į mane rankas.

– *Viens, mon petit Champollion,* ateik pas mane, mano mažasis Šampoljone, – kuždėjo ji, mano pavardė skambėjo panašiai kaip *„šampinjonai"*, bet dėl to taip pat neprieštaravau. – Ateik, mielasis, parodysiu tau rozetės akmenį...

Šarlotė bangavo ant paklodės, glostė savo liekną kūną ir drąsino mane šypsodamasi.

Kaip galėjau atsispirti? Juk aš tik vyras.

Kai vis dėlto atsispyriau, tai tikrai per prievartą, nes tą akimirką, kai tik pasilenkiau virš moters norėdamas ranka pradėti švelnų savo archeologinį nuotykį, suskambo mano *mobilusis.*

Stengiausi nesiklausyti skambėjimo, savo gražiajai Nefertitei į ausį šnabždėjau meilius žodelyčius, bučiavau jai kaklą, bet tas, kas mėgino

susisiekti su manimi vidury nakties, nesiliovė, ir *mobilusis* skambėjo vis įkyriau.

Staiga man pasivaideno baugios žinios apie eismo nelaimėse žuvusius žmones ir širdies infarktų aukas.

– Minutėlę atsiprašau, – dejuodamas atsiplėšiau nuo tyliai protestuojančios Šarlotės, nuėjau prie purpuro spalvos fotelio, ant kurio buvau nubloškęs švarką ir kelnes, ir iš kišenės išsitraukiau *mobilųjį*.

– *Oui*, klausau? – tyliai ištariau.

Pasigirdo ašaromis springstantis balsas.

– Žanai Lukai? Žanai Lukai, čia tu? Kaip džiaugiuosi, kad tave pasiekiau. Kodėl nepakėlei? Och, mano Dieve, Žanai Lukai!

Balsas kitame laido gale sukūkčiojo.

Och, mano Dieve, pagalvojau ir aš. Prašau, ne dabar! Skambino Soleilė. Nusikeikiau, kad pirmiausiai nepasižiūrėjau į ekraną, bet jos kūkčiojimas skambėjo dramatiškiau nei įprastai.

– Soleile, mieloji, nusiramink. Kas atsitiko? – atsargiai paklausiau.

Gal iš tikrųjų kažkas atsitiko, ir tai nebuvo viena iš tų depresuotų menininkų kūrybos krizių, atslenkančių būtent tada, kai jau būdavome susitarę dėl parodos laiko.

– Nebegaliu, – raudojo Soleilė. – Tapau tik *šūdą*. Pamiršk parodą, pamiršk viską! Nekenčiu savo vidutiniškumo, visų šitų vidutiniškų tepplionių aplinkui...

Pasigirdo garsas, lyg kas nors spirtų į dažų kibirėlį – kai mano ausis pasiekė tarškesys, užsimerkiau. Tiesiai prieš save regėjau aukštą liekną figūrą, didelėmis tamsiomis akimis ir juodai žvilgančiomis garbanomis, lyg tamsūs liepsnos liežuviai virpančiomis aplink gražų balintos kavos spalvos veidą, ir Soleilę, vienturtę švedės ir iš Karibų kilusio tėvo dukrą, iš tiesų kažkuo panašią į juodą saulę.

– Soleile, – ištariau pasitelkęs visą savo dzenbudistišką sugebėjimą įtikinti (turėjau tokį talentą) ir nekantriai žvilgtelėjau į lovą, ant kurios susidomėjusi atsisėdo Šarlotė. – Soleile, juk tai nesąmonė. Sakau tau, tu puiki. Tu... tu nuostabi, tikrai. Tu nepakartojama. Tikiu tavim. Klausyk... – šiek tiek pritildžiau balsą. – Dabar tikrai negeras laikas. Kodėl paprasčiausiai neini miegoti, rytoj pas tave užsuksiu ir...

– Soleilė? Kas toji Soleilė? – iš miegamojo garsiai paklausė Šarlotė.

Išgirdau, kaip kitame laido gale Soleilė giliai įkvėpė.

– Pas tave yra moteris? – paklausė skeptišku tonu.

– Soleile, prašau, dabar pats vidurnaktis, ar bent pažiūrėjai į laikrodį? – paklausiau, tvirtai nusprendęs neatsakyti į šį klausimą.

Šarlotei ramindamas mostelėjau, o ragelį tvirtai prispaudžiau prie lūpų.

– Rytoj aptarsime tai ramiai, gerai?

– Kodėl taip šnibždi? – įtūžusi suriko Soleilė ir vėl pradėjo kūkčioti. – Aišku, su tavimi moteris, juk bobos tau visada svarbesnės. Visi svarbesni už mane. Esu Niekas, net mano agentas (tai aš) manimi nesidomi, žinai, ką dabar padarysiu?

Jos klausimas pakibo ore kaip grasinimas susprogdinti bombą. Bejėgis klausiausi staiga įsivyravusios siaubingos tylos.

– Dabar paimsiu juodus dažus... ir uždažysiu visus savo paveikslus!

– Ne! Palauk! – Šarlotei gestais parodžiau, kad tai ypač svarbus įvykis ir kad greitai vėl būsiu su ja, ir atsiduséęs už savęs uždariau miegamojo duris.

Prireikė beveik valandos, kol šiek tiek apraminau siautėjančią Soleilę. Kaip sužinojau pirmyn ir atgal neramiai vaikščiodamas kori-

doriumi, po mano kojomis girgždant medinėms grindims, tai buvo ne tik menininkams būdingos abejonės savimi, kurias išgyvena kiekvienas kūrėjas. Soleilė Šabo buvo nelaimingai įsimylėjusi, o ką, man pasakyti nenorėjo nieku gyvu. Viskas beviltiška. Šiaip ar taip, skausmas dėl meilės atėmė iš jos bet kokį įkvėpimą, ji esanti ekspresionistė, o pasaulis dabar yra tik juodas kapas.

Pagaliau ji pavargo kalbėti. Soleilės kūkčiojimui rimstant, švelniai jai liepiau eiti miegoti. Pažadėjau, kad viskas bus gerai ir kad visuomet būsiu pasirengęs jai padėti.

Kai į miegamąjį atslinkau aptirpusiomis pėdomis, laikrodis rodė šiek tiek po keturių. Mano naktinė viešnia gulėjo skersai lovos ir miegojo ramiai kaip miegančioji gražuolė. Šiek tiek į šoną atsargiai pastūmiau tyliai alsuojančią Šarlotę.

– Miego, – sumurmėjo ji, apkabino savo pagalvę ir susirietė kaip ežiukas.

Nebebuvo nė kalbos apie rozetės akmenį. Užgesinau šviesą ir po kelių minučių taip pat panirau į kietą miegą.

Pradėjo veikti tabletės nuo galvos skausmo. Paskubomis išmaukiau dar vieną *espreso*, ir kai

su Sezanu tokį reikšmingą ketvirtadienio rytą nusileidau laiptais, iš tikrųjų vėl jaučiausi gana gerai.

Yra žmonių, kurie vis tvirtina, kad esminiai gyvenimo pokyčiai praneša apie save tam tikru būdu. Kad visuomet yra ženklų, tik reikia juos pamatyti.

Kai atsitinka kas nors įsimintino, tokie žmonės tvirtina: „Jau nuo pat ryto keistai jaučiausi." Arba: „Kai nuo sienos staiga nukrito paveikslas, žinojau, kad kažkas atsitiks."

Savo gėdai turiu pasakyti, kad tikrai neturiu tokių paslaptingų ezoterinių antenų. Žinoma, vėliau mielai tvirtinsiu, jog diena, kai aukštyn kojomis apvirto visas mano gyvenimas, buvo kažkuo išskirtinė. Bet, jei noriu būti garbingas, privalau pripažinti, kad nieko nenujaučiau.

Mano nuojauta tylėjo, kai apačioje laiptinėje atrakinau savo pašto dėžutę. Taip, mano septintasis jausmas tylėjo netgi tada, kai po kelių sąskaitų krūvele pamačiau blankiai žydrą voką ir jį ištraukiau.

Ant voko gražiai pasvirusia rašysena buvo užrašyta „Hercogui". Tikrai prisimenu, kaip linksmai nusijuokiau, nes spėjau, jog dingusioji Šarlotė tokiu būdu paliko man atsisveikinimo

laiškelį. Nė akimirkos nesuabejojau, ar aukštuomenės damos rankinėse tikrai visur ir visada tamposi rankų darbo popieriaus laiškams.

Kaip tik buvau beatplėšiantis voką, kai į prieangį įžengė pirkinių maišeliu nešina madam Vernjė.

– *Bonjour*, mesjė Šampoljonai, labas, Sezanai, – džiugiai su mumis pasisveikino. – Na, bet jūs atrodote taip, lyg būtumėte mažai miegojęs: turbūt vakarykštė diena užsitęsė iki ryto?

Madam Vernjė – mano kaimynė, viena gyvena milžiniškame pirmo aukšto bute. Išsiskyrusi jau treji metai (ir gavusi daug turto), ši dama kaip šiais laikais tiesiog nepadoriai sau ramiausiai gyvena pagal šūkį „čia ir dabar". Ieško sutuoktinio Nr. 2. Beje, pati man taip sakė. Bet, žinoma, tai nėra skubu.

Gera madam Vernjė savybė yra ta, kad ji turi neįtikėtinai daug laiko, labai myli gyvūnus ir man išvykus visuomet pasirūpina Sezanu. Bloga jos savybė ta, kad ji turi neįtikėtinai daug laiko, ir kai skubi, nuolat įtraukia į valandų valandas trunkančius pokalbius.

Taip pat ir šį rytą ji stovėjo prieš mane lyg ką tik iškritęs sniegas. Susinervinęs žvilgtelėjau jai į draugišką išsimiegojusį veidą.

Ar man tik pasirodė, ar iš tiesų madam susidomėjusi pašnairavo į mano rankose esantį žydrą voką? Jai dar nespėjus pradėti pokalbio apie smagias naktis arba ranka rašytus laiškus, savo paštą skubiai brukau į kišenę.

– Tikrai, tikrai, baigėme palyginti vėlai, – pripažinau ir žvilgtelėjau į savo laikrodį. – O dangau, turiu eiti, nes pavėluosiu į susitikimą! *Bonne journée**, madam, iki!

Nuskubėjau prie išėjimo durų, paskui save tempdamas Sezaną, kuris vis dar uostinėjo dailučius madam Vernjė batukus, ir paspaudžiau durų atidarymo mygtuką.

– Jums taip pat gražios dienos! – sušuko moteris man pavymui. – Ir galite ramiai pasakyti, kai vėl reikės pasiimti Sezaną. Juk žinote, laiko turiu.

Pamojavau ir nuėjau Senos link. Juk Sezanas turėjo pagaliau pasinaudoti savo natūralia teise.

Po dvidešimties minučių sėdėjau taksi, mane vežančiame į Šiaurės stotį. Kirtome Karuselės tiltą ir tuo metu, kai važiavome pro ryto saulėje spindinčią stiklinę piramidę, vėl prisiminiau Šarlotės laišką.

---

* *Bonne journée* (pranc.) – gražios dienos.

Šypsodamasis jį išsitraukiau ir atplėšiau voką. Dama buvo tikrai atkakli. Bet žavinga. Elektroninių laiškų ir SMS žinučių epochoje ranka rašytas laiškas turėjo kažkokio jaudinančio senoviškumo, asmeniškumo. Jei neimsime iš draugų gautų atostogų atvirukų, jau seniai savo pašto dėžutėje nebuvau radęs tokio asmeniško laiško.

Atsilošiau į sėdynę ir akimis permečiau du dailyraščiu primargintus puslapius. Tada taip staigiai loštelėjau, kad taksi vairuotojas smalsiai žvilgtelėjo į galinio vaizdo veidrodėlį. Vairuotojas pastebėjo laišką mano rankose ir padarė savo išvadas.

– *Tout va bien, monsieur?* Viskas gerai? – paklausė nuoširdžiai susirūpinęs ir kaip apie žmones viską išmanantis psichologas (šia savybe pasižymi Paryžiaus taksi vairuotojai, kai jiems sekasi).

Sumišęs linktelėjau. Taip, viskas gerai. Savo bejėgėse rankose laikiau nuostabų meilės laišką. Nėra dvejonių, skirtą man. Atrodė, kad laiškas atkeliavo tiesiai iš aštuonioliktojo amžiaus. Ir jį parašė tikrai ne Šarlotė.

Tačiau mane labiausiai suglumino tai, kad laiško autorė neišdavė savo tapatybės. Šios

damos aš tikrai nepažinojau, tačiau ,regis, ji mane pažįsta gana gerai.

O gal ką praleidau?

Mon cher monsieur le duc!*

Kas per kreipinys! Kas nors juokavo su manimi? Aišku, žinojau, kad kai kurie draugai mane vadina „hercogu Žanu", bet kas gi rašo tokius laiškus?

Žodis žodin, lyg reikėtų iššifruoti slaptą kalbą, mano akys glostė mėlynas eilutes, ir pirmą kartą gyvenime šiek tiek galėjau nutuokti, kaip turėjo jaustis mano archeologo talentu apdovanotas ainis, kai bejėgis rymojo priešais Rozetės akmenį.

Mon cher monsieur le duc!

Nežinau, kaip pradėti šį laišką, kuris, jaučiu visa savo mylinčios moters esybe, yra svarbiausias mano gyvenimo laiškas.

Kaip galėčiau priversti Jūsų gražias mėlynas akis, man tiek daug išduodančias apie Jus, suvilioti taip, kad jos kiekvieną mano žodelytį sugertų

---

* *Mon cher monsieur le duc!* (pranc.) – mielasis mesjė hercoge!

kaip didžiausią palaimą, ją priversti įsileisti į Jūsų mintis ir jausmus, didžiai viltingai tikėdamasi, kad šios mano širdies auksinės dalelytės įkristų ir į Jūsų širdį ir kad ten pasiliktų amžiams.

Ar nustebsite, jei prisieksiu Jums, kad nuo pat pirmo akimirksnio pajutau, jog Jūs, mielasis hercoge, esate vyras, kurio visuomet ieškojau?

Vargu. Tokių prisipažinimų girdėjote šimtus, ir iš tiesų, jie nėra labai originalūs. Be to, esu įsitikinusi, kad iš savo, beje, pakankamai turtingos patirties žinote, kaip dažnai, ak, taip mielai prisiekiama „meilė iš pirmo žvilgsnio", praėjus šiek tiek laiko, išnyksta kaip didelis dūmas.

Ir ką gi, ar man bent lieka koks meilės žodis ar aistringa mintis, kurių kadais neparašė ar neišsakė koks žmogus? Bijau, kad ne.

Jei žiūrime tik į dalykų išorę, viskas tampa vienoda, įprasta ir nekelia nuostabos. Tačiau, kai tik tuos pačius dalykus patiriame savo kailiu, viskas rodosi nauja, o šis jausmas tampa toks nuginkluojančiai gražus, kad patiki, jog pats išradai meilę.

Todėl turite mane suprasti, maloningasis pone, kai, patvirtindama kitą stereotipą, kalbu apie garsųjį pirmąjį kartą, nes pati jį išgyvenau būtent taip ir ne kitaip.

Niekuomet nepamiršiu dienos, kai pirmą kartą Jus išvydau. Jūsų žvilgsnis, į mane trenkė kaip žaibas – žaibas, tvykstelėjęs, prieš tai apie save nepranešęs griaustiniu! Niekas kitas, be manęs, to nepastebėjo.

Negalėjau tačiau nuo Jūsų atplėšti akių. Jūsų natūrali, tačiau elegantiška laikysena mane užbūrė, Jūsų šviesios žaižaruojančios akys man pasakojo apie Jūsų gyvybingą dvasią, Jūsų šypsena buvo skirta man – ir niekad nemačiau vyro, turinčio gražesnes rankas.

Rankas, apie kurias, prisipažįstu rausdama, iki šiol svajoju per naktis atmerktomis akimis.

Tačiau ši tokia nepaprastai laiminga akimirka man atnešė ir šiek tiek nerimo, nes Jus lydėjo graži moteris, visa aplinkui nutvieskianti kaip saulė, ir jos draugijoje jaučiausi lyg blanki gedulo drabužiais vilkinti baronaitė. Ar ji Jūsų žmona? Mylimoji?

Mielasis hercoge, Jus stebėjau baimingai ir didžiai pavyduliaudama ir greitai sužinojau, kad Jus nuolatos lydinti graži moteris (meldžiu, atleiskite man už tiesmukiškumą) ne visuomet yra ta pati...

– *Cochon!* Asilas, po velnių!

Automobilis staigiai pasuko į šoną, ir mano taksi vairuotojas žviegiančiais stabdžiais išsilenkė kelioninio autobuso, labai greitai persirikiavusio į mūsų eismo juostą. Sekundės dalį pagalvojau, ar tik vairuotojas savo žodžių nebus skyręs man. Išsiblaškęs palinksėjau.

– Tikras idiotas, ar matėt? Autobuso vairuotojas! Pats didžiausias idiotas! – taksi vairuotojas perjungė pavarą, padidino greitį ir priartėjo prie turistinio autobuso, pro nuleistą durelių stiklą smarkiai gestikuliuodamas ir rodydamas nedviprasmišką gestą.

– *Tu es le roi du monde, hein?* Jauties esąs pasaulio bamba, ką? – sušuko autobuso vairuotojui, ramiai mojuojančiam ranka.

Ekskursiją po miestą užsisakę turistai į mus nustebę stebeilijo. Londone taip nebūna. Į juos spoksojau kaip iš mėnulio nukritęs ir nieko nesuvokiantis žmogelis.

Paskui nuleidau galvą ir sugrįžau mane paslaptingai į savo orbitą įtraukusion planeton ir skaičiau toliau.

...ir greitai sužinojau, kad Jus nuolatos lydinti graži moteris (meldžiu, atleiskite man už tiesmukiškumą) ne visuomet yra ta pati...

Dar kartą perskaitęs šiuos žodžius, šyptelėjau. Kad ir kas juos parašė, humoro jausmą turėjo.

Neturiu teisės svarstyti, kodėl taip yra, tačiau tokia situacija man suteikė kruopelytę drąsos valandėlė po valandėlės Jus įsimylėti vis labiau, nes Jūs, akivaizdu, kaip sakoma, nesate pririštas.

Nežinau, kiek valandų prabėgo nuo tos dienos, – man rodos, jog tūkstančiai, tačiau kartais manau, kad tai tik viena neapsakomai ilga valanda. Ir nors Jūsų lengvabūdiškas elgesys su damomis verčia manyti, jog nepakankamai rimtai vertinate širdies reikalus arba galbūt negalite (ar nenorite?) apsispręsti, vis dėlto Jumyse matau vyrą, turintį gilią širdį ir galintį liepsnoti beprotiškai didele aistra, kurią, esu įsitikinusi, pajėgs įžiebti tik tinkama moteris.

Leiskite man būti ta moterimi ir nepasigailėsite!

Drebančia širdimi vis dar galvoju apie tą nelaimingą istoriją, kuri kelioms nuostabioms akimirkoms mus suvedė vieną su kitu, taip arti, kad lietėmės rankomis, o aš savo oda jutau Jūsų alsavimą. Laimė buvo pasiekiama ranka, taip beprotiškai troškau Jus pabučiuoti. (Kitomis aplin-

kybėmis tą ir būčiau padariusi!) Jūs buvote taip žaviai sumišęs ir elgėtės kaip tikras džentelmenas, nors mano kaltė dėl to atsitikimo yra tikrai ne mažesnė, todėl norėčiau Jums už tai padėkoti, nors šią akimirką tikriausiai ir nežinote, apie ką kalbu.

Bet dabar klausiate, kas Jums rašo. Tačiau Jums to nepasakysiu. Dar ne.

Atrašykite man, lovelasai, ir pamėginkite tai išsiaiškinti! Galbūt Jūsų laukia meilingas nuotykis, Jus paversiantis laimingiausiu vyru, kurį tik matė Paryžius.

Bet, mielasis hercoge, turiu Jus įspėti. Manęs taip paprastai negausite.

Taigi, kviečiu Jus į pačią švelniausią dvikovą ir nekantriai laukiu, ar priimsite šį mažą iššūkį. (Lažinuosi iš savo mažojo pirštelio, kad taip!)

Laukiu Jūsų atsakymo!

Nuoširdžiausiai,

Princesė

„Žaviai sumišęs“ – žodžiai, tiksliausiai nusakantys, kaip jaučiausi likusią dienos dalį.

Nesugebėjau į nieką sutelkti dėmesio – nei į nekantrų taksi vairuotoją, kai jam pakartojus „*nous sommes là, monsieur*, atvykome, mesjė!“ niekaip nesureagavau, nei į mesjė Tangą, kuris su Tolimųjų Rytų šalių gyventojams būdinga kantrybe laukė manęs ant gražiais apvaliais šviestuvais padabinto perono kelio ir draugiškai šypsojosi, kai dešimt minučių pavėlavęs įgriuvau į Šiaurės stotį; negalėjau sukaupti dėmesio netgi mėgaudamasis gurmaniškais pietumis, kuriuos su savo svečiu iš Kinijos užsisakiau „Le Bélier“ – mano mėgstamiausiame Bozar gatvėje veikiančiame restoranėlyje, kur valgoma sėdint raudono aksomo krėsluose vyraujant tikrai karališkai atmosferai ir kurio ypač kuklus minimalistinis valgiaraštis mane vis iš naujo sužavi.

Taip pat ir tądien galėjai rinktis „*le viande*" (mėsą), „*le poisson*" (žuvį), „*les légumes*" (daržoves) arba „*le dessert*" (desertą). Kartą kaip užkandį užsisakiau paprasčiausią „*l'œuf*" (kiaušinį), kuris man pasirodė labai *sophisticated*.

Patiekalų paprastumas ir kokybė sužavėjo ir mano draugą iš Kinijos, kuris, pagarbiai tai pareiškęs, ėmė entuziastingai pasakoti apie klestinčią meno rinką šypsenų šalyje ir tirpte tirpo kalbėdamas apie savo paskutinį sėkmingą manevrą viename Belgijos aukcione. Mesjė Tangas – vienas iš kolekcininkų, kuriuos vadina *collectionneur compulsif**, ir tikrai galėjau šiek tiek labiau pasistengti jo klausydamasis. Vietoj to išsiblaškęs stumdžiau lėkštėje savo *légumes* ir klausiau savęs, kodėl gyvenime viskas negali būti taip paprasta kaip restoranėlio „Le Bélier" valgiaraštyje.

Mintimis vis grįždavau prie paslaptingojo laiško, kuris sulankstytas lindėjo mano švarko kišenėje. Dar niekada nebuvau gavęs tokio laiško – laiško, kuris mane ir provokavo, ir jaudino ir, kalbant Princesės žodžiais, sukėlė man nepaprastą sumišimą.

---

* *Collectionneur compulsif* (pranc.) – nepataisomas kolekcininkas.

Po velnių, kas gi ta Princesė, švelniais žodžiais pažadėjusi man nuostabiausią meilės nuotykį, kartu moralizuojanti man kaip mažam berniukui ir „nuoširdžiausiai“ laukianti iš manęs atsakymo?!

Kai mesjė Tangas atsistojo ir vos linktelėjęs trumpam atsiprašė, kad galėtų apsilankyti restorano dalyje, kur karalius pėsčias vaikšto, pasinaudojau proga ir iš kišenės dar kartą išsitraukiau žydrą laišką. Vėl įsigilinau į eilutes, kurios dabar man atrodė tokios pažįstamos, lyg būčiau pats jas parašęs.

Išgirdęs tylų čežėjimą krūptelėjau kaip pričiuptas vagis. Tykiai kaip tigras sugrįžęs mesjė Tangas į vietą stumtelėjo savo krėslą, o aš užkluptas šyptelėjau, greitai sulanksčiau laišką ir įsikišau jį į švarko kišenę.

– Oi, prašau, man atleisti, – atrodė, kad mesjė Tangas nesmagiai jaučiasi dėl savo tariamo netakto. – Nenorėjau Jums trukdyti. Prašau, pabaikite skaityti.

– Ne ne, – paprieštaravau ir kvailai šyptelėjau. – Tai tik... Rašo mano mama... Šeimos šventė...

Viešpatie, kokias nesąmones čia sapalioju? Geraširdis Dievas buvo maloningas ir atsiuntė

juodai vilkintį padavėją, kuris mūsų paklausė, ar dar ko nors norėsime.

Dėkingas užsisakiau *le dessert*, kuris paaiškėjo esąs degintos karamelės kremas, ir prisiverčiau mesjė Tangui, kuris, kaip įprasta kinams, kai kalbama apie šeimą, supratingai linksėjo, užduoti keletą klausimų.

Apsimesdamas, kad susidomėjau kino samprotavimais apie septyniolikto amžiaus Olandijos tulpių maniją, aikčiojau (kodėl kinas pradėjo šią temą?), o mintyse vis grįždavau prie gražiosios laiško autorės tapatybės.

Tai moteris, kurią pažįstu. Arba bent jau ji mane pažįsta. Bet kokiomis aplinkybėmis?

Gal nuskambės nekukliai, bet mano gyvenime moterų daug. Jas sutinku beveik visur. Flirtuoju su jomis, diskutuoju, dirbu, juokiuosi, kavinukėse su jomis praleidžiu daug laiko, o kartais, jei einame toliau, ir naktis.

Tačiau šiame laiške nebuvo jokių konkrečių faktų, iš kurių galėčiau spręsti apie kaprizingosios autorės tapatybę. O kad ji kaprizinga, tai jau supratau.

Kitoje laiško pusėje pačioje apačioje radau užrašytą elektroninio laiško adresą: princesė@google-mail.com.

Viskas be galo paslaptinga. Princesės paslaptingumas mane ypač siutino, bet tuomet vėl prisiminiau visus jos nuostabius žodžius, ir mano įsiūtis ištirpo.

– Mesjė Šampoljonai, jūs nedėmesingas, – draugiškai papriekaištavo man Tangas. – Ką tik jūsų klausiau, ką veikia Soleilė Šabo, o Jūs atsakėte „Hm... taip, taip."

Dangau, pagaliau privalau susiimti!

– Taip... aš... eee... skauda galvą, – sumikčiojau ir pasitryniau kaktą. – Toks oras mane pribaigs.

Lauke švietė švelni gegužės saulė, oras buvo toks grynas, kaip reta Paryžiuje.

Tangas pakėlė antakius aukštyn, tačiau mandagiai patylėjo.

– O Soleilė? Juk prisimenate, ta jauna iš Karibų kilusi dailininkė, – paaiškino, tikriausiai nebepasitikėdamas mano sugebėjimais ką nors išgalvoti.

– Aaaa, Soleilė! – kaltai šyptelėjau, prisiminęs, kad pažadėjau dar šiandien (dar šiandien?!) užsukti pas savo iš meilės besikankinančią pesimistę. – Soleilė... kaip tik dabar išgyvena savo didįjį kūrybinį sprogimą, – paaiškinau ir pamaniau, kad toks paaiškinimas, atsižvelgiant

į jos sproginėjančią būseną, tikrai nėra melas. – Birželį jos antra paroda, juk atvyksite?

Tangas šypsodamasis linktelėjo, o aš paprašiau sąskaitos.

Po įtemptos popietės „Galerie du Sud“, kur mus draugiškai pasveikino Mariona ir Sezanas, o nuolat besišypsančiam kinui aprodžiau visus naujus paveikslus (kino pastabos apie paveikslus įvairavo nuo *„tlès intelessant“* iki *„supelbon“*), pagaliau jis, pasiėmęs keletą lankstinukų ir savo mažą sidabro spalvos lagaminą su ratukais, patraukė į „Hôtel des Marronniers“ – žavų viešbutuką, įsikūrusį (kaip praktiška!) Žakob gatvėje, t. y. visai netoli manęs, tik už kampo, ir kuriuo vienodai žavisi tiek europiečiai, tiek azijiečiai.

Neįkainojama vieta. Ramu, pačiame Sen Žermeno centre, su vidiniu kiemeliu, apsodintu kvepiančiomis rožėmis, kiemelio viduryje tyliai čiurlena senas fontanas. Šiuo metų laiku negalima įsivaizduoti tobulesnės vietos romantiškai nusiteikusiems piliečiams, kurie iš ketvirto aukšto gali gėrėtis netgi Sen Žermen de Prė bažnyčios bokšto viršūne. Tik tie romantikai neturėtų būti pernelyg aukšti.

Kambariuose sienos dekoruotos audiniu, stovi antikvariniai baldai, kurie yra klaustrofobiškai maži. Taigi, tikrai netinkami statistiniam amerikiečiui iš Vidurio Vakarų, nes jei žmogus aukštesnis nei vienas metras aštuoniasdešimt centimetrų, komfortiškai nepagulėsi.

Kadangi nesu galingo stoto vyras, su šia problema nesusiduriu, tačiau prieš kelerius metus padariau klaidą šiame viešbutuke apgyvendindamas Džeinę Hirtsman ir jos naująjį dvimetrinį gyvenimo palydovą Bobą. Dar šiandien Bobas, kuriam paprastai vienam reikia karališko dydžio lovos, jaučiasi traumuotas po *„romantic disaster“** *„mažoje Snieguolės nykštuko lovelėje“*.

Atsiduses nugrimzdau į savo baltą sofą ir nieko negalvodamas kasiau Sezanui minkštą sprandą. Mane pamažu įveikė pastarosios nakties miego stygius, net nekalbant apie paskutiniųjų valandų jaudulius, kad ir kokie gražūs jie buvo.

Marioną prieš dešimt minučių pasiėmė „Harley Davidson“ vairuojantis tipelis, ir aš galėjau mėgautis pirma ramia akimirka.

Trečią kartą per dieną išsitraukiau Princesės laišką ir išlyginau suglamžytus lapus.

---

* *Romantic disaster* (angl.) – romantiška katastrofa.

Tuomet paskambinau Brunui.

Kai vyro gyvenime, nesvarbu dėl kokios priežasties, atsiranda painiava, jam pirmiausiai reikia trijų dalykų – ramaus vakaro mėgstamiausioje užeigoje, taurės raudonojo vyno ir gero draugo.

Ir nors telefonu nesigyriau, o tik pasakiau kažką panašaus į „reikia išgerti, turiu tau kai ką papasakoti“, Brunas bemat suprato.

– Duok man valandą, – ištarė, ir vien tik mintis apie tą didelį, baltu chalatu vilkintį ir tvirtai ant žemės stovintį vyrą nepaprastai nuramino. – Pasiimsiu tave galerijoje.

Brunas yra gydytojas, jau septyneri metai įsimylėjęs savo žmoną Gabrielę, entuziastingas trejų metų dukrytės tėvas. Kai neoperuoja sulūžusių arba per didelių nosių, arba Paryžiaus aukštuomenės damoms botokso injekcijomis nelygina raukšlėmis išvagotų kaktų, taip pat yra aistringas sodininkas, hipochondrikas ir sąmokslo teorijos atstovas. Su šeima gyvena bute su sodu Neji priemiestyje, Šv. Sulpicijaus aikštėje turi populiarų kabinetą ir apie šiuolaikinį meną išmano tiek pat mažai, kiek ir apie modernistinę literatūrą.

Ir jis yra mano geriausias draugas.

– Ačiū, kad atėjai, – pasakiau, kai Brunas po valandos įžengė į „Galerie du Sud“.

– Malonu tave matyti, – paplojo man per pečius ir nužvelgęs mane profesionalaus gydytojo žvilgsniu nemokamai diagnozavo: – Miegojai per mažai, bet atrodai gana puikiai.

Kol ėmiau lietpaltį, Brunas prisiversdamas pervertė ant prie sofos stovinčio stalelio gulintį Marko Rothko parodos katalogą.

– Na ir ką tu randi tame šlamšte? – paklausė purtydamas galvą. – Du raudoni kvadratai – tokius ir aš galiu tau nupiešti.

Šyptelėjau.

– Dėl Dievo, geriau lik prie savo nosių, – atsakiau ir stumtelėjau jį durų link. – Šiaip ar taip, apie meno kūrinio poveikį spręsti galima tik tada, kai pats stovi prieš paveikslą ir junti, ar jis tave kaip nors veikia. *Viens*, Sezanai!

Išėjau laukan, užrakinau galerijos duris ir nuleidau geležines groteles.

– Kas čia per nesąmonė! Kaipgi gali mane veikti raudonas kvadratas? – Brunas paniekinamai sušnypštė. – Na, jei tai bent jau būtų impresionistai, tuomet mielai leisčiausi įtikinamas, bet visa šių dienų teplionė... Noriu pasakyti, iš ko šiandien gali atpažinti „meną“?

Kabutės tiesiog girdėjosi.

– Iš kainos, – sausai tarstelėjau. – Bent jau taip teigia Džeremis Deleris*.

– Kas toks yra Džeremis Deleris?

– Ak, Brunai, nagi paprasčiausiai pamiršk! Einam į „La Palette". Gyvenime yra svarbesnių dalykų už šiuolaikinį meną.

Sezanui, kuris į mane žiūrėjo taip ištikimai, lyg paskutinis sakinys būtų pasakytas apie jį, prie antkaklio prisegiau pavadėlį.

– O dėl to su tavimi visiškai *d'accord***, – pareiškė Brunas ir patenkintas paplojo man per petį.

Kartu žingsniuodami per šiltą gegužės vakarą nuėjome į mano mėgstamiausią Senos gatvės gale įsikūrusį mažą *bistro*, kuriame sienos apkabinėtos paveikslais, užkietėję rūkaliai bet kokiu oru sėdi aplink mažus apvalius staliukus ir rūko, o kresnas šeimininkas kibina kiekvieną bent kiek gražesnę merginą ir tvirtina, jog praeitame gyvenime buvo kartu su ja.

Giliai atsidusau. Nesvarbu, ką gyvenimas dar yra paruošęs, puiku turėti gerą draugą.

---

* Jeremy Deller (1966) – britų konceptualiojo, vaizdo ir instaliacijų meno atstovas.

** *D'accord* (pranc.) – sutinku.

Po valandos jau nebegalvojau, kad puiku turėti gerą draugą. Su Brunu sėdėjome prie vieno iš tamsių medinių stalų, gėrėme butelį raudonojo vyno ir taip įnirtingai diskutavome, kad kai kurie lankytojai nustebę į mus žvilgčiojo.

O aš juk tenorėjau patarimo. Papasakojau Brunui apie vakarykštį vakarą, apie nenusisekusią meilės naktį su Šarlote, apie Soleilės panikos priepuolį ir, savaime suprantama, apie keistą meilės laišką, apie kurį galvojau visą dieną.

– Neturiu nė menkiausio supratimo, kas galėjo parašyti šį laišką. Kaip manai, turiu atsakyti? – paklausiau ir iš tiesų norėjau išgirsti tik „taip“.

Tačiau Brunas tik suraukė kaktą ir pradėjo dėstyti apie kažkokią sąmokslo teoriją.

Jo nuomone, verčia susirūpinti ir *neįprastai* įtartina tai, kad laiško autorė neprisistatė. Iš esmės į anoniminius laiškus atsakyti nereikėtų, iš to nieko gera neišeina.

– Kas žino, kas per psichopatė jį parašė, – žvelgdamas bepročio akimis Brunas pasilenkė priekin. – Žinai tą filmą su Odre Totu, kuriame ji vaidina persekiotoją, tai merginai susisuko protas, ir ji įsimylėjo tą mielą vedusį vyrą, kurio

žmona laukiasi ir kuris paskui atsiduria invalido vežimėlyje, nes vyrui ant galvos nukrenta sunki vaza, kai jis tą beprotę atstumia?

Pasibaisėjęs papurčiau galvą. Tokia mintis man į galvą nešovė.

– Neee, – nutęsdamas atsakiau. – Žinau tik „Ameliją iš Monmartro“, pabaigoje ten viskas kažkaip susitvarko.

Brunas patenkintas atsilošė.

– Vargšas mano drauge, aš pažįstu moteris ir sakau: atsargiai!

– Nagi, – paprieštaravau. – Ir aš šiek tiek pažįstu moteris.

– Bet ne tokias moteris, – Brunas beveik kuždėjo. – Juk matau, kokios moterys diena iš dienos ateina ir išeina iš mano kabineto. Patikėk, daugumai jų atsisukę varžteliai. Viena mano esanti nakties karalienė, kita – princesė. Nė viena nenori pasenti ir visos mano esančios per storos. Ar dar prisimeni tą užsispyrusią moterį, kuriai operavau nosį ir kuri mane dieną naktį terorizavo telefonu, nes buvo įsikalusi, kad ją įsimylėjau? – Brunas reikšmingai į mane pažvelgė. – Žinai, kokios gali būti moterys, kai ką nors įsikala sau į galvą? Tik atsakyk jai ir nebenusikratysi!

– Ei, Brunai, iš tikrųjų tu perdedi. Tai laiškas moters, kuri akivaizdžiai mane įsimylėjo. Kas gi čia tokio psichopatiško? Be to, laiške visiškai neverčiama įsipareigoti. Tai greičiau... žavus, nekalbant apie tai, kad jam negalima atsispirti, pasiūlymas.

Savo žodžius užtvirtinau dideliu gurkšniu raudonojo vyno ir užsisakiau *salade à chèvre**. Bediskutuodamas išalkau.

Brunas susimąstęs pakartojo mano žodžius:

– Žavus pasiūlymas, hmmm... Žinoma, gali būti ir taip... – pradėjo, o aš atsidusau.

Kol valgiau savo salotas, Brunas sukūrė naują teoriją, kurią išgirdęs vos neužspringau šiltu ožkos pieno sūriu.

Žinoma, gali būti ir taip, kad už viso to slypi abejotinos reputacijos firma, kuri tokiu, reikia pripažinti, labai išskirtiniu, būdu bando gauti elektroninio pašto adresų, kad auką (mane) įtrauktų į švelniosios pornografijos arba „Viagra" platintojų duomenų bazes, arba taip bando reklamuoti nerimtas internetines pažinčių agentūras.

---

* *Salade à chèvre* (pranc.) – ožkos sūrio salotos.

– Parašai laišką tokiu elektroninio pašto adresu, ir net nespėjus mirktelėti tave užverčia pasiūlymais iš Baltarusijos, – įspėjo Brunas ir akimirką nutilo. – Ir jei tau labai nepasiseka... – padarė lemtingą pauzę. – Už viso to slypi beprotis, kuris besilinksmina tavo kompiuterį užkrėsdamas virusais arba beplėšdamas tavo banko sąskaitą.

– Brunai, dabar tai jau užteks, – suirzęs ištariau ir trenkiau įrankiu į medinį stalą. – Kartais tikrai tauziji niekus. Galvojau, kad galėsime kartu pamąstyti, kas gi yra toji princesė. Vietoj to plepi didžiausias nesąmones.

Trumpam nutilau.

– Interneto mafija, juokinga! Ir būtent ji šimtams adresatų siuntinėja ranka rašytus laiškus ant rankų darbo popieriaus? Ir jį gavau net visai ne paštu!

Griebiau švarką, kuri buvau persvėręs ant kėdės, ir ištraukiau laišką.

– Štai, prašau! Ant voko užrašyta „Hercogui“, *hercogui*!

Triumfuodamas žiūrėjau į Bruną.

– Juk mano pravardę žino labai mažai žmonių, taigi, tai turi būti asmuo, kuris mane pažįsta asmeniškai. Ir nepamenu, kad tarp savo

pažįstamų pažinočiau kokių nors psichopatų – galbūt išskyrus mano geriausią draugą.

Brunas išsišiepė. Tuomet čiupo žydrą voką, kuris tarp mūsų gulėjo kaip gabalėlis dangaus.

– Galiu?

Linktelėjau. Brunas akimis permetė eilutes ir staiga nuščiuvo.

– *Mon dieu*, – sumurmėjo.

– Kas?! – riktelėjau.

– Nieko... tik manau... ak! Tai tikrai pats gražiausias meilės laiškas, kurį tik esu skaitęs. Gaila, kad skirtas ne man, – Brunas akimirką žiūrėjo į mane rudomis užsisvajojusiomis akimis. – Na ir pasisekė tau.

Patenkintas linktelėjau:

– Taigi.

– Bet juk turi būti kokia nors užuomina!

Brunas dar kartą tiriančiu žvilgsniu apžiūrėjo popierių, tada sukluso:

– Esi tikras, kad laiškas iš tiesų skirtas tau?

– Brunai, jis buvo *mano* pašto dėžutėje. Ant jo *mano* vardas. Ir nepažįstu jokio kito hercogo, gyvenančio mano name.

– Bet žemiau parašyta „atrašykite man, lovelasai“. *Lovelasai*, ne Žanai Lukai.

– Taip taip, – nekantriai atsakiau. – Lovelasas yra vieno romano pagrindinis veikėjas, gali nekreipti į tai dėmesio.

Brunas pakėlė tankius antakius.

– O ką *daro* tas lovelasas?

– Na, jis... jis suvedžioja moteris.

– Aa... *bon... Lovelace.*

Bruno akys žibėjo.

– Taigi, toji Princesė mano, kad esi suvedžiotojas, širdžių ėdikas...

Kai prieštaraudamas mostelėjau ranka, mano draugas tęsė:

– Ne ne, juk tai gali būti raktas į viską. Gal geriau peržiūrėk savo adresų knygelę, gal yra dama, kuriai pasisekė ne taip, kaip norėjo? Moteris, kurią atstūmei? Sužeidei širdį? Kuriai skyrei nepakankamai dėmesio?

Brunas šypsojosi.

– Nežinau. Gali būti. Juk tai taip pat gali būti moteris, su kuria niekuomet nebuvau kartu.

– Arba kartu buvai labai labai seniai...

– Ei, Brunai, čia ne pasaka.

– Bet skamba taip: „Drebančia širdimi vis dar galvoju apie tą nelaimingą istoriją, kuri kelioms nuostabioms akimirkoms mus su-

vedė vieną su kitu, taip arti, jog lietėmės rankomis...“ – perskaitė Brunas. – Kokia čia nelaiminga istorija, apie kurią ji kalba? Ir kodėl ji taip pat dėl to kalta, o tu elgeisi kilniai? – draugas padrąsinamai žiūrėjo į mane. – Pagalvok! Ar nieko neprimena?

Papurčiau galvą ir įsiklausiau į save. Nepriminė nieko.

– O kaip dėl tos mažos tamsiaplaukės, su kuria kartu buvot kelis mėnesius... Ar ji nebuvo šiek tiek senamadiška ir linkusi fantazuoti?

– Koralė?

Akimirką man prieš akis išniro Koralės trumpi susivėlę plaukai, virš manęs pakilęs jos išblyškęs veidas su didelėmis klausiančiomis akimis, kai naktimis moteris manęs klausdavo *„Je te fais un bébé, non?“**

– Na, kaip, ką reiškia senamadiška, – paprieštaravau. – Ji norėjo iš karto įsikelti pas mane ir vaiko...

Brunas ironiškai pastebėjo:

– Neįsivaizduojamai siaubinga.

– Brunai, ji užsimanė vaiko nuo mūsų pažinties pradžios praėjus *trims valandoms*! Tai lyg

---

* *Je te fais un bébé, non?* (pranc.) – norėtum vaikelio, ką?

įkyri mintis. Mergina tikrai miela, bet daugiau apie nieką kitą nekalbėjo. Ir kai suprato, kad nenoriu *bébé*, arba bent jau ne tada, mane paliko įsižeidusi žiūrėdama savo didelėmis liūdnomis akimis.

– Bet tau tada ir palengvėjo, ar ne? – Brunas su užuojauta nusikvatojo.

Gūžtelėjau pečiais.

– Keista, bet mane graužė sąžinė. Koralė savyje turėjo kažką, kad būdamas vyras visuomet jautiesi esąs kaltas. Tokia švelni stirnelė, supranti? Kuriai vis dar reikia padėti išsirinkti patiekalą iš valgiaraščio, nes ji viena negali nuspręsti, ką nori valgyti.

Brunas palinksėjo.

– Tokios pačios atkakliausios. Manai, gali būti, jog tą laišką parašė ji?

Papurčiau galvą.

– Ne, ji nepakankamai sumani, kad sugalvotų ką nors panašaus. Iš tiesų ji visiškai neturi humoro jausmo.

– Gaila.

Brunas ištuštino savo taurę.

– Manau, kad šiandien vakare Princesės paslapties nebeatskleisim. Gal perkratyk savo atmintį ieškodamas kitų nelaimingų susitikimų

su damomis. Juk, tikiuosi, jų nebuvo labai jau daug? – gydytojas man mirktelėjo ir pamojo šeimininkui. – Be to, juk gali pats nuspręsti, ar atsakyti į laišką ir paklausti tam tikrų dalykų. Mano palaiminimą tu turi! Ir pranešk man naujienas! Įdomus reikaliukas.

Kai išėjome iš „La Palette“, buvo pusė dvyliktos. Lengvas lietutis dulkė virš miesto, susimąstęs su Sezanu ėjau žvilgančiu tamsiu grindiniu ir klausiausi savo paties žingsnių aido. Romi naktis, visiškai tokia pati, kaip ir praėjusi. O kas, jei vis dėlto tai buvo Šarlotė? Rodos, nedidelė tikimybė, kad tai, ką abu veikėme, arba, tiksliau pasakius, ko neveikėme, galėjai pavadinti „nelaimingu susitikimu“. Juk net nieko neįvyko.

Jaučiau laišką savo kišenėje ir nusprendžiau palyginti jį su rašteliu, kurį ryte radau ant veidrodžio. Tada suprasiu, ar būtent čia slypi Rozetės akmens šifras.

Kai įžengiau į tamsų vidinį kiemelį, madam Vernjė bute dar degė šviesa ir girdėjosi tyli muzika. Neįprasta, nes madam buvo aistringa prin-

cipo „sveikas miegas prieš vidurnaktį" šalininkė, visa kita kenkė *teint**.

Kartą, dar visai neseniai grįžusi iš ilgo pasivaikščiojimo su Sezanu, ji man patarė: „Mesjė Šampoljonai, ir jūs turėtumėte save labiau tausoti."

Numindžiotomis akmeninėmis pakopomis lėtai kopiau į savo butą trečiame aukšte, Sezanas žvaliai šokinėjo šalia manęs, žinoma, iš mudviejų jis buvo daugiau ilsėjęsis. Atrakinau sunkias medines duris ir įžengiau į koridorių. Na ir dienelė, pagalvojau naiviai kaip žmogus, trokštantis pasimėgauti nusipelnyta ramybe savo fotelyje, ir nė nenutuokiantis, kad nuo šiol kiekviena diena praėjusiąją lenks įspūdžių gausa.

Prieš ketindamas užmesti žvilgsnį į Šarlotės raštelį ir, prisipažįstu, nieko kito nesitikėdamas ir tik norėdamas įsitikinti, nugrimzdau giliai į fotelį, ištiesiau kojas ir užsidegiau cigarilę. Patenkintas dairiausi po svetainę. Raudona sofa su daugybe įvairių pagalvėlių. Angliškas tamsiai rudas odinis fotelis. Seni ir šiuolaikiniai paveikslai, nuostabiai harmonigai kabantys vienas šalia kito ant tinkuotų sienų. Ant komodos si-

---

* *Teint* (pranc.) – oda.

dabrinis grafinas ir tviskančios taurės. Sunkios užuolaidos ant prancūziško stiliau langų, kurie leido šiek tiek išeiti į mažus puošnius prancūziško tipo geležinius balkonėlius. Antikvarinis Liudviko XVI stiliaus lipdinys-saulė su mažu apvaliu veidrodžiu viduryje. Nuostabi Rodeno „Bučinio" kopija, stovinti ant senos archyvavimui skirtos spintos su daug stalčiukų, kurioje laikiau litografijas ir kuri žvilgėjo, lyg būtų ką tik nupoliruota. Mano maža karalystė, mano prieglobstis, kurį sukūriau pats ir kuriame pasisemdavau naujų jėgų. Patenkintas atsidusau.

Visur švaru ir sutvarkyta. *Per* švaru ir sutvarkyta.

Pamažu man atėjo į galvą, kad šiandien ryte skubėdamas palikau tikrą chaosą. Tuomet prisiminiau, kad šiandien ketvirtadienis, diena, kai tvarkyti buto ateina Marija Teresė. Tada prisiminiau, kad skubėdamas pamiršau jai palikti pinigų. O galiausiai prisiminiau dar kai ką.

Pašokau ir nubėgau į vonią. Mane pasitiko šviežių obuolių kvapas, ir man pasidarė šiek tiek bloga. Deja, tačiau per visus tuos metus man nepavyko įkalbėti Mariją Teresę liautis naudoti jos mėgstamiausią tualeto valiklį. Pasilenkęs iš

po kriauklės ištraukiau mažą šiukšliadėžę. Ji buvo tuščia.

Stovėjau atsirėmęs į kriauklę ir spoksojau į tą vietą, kurioje Šarlotė lūpdažiniu bučiniu buvo priklijavusi raštelį, kurį vėliau taip neapdairiai išmečiau į šiukšliadėžę ir kuris mano sąžiningos namų tvarkytojos dėka nukeliavo į kieme stovinčius šiukšlių konteinerius.

Bandžiau veidrodyje atsispindintį mielą išblyškusį vyrą, kuris akivaizdžiai nepakankamai rūpinosi savo „*teint*", įtikinti, kad, šiaip ar taip, grafologinė ekspertizė patenkinamų rezultatų nebūtų davusi. Tačiau tas vyras manimi netikėjo.

Deja, visuomet būna taip pat: kai prarandi tai, dėl kurio buvai tikras, kad jis tau priklauso, pradedi to dalyko nepaprastai trokšti. Jei kas nors kitas iš po nosies nukniaukia rankinę, batus, paveikslą, šviestuvą su venecijietiško stiliaus gaubtu – daiktus, dėl kurių dar svarstei ir delsei juos pirkti, – žinai, kad ieškojai būtent tų daiktų.

Į mane tiesiog įsismelkė keistas įsitikinimas, kad rašysena pradingusiame raštelyje sutaps su rašysena laiške. Ir kodėl gi turėjo rašyti ne Šarlotė, juk likau jai kai ką skolingas?

Mano nuovargis staiga išgaravo. Turėjau tai patikrinti!

Jei kas kada nors ko nors yra ieškojęs šiukšlių konteineryje, žino, apie ką kalbu, kai tvirtinu, kad daug pastangų reikalaujantys Tutanchamono lobių kasinėjimo darbai tebuvo romantiškas nuotykis. Pirštų galiukais traukiau tuščias skardines nuo pomidorų tyrės, vyno butelius, panaudotus higienos reikmenis, suglamžytus traškučių pakelius, paštetų dėžutes ir *coq au vin** palaikus, ir nors nustojo lyti ir mėnulis viską aplinkui panardino į švelnią gelsvą šviesą, mano akcijos nelydėjo Šlymano atradimo džiaugsmas.

Tačiau už pastangas man buvo atlyginta. Po dvidešimties kankinančių minučių šiukšlėse rankoje laikiau mažą suglamžytą lapelį, kuris, nekreipiant dėmesio į prie jo prilipusią bulvės lupeną, po savo išvykos į Paryžiaus užkulisius liko stebėtinai sveikas. Laimingai atsidusęs į kišenę kišausi savo lobį, kai iš niekur į mano kaukolę rėžėsi kietas daiktas.

Kaip akmuo žnektelėjau ant žemės. Kai vėl atmerkiau akis, virš savęs išgirdau dejuojantį balsą. Jis priklausė baltu audeklu apsisiautusiam

---

* *Coq au vin* (pranc.) – vyne troškintas viščiukas.

vaiduokliui, pasilenkusiam virš manęs ir nuolatos kartojančiam: „Ak, mano Dieve, o, mano Dieve, mesjė Šampoljonai, man taip gaila, man taip gaila.“

Prireikė kelių sekundžių, kol supratau, kad būtybė, prieš mane klūpanti naktiniais marškiniais, buvo madam Vernjė.

– Mesjė Šampoljonai? Žanai Lukai? Ar jūs sužeistas? – vėl tyliai sušuko moteris, ir aš apsvaigęs linktelėjau. Ranka paliečiau skaudamą vietą galvoje ir užčiuopiau guzą.

Kaip į viziją spoksojau į savo kaimynę palaidais plaukais, vilkinčią plonyčius nėriniuotus naktinius marškinius.

– Madam Vernjė, – nesusivokdamas sumurmėjau. – Kas atsitiko?

Madam Vernjė paėmė man už rankos ir sukūkčiojo:

– O, Žanai Lukai.

Man užkliuvo, kad ji mane jau antrą kartą pavadino vardu. Būdamas tokioje padėtyje nebūčiau labai nustebęs, jei šią akimirką madam Vernjė būtų prisipažinusi, kad tai ji toji paslaptingoji laiško autorė (*Myliu Jus jau seniai, Žanai Lukai... Visuomet tikėjausi, kad vieną dieną Sezanas mus suves...*).

– Atleiskite man, prašau!

Naktiniais marškiniais vilkinti kaimynė atrodė labai susinervinusi.

– Išgirdau garsus kieme, tiesiai po savo langu, tada iššėlinau ir pamačiau vyrą, užsikorusį ant šiukšlių konteinerių. Pamaniau, kad esate įsilaužėlis. Ar dar skauda?

Šalia jos gulėjo mažytis guminis svarmuo.

Sudejavau. „Šiukšlių konteineriuose besirausiantis galerininkas – negyvas!“ dingtelėjo man. Žvelgiant giliau, man labai pasisekė, kad iš viso dar pajėgiau galvoti ir neplaukiojau nirvanoje.

– Viskas gerai, ne taip jau blogai, – raminau madam Vernjė, vis dar įsikabinusią man į ranką.

– *Quel cauchemar*, koks košmaras, – šnibždėjo moteris. – Mane išgąsdinote tikrai mirtinai. Tuomet jos susirūpinimo pilnas žvilgsnis sugriežtėjo. – Ką tokiu laiku veikėte šiukšlių konteineriuose, Žanai Lukai? Keista...

Ji žiūrėjo į kelias šiukšles, ant grindinio nukritusias per mano paieškas, ir staiga sukikeno.

– Juk jūs ne valkata, konteineriuose susirankiojantis sau maisto, ar ne?

Papurčiau galvą, ją velniškai skaudėjo. Kaimynė turėjo stebėtinai stiprias rankas.

– Tik ieškojau, ką netyčia išmečiau.

Jaučiau, kad privalau jai kaip nors pasiaiškinti.

– Ir – radote?

Palinksėjau. Kai palikome siaubo vietą, ir madam Vernjė nuplaukė prieš mane kaip mažas baltas debesėlis, buvo pusė dviejų.

Kai sugrįžau iš savo naktinio nuotykio, mieguistai suvizginęs uodega mane pasveikino ant savo kilimėlio koridoriuje susirangęs Sezanas. Jis jau pasidavė, besistengdamas spėti su mano šiek tiek sutrikusiu dienos ir nakties, pasivaikščiojimų ir ne, režimu. Gerai taip, kaip yra. Šuns budizmas. Akimirką jam pavydėjau tokio nesudėtingo gyvenimo. Tada palinkau virš savo rašomojo stalo, išlyginau suglamžytą Šarlotės raštelį ir padėjau šalia Princesės laiško.

Nereikėjo būti jokiu Šampoljonu, kad atskirtum dvi visiškai skirtingas rašysenas. Vienos rašysenos raidės labiau stačios, kampuotomis į apačią nutįsusiomis kojelėmis, kitõs rašysenos raidės – palinkusios į dešinę pusę, apvalios, plačios raidės, iš jų ypač aiškiai išsiskyrė B, C, D ir P. Šarlotė *tikrai* ne Princesė.

Išvada akimirksniu sumažino mano adrenalino kiekį, staiga pasijaučiau nepaprastai pavargęs. Galvoje stukseno lyg plaktuku, tad atsisakiau sumanymo tikrajai Princesei parašyti dar šiąnakt.

Kad sugebėčiau parašyti lygiavertį atsakymą, turėjau būti žvalus ir susigrąžinęs visas savo dvasines ir fizines jėgas. O jos per pastarąsias valandas labai išseko.

Nusvirduliavau į vonią ir šiukšliadėžei galiausiai atidaviau Šarlotės raštelį. Tada išsivaliau dantis. Šis veiksmas buvo daugiausia, ką šiandien dar įstengiau. Bent jau taip maniau.

5

Kai man sekasi, atrodau kaip vyras iš „Gauloise“* reklamos. Bet dabar, gilią naktį, kai basas ir vilkėdamas žydrais ir baltai dryželiais marginta pižama koridoriumi pėdinau į miegamąjį, buvau, nepaisant mano pižamos dryželių, visiškai nepanašus į tą įžūlų gerai nusiteikusį, atsipalaidavusį tipą pagal šūkį *liberté-toujours***, smagiai vedžiojantį savo šunį.

Jaučiausi mirtinai pavargęs ir norėjau tik vieno – miegoti! Netgi jei prieš mane būtų stovėjusi gražiausia princesė pasaulyje, būčiau ją iš nuovargio atstūmęs.

Kai prietamsoje pamačiau blykčiojančią raudoną šviesele̜, iš pradžių pamaniau, kad tai mano smegenų traumos pasekmė. Bet čia te-

---

* Vienos pirmiausia atsiradusių stiprių prancūziškų cigarečių rūšis, simbolizuojanti laisvę ir nepriklausomybę.

** „Galoise“ cigarečių reklaminis šūkis „visiška laisvė“.

buvo autoatsakiklis, iš savo buvimo vietos prieškambario gale į naktį siunčiantis nebylų signalą. Mechaniškai nuspaudžiau apvalų mygtukėlį.

Į ausį automatinis moteriškas balsas sudžeržgė:

– Gavote *vieną* naują žinutę.

Ir tuomet išgirdau kitą moterišką balsą, dėl kurio man ant pakaušio pasišiaušė plaukai:

– Žanai Lukai? Žanai Lukai, kur esi? Greitai pirma, ir negaliu su tavim susisiekti! Tavo mobilusis telefonas taip pat išjungtas.

Balse girdėjosi įtampa.

– Ką gi dabar veiki, per patį vidurnaktį? Ar negavai mano žinutės? Juk sakei, kad užeisi! Ar aš tau taip nieko nereiškiu? – trumpa kaltinanti pauzė, paskui, jau isteriškai: – Žanai Lukai, kodėl nekeli? Nebegaliu, daugiau niekada nebetapysiu. Niekada, supranti?

Po tokios dramatiškos įžangos stojo ilga tyla. Tada tragedijos veikėja dar kartą smogė:

– Visur tamsu. Man šalta, aš visiškai viena.

Paskutinieji žodžiai skambėjo tikrai šiurpiai, ir atrodė, lyg būtų buvę pasakyti ištuštinus bent jau keturias taures raudonojo vyno.

Susmukau ant prie telefono stovinčios mažos kietos kėdės ir dejuodamas pasitryniau delnais veidą. Soleilė! Visiškai pamiršau Soleilę.

– Mieloji mažoji Soleile, – liūdnai sušnabždėjau. – Prašau, atleisk man, bet nebegaliu dabar tau paskambinti. Paprasčiausiai *negaliu*. Penkiolika po dviejų, o dar vienos valandos telefoninio teroro neištversiu.

Pragariškai skaudėjo guzą, tenorėjau ant minkštos pagalvės pagaliau paguldyti savo vargšę galvą, panirti į tamsią savo miegamojo ramybę.

Klausiau savęs, ar aš blogas žmogus, jei tą pasauliu ir savimi nusivylusią būtybę dar vieną naktį palieku su jos nelaime.

– Aš kiaulė, – niūriai sumurmėjau. – Bet jei dabar tučtuojau neisiu miegoti, krisiu vietoje negyvas.

Tada dejuodamas paėmiau telefono ragelį ir surinkau Soleilės Šabo numerį.

Po pusės valandos sėdėjau taksi, važiuojančiame į Trokadero kvartalą.

Kiek kartų skaičiau apie tai, kaip žmogus, susiklosčius tam tikroms aplinkybėms, staiga įgauna neįsivaizduojamos jėgos. Visiškai išsekęs žygiuoja per Sacharą, tikėdamasis, kad vis dėlto ras jam gyvybę išgelbėsiančią oazę. Tris naktis be miego sėdi prie kompiuterio, o kad neužmigtų, apsistato pilnais kavinukais kavos, kad dar spėtų

išsiųsti savo egzamino darbą, o siuntinys būtų pažymėtas galutine galima išsiuntimo data. Laikosi tvirtai įsikibęs į lyną pusvalandžiu ilgiau nei įmanoma, jei apačioj jo laukia alkanų krokodilų knibždėlynas. Žmogaus galimybės neribotos, ir aš savo kūnu kaip tik patiriu, kaip veikia labai dideli išskiriamo adrenalino kiekiai.

Dabar belekiant visiškai tuščia Orsė krantine, apimtas nervingo nerimo žvilgtelėjau kairėn į Eifelio bokštą. Džiaugiausi, kad orientavausi Paryžiuje ir bent jau galėjau paaiškinti, kaip nuvažiuoti į Ožero gatvę – mažą gatvelę netoli Marso laukų.

– Tu sakyti, aš važiuoti! – trumpas drūtas vairuotojo, kurio gimtinę spėjau esant kur nors Sudano gilumoje, nurodymas bet kuriam šiek tiek mažiau su vietove susipažinusiam keleiviui tikriausiai būtų buvęs tikras iššūkis.

– Gal galėtumėte važiuoti šiek tiek greičiau? – paklausiau tamsaus gymio vyro, giliai ant akių užsimaukšlinusio kepurę su snapeliu. – *Je suis pressé*, aš tikrai skubu.

Iš Afrikos kontinento atkeliavęs vyras buvo akivaizdžiai nepratęs prie tokio skubėjimo. Savo gimtąja kalba sumurmėjo kažkokius keiksmažodžius, bet nuspaudė greičio pedalą.

– Čia skubus atvejis, – pamėginau suteikti jam motyvacijos.

Nežinojau, ar čia skubus atvejis. Tik žinojau, kad Soleilė valandą po to, kai mano autoatsakiklyje paliko niūrą žinutę, daugiau nebepaskambino. Penkis kartus iš eilės nesėkmingai mėginau jai prisiskambinti, tada nebeištvėriau.

Gali būti, kad ji paprasčiausiai nuėjo miegoti ir išjungė telefoną, tačiau nenorėjau būti kaltas dėl jos mirties. Mane graužė sąžinė. O naktį viskas ir taip atrodo gana dramatiška.

Taksi vairuotojas staigiai sustabdė prieš nurodytą namą. Gana dažnai užsukdavau pas Soleilę į jos ateljė, kurioje ji taip pat miegojo ir gyveno.

Negalvodamas nuspaudžiau skaičių kodą, ir atsivėrė namo vartai. Tada nuskubėjau per gležnais medeliais apaugusį kiemą ir sulaikęs kvėpavimą sustojau prieš Soleilės buto duris. Paskambinau, o kai niekas neatidarė, kumščiu pradėjau trankyti duris.

– Soleile? Soleile, atidaryk! Žinau, kad tu čia!

Staiga patyriau *déjà vu*. Prieš dvejus metus irgi štai taip stovėjau prieš šias duris ir beldžiausi. Tąkart Soleilė visą savaitę mirtinai tylėjo. Visiškai atsiribojo nuo pasaulio. Pripliurpiau jai

pilną autoatsakiklį, primygtinai prašiau paskambinti, bet mergina tylėjo. Ji nekėlė ragelio ir vertė mane stoviniuoti prie durų, lyg nieko ten nebūtų. Ir viskas tik dėl to, kad bijojo man pasakyti, jog dar nepabaigė savo paveikslų.

Nežinodamas, kur dėtis, ir dėl to, kad laikas vis seko, tąkart pro durų apačią prakišau popieriaus lapą su milžiniškomis raidėmis:

PASIKALBĖK SU MANIMI.
PENKIAS MINUTES!
TADA VISKAS BUS GERAI!

Žemiau keliais potėpiais nupiešiau mažą, maldaujantį Žaną Luką. Po kelių sekundžių durys lėtai atsivėrė.

Ką gi galiu pasakyti – menininkai gana ypatingos būtybės. Šalia visos kūrybinės galios jie turi jautrias sielas ir siaubingai netvirtą savo vertės pajautimą, kurį nuolatos reikia skatinti. O galerininkas, dirbantis su „gyvaisiais menininkais“, visų pirmą privalo sugebėti iškęsti šias būtybes.

Šalia manęs pasigirdo tylus miauktelėjimas. Žvilgtelėjau žemyn. Į mane įdėmiai spoksojo dvi

žibančios žalios akys. Šios akys priklausė Onionetei – Svogūniukui. O Svogūniukas yra Soleilės katinėlis. Iki šiol nesugebėjau išsiaiškinti, kodėl meilus gyvūnėlis pavadintas česnakinių šeimos daržovės pavadinimu, bet kodėl būtent Soleilė turėjo turėti katę, pavadintą Mimi ar Fufu. Būtų per daug normalu.

– Onionete, – nustebęs sušnibždėjau ir paglosčiau murkiančiam katinui rainą kailį. – Iš kur gi atsiradai?

Svogūniukas kelis kartus pasiglaustė aplink mano kojas ir nutipeno į mažą, nuo vidinio kiemelio atskirtą terasą, priklausančią Soleilės butui. Prasispraudžiau pro mažą tarpelį tarp tvorelės ir namo sienos ir pro stiklines stumdomas duris žvilgtelėjau į Soleilės miegamąjį.

Kambaryje buvo tamsu, žaliuzės pusiau nuleistos, tad nemačiau, ar Soleilė miega savo laikinojoje lovoje – ant milžiniško čiužinio, tiesiog numesto ant grindų.

– Soleile?

Neryžtingai pabeldžiau į stiklą, tada lengvai stumtelėjau stumdomas duris. Jos atsivėrė lengvai, lyg ištarus „Sezamai, atsiverk!“, nusistebėjau dėl Soleilės nerūpestingumo. Giliai širdyje ji vis

dar gyveno nepaliestoje Vakarų Indijos salų gamtoje, kur ji augo būdama vaikas.

Sulaikiau kvėpavimą ir įsiklausiau į tykią kambario tamsą.

– Soleile, viskas gerai? – tyliai šūktelėjau.

Ir mane staiga apsupo beveik nerealus ir kartu svaiginantis terpentino, cinamono ir vanilinės aromatas, tvyrantis kambaryje ir verčiantis jaustis taip, lyg būčiau neleistinai įžengęs į Rytų haremą.

Atsargiai nuslinkau į miegojimui skirtą vietą milžiniško aukšto kambario gale. O ten gulėjo Soleilė, kaip bronzinė skulptūra išlieta ant šviesios paklodės. Ji buvo visiškai nuoga. Pro atviras į virtuvę vedančias duris krentantis mažytis šviesos ruoželis švelniai apšvietė Soleilei veidą, o jos krūtinė kilnojosi ir leidosi gražiausiu ritmu.

Iš pradžių man palengvėjo. Tada pasijaučiau lyg užburtas. Žvelgiau į miegančią Soleilę, viskas staiga pasirodė taip netikra, lyg sapnuočiau. Susivokiau, kad per ilgai gėriuosi šiuo žaviu kūnu.

Ką gi čia iš tikrųjų veikiu? Įsėlinau į svetimą butą ir spoksau į nuogas moteris! Soleilė miegojo kaip romi dievaitė, jai nieko netrūko, ir aš staiga virtau ne gyvybę gelbėjančiu herojumi, o vojeristu.

Atplėšiau žvilgsnį ir jau norėjau tyliai pasišalinti, kai kulnu užkliudžiau kažkokį daiktą. Tuščias ten stovėjęs vyno butelis džerškėdamas parvirto, o nakties tyloje tai nuskambėjo taip, lyg griūtų Jericho sienos.

Susigūžiau.

Bronzinė figūra sujudėjo ir įsispoksojo mano pusėn.

– Ar ten kas nors yra? – Soleilės balsas skambėjo mieguistai.

– Čia tik aš, Žanas Lukas! – pašnibždomis atsakiau. – Tik norėjau pažiūrėti, ar viskas gerai. – Tai vis dėlto buvo tiesa.

Soleilės akys žėrėjo. Atrodė, kad merginos nestebina, jog jos galerininkas ir agentas pačiame vidurnakty stovi prieš jos lovą. Nesivaržydama kaip vaikas mergina atsisėdo, jos mažos, apvalios, balintos kavos spalvos krūtys šiek tiek suvirpėjo, prisiverčiau užsimerkti, kad nežiūrėčiau.

Sutelkęs geležinę valią nukreipiau savo žvilgsnį Soleilei į veidą ir draugiškai linktelėjau, kaip vizituojantis vyriausiasis gydytojas.

Soleilė didelėmis lūpomis nusišypsojo dar didesne šypsena, ir jos balti dantys žibėjo.

– Tu atėjai! – laiminga ištarė ir ištiesė į mane ranką.

– Žinoma, – atsakiau ir išdrįsau žengti priekin. – Nerimavau... Tavo žodžiai skambėjo siaubingai.

Paėmiau Soleilei už rankos ir mielai būčiau ją guodžiančiai apkabinęs, kaip kad elgiesi su gera drauge, kuri turi problemų, bet man atrodė, kad tai kažkaip nedera dėl to, kad merginos pečiai buvo nepridengti. Taip keistai pasilenkęs akimirką virš jos sustingau. Tada, prieš švelniai paleisdamas iš savosios, padrąsinamai paspaudžiau merginai ranką.

– Atsiprašau, kad nepaskambinau anksčiau. Ateisiu šiandien po pietų, pažadu. Tada apie viską pasikalbėsime.

Soleilė linktelėjo. Atrodė, kad faktas, jog vidury nakties atvažiavau pas ją, nes nerimavau dėl jos, merginą labai nudžiugino.

– Žinojau, kad nepaliksi manęs nelaimėje, – ištarė. Tada šiek tiek sušniurkštė. – Ak, Žanai Lukai! Tiek daug atsitiko, aš tokia sumišusi...

Ar kas nors kitas šitoje keistoje planetoje tai būtų geriau supratęs nei aš?

– Viskas bus gerai, – ištariau visiškai nuoširdžiai, tai sakydamas šiek tiek pagalvojau ir apie save. – O dabar tuojau pat toliau miegok.

Soleilė atsigulė ir paklusniai užsitraukė ploną antklodę. Trumpai paglostęs jai plaukus, atsitiesiau.

– Ačiū, Žanai Lukai, ir tu eik tuojau pat toliau miegoti, – sumurmėjo mergina.

Šypsodamasis šmurkštelėjau pro terasos duris. Buvo dvidešimt po keturių. Kadangi šią naktį vis dar nebuvau sumerkęs akių, net negalėjo būti kalbos apie miegojimą „toliau“. Labiau apie „pagaliau“ miegoti. Ir dabar manęs niekas nuo to nesulaikys. Net žemės drebėjimas. Net nelaimėje atsidūręs draugas. Net ir prieš mane išnirusi Princesė.

Nepaisant mano naktinės išvykos po kelių valandų pabudau žvalus. Turiu pasakyti, kad jaučiausi kur kas geriau nei vakarykštį rytą. Gal mano kūnas jau priprato prie miego stygiaus. Juk ir Napoleonas savo žygių metu išsivertė su varganomis penkiomis valandomis, tai kodėl aš negalėčiau taip?

Viskas tik įsitikinimo klausimas.

Susivokiau bedainuojantis duše – jau amžinybę to nedariau! *„J'attendrais...“* plekštelėjau per turkio spalvos dušo užuolaidą su mažom baltom kriauklėm, kuri prieš mane subangavo kaip jūra, ir stebėjausi gera savo nuotaika.

Buvo šeštadienio rytas, ir aš pagaliau turėjau laiko!

Paskambinau Marionai ir paprašiau nors vieną kartą atvažiuoti laiku, atidaryti galeriją ir iki ankstyvos popietės Senos gatvėje atlaikyti frontą. Paskambinau madam Vernjė ir paprašiau jos šiandien paimti Sezaną (kai liečiu savo pakaušį, manau, kad ji man skolinga šią nedidelę paslaugą). Tuojau pat namo pirmame aukšte esančioje kepyklėlėje nusipirksiu vieną – ne, du! – šviežius prancūziškus ragelius, prie savo rašomojo stalo atsisėsiu pasidaręs stiprios *petit noir** su daug cukraus ir tada... Ir tada!

Tai, kad atsakysiu Princesei ir pagaliau susisieksiu su paslaptinga ir tikriausiai tokia pat graži nepažįstamąja, kuri vis dėlto parašė tiek daug nuostabių komplimentų, kad man pavydėjo mano geriausias draugas, tai, kad pagaliau susisieksiu su šia moterimi, mane nuteikė kuo puikiausiai.

Tačiau kai po valandos sėdėjau prieš savo mažą baltą nešiojamąjį kompiuterį ir pirmą

* Nedidukas juodos kavos puodelis.

kartą įvedžiau Princesės elektroninio pašto adresą, nebežinojau, kaip pradėti.

Tema? Ką parašyti eilutėje „Tema“? Rodos, tos naujausios kategorijos, turinčios daugiausiai vienoje eilutėje perteikti laiško turinį arba reikalo esmę, kažkaip netiko laiškams iš kitos epochos.

„Jūsų ketvirtadienio laiškas“? Nesąmonė! „Atsakymas į Jūsų laišką“? Šiek tiek per sausai. „Princesei“? Na taip, o kam gi daugiau?

Dar kartą skaitinėjau Princesės laišką, šokinėjau nuo eilutės prie eilutės, ir galiausiai radau žodį, kuris man atrodė tinkamas.

Tema: *Suviliotas!*

Patenkintas atsilošiau, gurkštelėjau kavos ir mąsčiau, ar laišką pradėti „Maloningoji ponia“ (aliuzija į vyresnio amžiaus panelę), „Mieloji Princese“ (per ramiai) arba „Mylimiausioji Princese“ (per įžūlu).

Jau buvau apsisprendęs rašyti „Gražiausioji Princese“, kai suskambo telefonas. Tyliai keikdamasis pakėliau ragelį.

– Taip, klausau? – šiurkščiai ištariau.

– Žanai Lukai? – keista, bet šįkart tai nebuvo Soleilė.

– Kas gi yra, Mariona?

– Tu blogai nusiteikęs? – paklausė mergina.

Ko nekenčiu moteryse, tai savybės į klausimą atsakyti kitu klausimu.

– Ne, aš nusiteikęs kuo puikiausiai, – trumpai atsakiau.

– Bet taip neatrodo, – laikėsi savo Mariona. – Sergi?

Sudejavau.

– Mariona, prašau, tiesiog pasakyk, ko norėjai, aš kaip tik... kai ką veikiu ir privalau susikaupti.

– A, šit kaip. Kodėl iš karto nesakei?

Išverčiau akis.

– Taigi?

– Skambino ta Konti iš viešbučio, – girdėjau, kaip Mariona kramtė gumą. – Kažkas tavęs teiravosi.

Dievinu Marionos perduodamos informacijos tikslumą.

– Kas? Mesjė Bitneris?

Ar tas vyrukas tik nebus norėjęs su manim susitikti dar savaitgalį ir pakalbėti apie Žiuljeną? Tikrai privalau labiau susikaupti. Pradėjau nebekontroliuoti įvykių.

– *Non*, ne mūsų draugas vokietis. Tai kažkokia moteris. *Une dame*, kaip kad sakė madmuazelė Konti.

– Ar, ir ta dama turi vardą? – paklausiau vos tvardydamasis.

– Ne. Taip. Nežinau... Dabar, kai sakai... Nebepamenu, kad madmuazelė Konti būtų minėjusi kokį nors vardą...

Rodės, Mariona mąstė, o aš atsidusau. Žinoma, kad madmuazelė neminėjo jokio vardo. Ir kam gi? Ką gi reiškia vardai, kai dirbi viešbutyje?

Kai registratorė eilinį kartą užklumpama iškraipiusi arba pamiršusi kokią pavardę, jos žodžiai be menkiausio atgailos krislelio skamba taip: „Galiu puikiai atsiminti veidus, tačiau vardai ir pavardės mane žudo.“

– Geriausiai bus, jei pats jai paskambinsi ir dar kartą paklausi, – Mariona baigė savo apmąstymus, staiga jai prisireikė nuveikti kažką skubaus.

Prieš merginai pabaigiant pokalbį, kitame laido gale išgirdau kurtinantį triukšmą, tada suskambėjo durų varpelis. Mariona susižavėjusi suriko:

– Dabar turiu baigti. Iki greito!

Purtydamas galvą padėjau ragelį ir nusprendžiau į „Duc de Saint Simon“ užsukti vėliau ir asmeniškai madmuazelei Konti išsakyti savo

nuomonę. Bet dabar turėjau svarbesnių reikalų. Išjungiau visus telefonus ir pradėjau galvoti.

Kaip rašyti žmogui, kurio nepažįsti, kurio neįsivaizduoji, kuris tau užminė keletą mįslių, kurias nesėkmingai bandai iššifruoti, bet kuris rašydamas įdėjo tiek daug meilės ir apie tave parašė tiek daug gražių dalykų, kad mielai su tuo žmogumi susipažintum?

Sėdėdamas priešais savo mažą įrenginį ir spoksodamas į tuščią ekraną, kuriame nebuvo parašyta nieko, išskyrus „Gražiausioji Princese", jaučiausi kaip romaną rašantis rašytojas prieš garsųjį baltą lapą.

Ne dėl to, kad būčiau bijojęs, bet reikalavimas pačiam sau didėjo sulig kiekviena minute. Tik dabar supratau, jog Princesės laiškas man yra tikri spąstai, – turiu pripažinti – nuostabiai gražūs, bet reikalą buvau įvertinęs nepakankamai rimtai.

Ne tik norėjau išsiaiškinti, kas ta dama, kilniais žodžiais man metusi iššūkį, staiga panūdau būti sumanus, žavus, sąmojingas, neieškantis žodžių kišenėje, jokiomis aplinkybėmis nenorėjau apsijuokti. Ir aš, prisimenant jaunystės nuotykį,

ne be pagrindo buvau šiek tiek praradęs įgūdžius, kalbant apie asmeninių laiškų rašymą.

Po septynių cigarečių ir trijų *petit noirs*, kurie, prieš man juos išgeriant, visi ataušo, „veikalas“ buvo baigtas. Sekundę mano rodomasis pirštas pakibo virš mygtuko „Siųsti“, ir pripažįstu, keistai jaudinausi, kai jį paspaudžiau.

Atsakiau. Mano laiškas – kaip elektroninis laiškas – šviesos greičiu yrėsi per bekraštę virtualią erdvę, keliavo daugelį, o gal tik keletą kilometrų, kol pagaliau pasiekė tikslą.

Nuotykis prasidėjo.

Tema: *Suviliotas!*

Gražiausioji Princese!

Kad ir kas Jūs būtumėte, auksinėmis strėlėmis taikydama į mano širdį, – juk po tokio laiško negali būti rimtai kalbama apie švelnų aukso dalelyčių krytį, – turite žinoti, kad Jūsų man didelę nuostabą sukėlęs laiškas turėjo tokį poveikį, kokio troškote.

Tačiau neturėtumėte taip lengvabūdiškai lažintis iš savo pirštų, maloningoji, nes gali būti, kad Jums dar prireiks šių gražių kūno dalių, nesvarbu, ar kad rašytumėte man laiškus, ar kad veiktumėte kitus dalykus, kurių šioje vietoje iš kuklumo nenorėčiau išsamiau aptarinėti (ir jei dabar nuraustate, tebūnie tai mano saldus kerštas už Jūsų naktines svajones atmerktomis akimis, kuriose mano rankos neprašomos imasi drąsaus vaidmens).

Jei Jums atsakau tik dabar, praėjus neatleistinoms dviem dienoms, tai tik dėl to, kad, rodos, mano visiškai sustyguotas gyvenimas kaip tik dabar neįtikėtinai sparčiai pakliuvo į savotišką audrą, kuri man, neleisdama atgauti kvapo, trukdo sustoti.

Nuo to ryto prieš dvi dienas, kai iš pašto dėžutės ištraukiau Jūsų dangaus žydrynės voką, mane keistai užgriūva įvykiai, beveik neturiu ramybės, nekalbant jau apie miegą, ir jei Jums tvirtinu, kad dabar mėgaujuosi savo pirma ramia akimirka, turite manimi tikėti!

Nors Jūsų laiškas mane sutrikdė, bet ir užbūrė.

Nuo ketvirtadienio be paliovos galvoju, kas slepiasi už Princesės. Ar tai moteris, kurią pažįstu? Ir jei taip, kur ir kada su ja susipažinau? Ar artimai ją pažįstu? Mano smegenys karštligiškai dirba, bet rezultato jokio. Nes nuo manęs slepiate viską, viską, išskyrus savo žodžius, kuriuose pilna miglotų užuominų ir neįtikėtinų pažadų.

Ką turėčiau manyti, Princese? Išlįskite iš savo slėptuvės! Mielai norėčiau tapti pačiu laimingiausiu vyru, kurį tik kada nors matė Paryžius, taip, visas pasaulis! Bet laimė susideda ne tik iš žodžių, bet ir iš darbų, kuriuos trokšte trokštu nuveikti, jei man tik leistumėte.

Taip labai troškote mane pabučiuoti, kai lietėsi mūsų rankos? Mon dieu, kas taip rašo, tas taip

pat gerai turi mokėti bučiuotis! Ar mane tada ištiko aklumo priepuolis, kad leidau paprasčiausiai dingti tai laimingai akimirkai? Jau dabar pradedu pykti ant savęs, kad Jūsų tuomet nepabučiavau. Kaip teisingai pastebėjote (ir Jūsų užuomina apie tai, kad mane nuolatos lydi vis kitos moterys, yra ne tik nediskretiška, bet ir truputėlį įžūli), esu vyras, kuriam labai patinka moterys, ir nemanau, jog tai nusikaltimas. Vis dėlto akivaizdu, kad neatkreipiau dėmesio į kažką labai svarbaus, būtent į Jus! Neatleistina klaida, man rodos.

O dabar dar baudžiate mane priversdama beprotiškai susidomėti. Apie mane žinote nemažai, o aš apie Jus – beveik nieko, ir tai jau dvi dienas manau esant beveik nepakeliama.

Ar, norėdamas Jus surasti, dabar turiu naršyti senuose albumuose ir adresų knygelėse? Kurlink turiu kreipti savo žingsnius? Į priekį, atgal, o gal kur nors visai kitur?

Ir nors slepiatės už kandžių žodžių, Jumyse kalba mylinti, bent jau įsimylėjusi moteris, ir todėl Jūsų prašau, ne, reikalauju, mano gražioji nepasiekiamoji, atiduoti tinkamą duoklę savo širdžiai ir hercogui, ir man duoti bent jau menkiausią užuominą (už ją bus mielai atsilyginta puikia vakariene tinkamoje vietoje, kurios Jus jau dabar kviečiu).

Princese! Jau dvi dienas per pasaulį žengiu pametęs galvą pačiu gražiausiu būdu, nes niekaip nebegaliu Jūsų iš jos išmesti. Neateinu į susitikimus, nesiklausau, kai reikia, pamirštu valgyti, o mano pačia mieliausia mįsle esate Jūs. Bet juk to ir norėjote, ar ne?

Suviliojote mane, todėl dabar nekantriai laukiu, kur mane dar nuvesite. Nebūčiau toks vyras, koks esu, jei nesugebėčiau kai ko įsivaizduoti.

Todėl priimu Jūsų iššūkį, hercogas puikiai sugeba elgtis su savo špaga ir privalo nesibaiminti dvikovos, nesvarbu, švelnios ar sunkios.

Bet norėčiau Jus įspėti, mieloji Princese: galiu būti labai atkaklus, taip lengvai nuo manęs nepaspruksite!

Tikiuosi dar šiandien gauti iš Jūsų laišką ir pasilieku labai nekantraujantis (tuo galėsite įsitikinti vėliau),

Jūsų hercogas de Šampoljonas

Patenkintas atsilošiau. Man atrodė, kad visai gerai išlaikiau stilių. Dama norėjo aštuonioliktto amžiaus? Gavo aštuonioliktą amžių. Ji buvo princesė, o aš – hercogas. Jei tai buvo būdas priartėti prie šios moters, mielai leidžiuosi į šį žaidimą.

Meną suvilioti moterį iš esmės sudaro principas nepriimti neigiamo atsakymo, nesumažinti dėmesio ir elgtis su ja kaip su karaliene. Kalbant apie paskutinį punktą, kiekviena moteris yra princesė, tai jau supratau. Kiekviena moteris yra mažas stebuklas, ir kiekviena turi jai būdingų kaprizų, kuriuos geriausiai kilniai pildyti.

Šypsodamasis atsignybau gabalėlį minkštučio prancūziško ragelio, kurį Odilė, prancūziškos kepyklėlės savininko apvalių formų duktė, beje, smarkiai išraudusiais skruostais, man suvyniojo į popierių, kai, kaip ir kiekvieną rytą, jai pasakiau mažytį komplimentą. Nujaučiau, kad prie savo tikslo esu jau labai arti. Po šio laiško, vėliausiai dar po kito, Princesė išsiduos, nė viena moteris neišlaikys paslapties ilgiau, ypač tada, kai ta paslaptis yra jos pačios. Jai gražiausiais žodžiais įkyrėsiu tiek, kad ji išsiduos ir sudės ginklus.

Ir galiausiai žaidimą laimėsiu aš!

Ak, koks įžūlus pasipūtimas! Koks kvailas buvau! Kaip per gerai save vertinau! Jei tik būčiau galėjęs pažvelgti į ateitį (nors mažai atvejų, kai tai naudinga), nuo mano veido būtų greitai dingusi savimi patenkinto žmogaus šypsena.

Taigi vis dar žiūrėjau į savo laišką ir jau mąsčiau, į kokį restoraną nusivesti Princesę, jei ji man patiks lygiai taip pat, kaip ir jos laiškas, kai tylus pyptelėjimas pranešė apie naują elektroninį laišką.

Princesė atsakė!

Ar jaučiausi ramus, buvau įsitikinęs savo pergale ir maniau, kad mano viltys išsipildė? Ne. Kai prieš mane ekrane pasirodė juodos eilutės, mano širdis daužėsi.

Tema: *Pametęs galvą...*

Mano mielasis hercoge! Didysis nekantruoli!

Vos tik mane pasiekė Jūsų gražus laiškas, perskaičiau jį virpančia širdimi, ir nors šią akimirką beveik visiškai neturiu laiko, nes turiu neatidėliotinų reikalų, norėčiau Jus tučtuojau išlaisvinti iš Jūsų nekantrumo, tačiau ne nuo – ir tai Jus šiek tiek suerzins – Jūsų nežinios apie mane.

Turėkite kantrybės, lovelase! Jei pasirodysite manęs vertas, iš manęs gausite viską – netgi mano pavardę!

Esu nepaprastai laiminga, kad man atrašėte, džiaugsmingai laukiu mūsų žodžių mūšių, nes jau iš pirmo Jūsų laiško suprantu, kad esate man lygiavertis priešininkas.

Kad turite skonį, pro akis man nepraslydo, kad mėgstate gražias moteris (ir iki šiol mielai jas išrengiate), mane šiek tiek žeidžia, nes, mon cher monsieur, neketinu Jumis dalytis. Kad išmanote apie paveikslus, žinau, tačiau kad mokate su žodžiais elgtis taip meniškai, mane nustebino ir sužavėjo.

Norėčiau sužinoti apie Jus tiek daug, taip pat ir Jūs sužinosite, kokia moteris esu. Paslaptis po paslapties, drabužis po drabužio, iš pradžių lėtai, po to karštligiškai nekantraudami nusimesime visus savo drabužius, kol neliks nieko paslėpta ir vienas priešais kitą stovėsime tokie, kokius mus sukūrė gamta – nuogi.

Šiąnakt Jus sapnavau, mielasis hercoge!

Netikėtai išnirote priešais mano lovą, glostėte man odą, mane lietėte pačiu švelniausiu būdu... Turiu susiimti, kad nepraraščiau galvos, bet man baisu, kad ją jau praradau.

Jūsų žodžiai mano širdyje kelia malonią sumaištį lygiai taip pat, kaip ir Jūsų vaizdas, kurį taip aiškiai regiu prieš save, jog įsivaizduoju galinti jį paliesti.

Negi manote, kad aš *galiu į ką nors sutelkti dėmesį? Daug mieliau dabar Jums įsikibčiau į ranką ir gražiais gegužės rytais vaikščiočiau su Jumis Senos, kuri saulėje žvilga kaip sidabrinis kaspinas, krantinėmis. Sezanas nekantriai bėginėtų*

prieš mus pirmyn ir atgal, nes ant kiekvieno tilto sustotume ir bučiuotumėmės... Pripažinkite, kad tai būtų nepalyginti gražiau, nei daryti dalykus, kuriuos privalome!

Jūsų Princesė
(beviltiškai mėgindama vėl sutelkti dėmesį į savo darbą)

Šypsodamasis papurčiau galvą. Ši moteris tikrai sugebėjo išvilioti vyrą iš apkasų. Nebenorėjau ilgiau galvoti. Kai iš karto puoliau rašyti atsakymo, mano pirštai lyg savaime lakstė per mygtukus, ir tikėjausi, kad jis dar spės pasiekti labai užsiėmusią Princesę.

Tema: *Protestas*

*Cara Inconcentrata!**

(Mano italų kalbos žinios labai skurdžios, ir nesu įsitikinęs, ar toks žodis apskritai egzistuoja, bet jis skamba taip gražiai.) Prašau, nesileiskite, kad Jus priverstų sukaupti dėmesį! Visuomet išlikite tokia! Bent jau mintimis eikime pasivaikščioti nutvieksti saulės. Žinoma, mielai pripažįstu, kad tai būtų gražiau, nei dėmesį skirti kokiems nors

---

* *Cara Inconcentrata*! (it.) – brangi nesusitelkėle!

dienos reikalams. Nes dėl tokių viliojančių laiškų visa kita netenka prasmės.

Vis dėlto privalau pareikšti protestą: bučiuotis ant kiekvieno tilto, juosiančio mūsų puikiąją Seną, – ne, man taip nepatinka, protestuoju!

Kodėl taip gailite savo bučinių, Princese? Paišlaidaukite ir liaukitės skaičiavusi! Šio pavasarinio pasivaikščiojimo metu norėčiau Jus bučiuoti kada tik įsigeisiu. O kad Jums tai patiks, visiškai neabejoju. Kalbant apie bučinius, nė viena moteris dėl to dar nesiskundė, jei tik galiu tai pasakyti, neužsitraukdamas Jūsų rūstybės.

Ir jei tik žinočiau, kokią gražią gėlę bučiuoju?!

Rodos, Jūs akivaizdžiai neapsakomai mėgaujatės mane versdama dar šiek tiek likti nežinioje. Nebūkite tokia žiauri!

Nežinau, ką iškrėčiau, kad su manimi taip elgiatės, savo pirmajame laiške minėjote „nelaimingą susitikimą“, bet duokite man bent menkiausią užuominėlę, ir akimirkai Jus paliksiu ramybėje!

O gal bijote to siaubingo žigolo, kuriuo tikriausiai manote mane esant?

Jūsų hercogas

Galėjau lažintis ne tik iš savo mažojo pirštelio, bet ir iš visos rankos, kad Princesė neliks nepakomentavusi paskutinio sakinio.

Ir tikrai, po kelių minučių, po tylaus skambtelėjimo, į mano pašto dėžutę atskriejo naujas laiškelis. Tik šį kartą tai tikrai buvo tik keletas eilučių. Nekantraudamas atidariau laišką. Negaliu to paaiškinti, bet šis nedidelis apsistumdymas žodžiais mane nuteikė kuo puikiausiai.

Tema: *Mįslė*

Bijau? Per daug gerai save vertinate, mano mielas drauge! Juk nesate toks jau siaubingas. Ir Jūsų meistriškiems bučiniams, dėl kurių dar niekuomet nesiskundė nė viena moteris, jau tikrai atsispirsiu. Bet ne princesės prigimčiai dera būti viena iš daugelio. Turėtumėte tai įsidėmėti, jei ko nors norite iš manęs. Norėdamas mane įtikinti, turėsite būti daug išradingesnis.

Kadangi akivaizdžiai nenorite nurimti, o man šiuo metu tikrai neatidėliotinai reikia ramybės, užmenu Jums mažytę mįslę, kuria šiek tiek išpildysiu Jūsų primygtinį norą gauti bent „menkiausią užuominėlę“:

Žiūrite į mane, bet nematote.

Žinote apie mane, bet nepažįstate.

Daugiau Jums neišduosiu! Mįslingų raštų šifravimas įaugęs, taip sakant, Jums į kraują, ar ne, tamsta Šampoljonai?

Princesė

P.S.: Iš Jūsų italų kalbos žinių likę tik griuvėsiai, bet žodis, kurį minėjote, iš tikro egzistuoja.

Princesė buvo tas žmogus, kuris visuomet geriau žino! Ji mane vedžiojo už nosies, provokavo ir šaipėsi iš manęs. Skaitydamas vietą su ironiška užuomina „*raštų šifravimas įaugęs, taip sakant, Jums į kraują, ar ne, tamsta Šampoljonai*" veik girdėjau skambų kaip sidabras juoką.

Ir vis dėlto ji man patiko. Jau dabar įsivaizdavau pažįstantis šią moterį, nors net nežinojau, kaip ji atrodo.

Žinoma, maža mįslė, kurią Princesė man kilniaširdiškai užminė, man nė per žingsnį nepadėjo pasistūmėti į priekį. Na ir puiku – dabar bent jau žinosiu, kad su šia moterimi matausi ir ją pažįstu. Tačiau *iš tikrųjų* nematydamas ir nepažindamas. Nes būtent tai omenyje turėjo mano mažasis sfinksas, rašydamas savo išmonės pilną dvieilį, kurio tonas – neklystu – skambėjo kaip priekaištas.

Toks apibūdinimas tiko daugeliui mano aplinkos moterų. Iš esmės tai galėjo būti netgi Odilė, kepėjo duktė – kuri man prancūziškus ragelius parduodavo visuomet droviai šypsodamasi. Jauna mergina, ramus gilus vanduo, kuris – kas gi čia žino – savo krūtinėje slepia romantišką sielą. Negalėjau išbraukti netgi madmuazelės Konti. Ar kada nors rimtai savęs klausiau, kokios gelmės gali slėptis toje mažoje neišauklėtų viešbučio svečių guvernantėje? O gal tai madam Vernjė? Staiga prisiminiau užuominą apie Sezaną. Galbūt tai šviežias pėdsakas? Šiaip ar taip, tai negalėjo būti Šarlotė, jos rašysena kitokia, tačiau ji buvo vienintelė mane vadinusi „mano mažytis Šampoljone" ir postringavusi apie Rozetės akmenį.

Susimąstęs išsispausdinau laiškus. Mano draugas Brunas buvo visiškai teisus, kai sakė, kad tai gali būti moteris, į kurią kreipiu arba kreipiau nepakankamai dėmesio. Sukroviau indus į kriauklę, pasiėmiau švarką ir išėjau į „Galerie du Sud".

Buvo jau beveik pusė dvyliktos, taip pat ir aš turėjau dienos reikalų, kuriuos privalėjau atlikti.

7

Šį tokį pavasarišką šeštadienį Sen Žermene vyravo didelis šurmulys. Vietiniai su aiškiu tikslu yrėsi turistų, stoviniuojančių prie kiekvienos vitrinos ir priplojusių savo nosis prie stiklų, okupuotomis gatvelėmis. Įsimylėjėlių poros, susikabinę už parankių, slampinėjo siaurais šaligatviais. Automobiliai pypsėjo, pro šalį praplerpdavo motorolerių vairuotojai, prieš kavinę „Les Deux Magots" saulės atokaitoje sėdintys žmonės patenkinti žiūrėjo į Sen Žermen de Prė bažnyčią. Pasisveikinimai, bučinukas į dešinį, bučinukas kairį, šnekos, rūkymas, juokas ir kavos su kremu arba apelsinų sulčių maišymas. Rodės, visas Paryžius puikiai nusiteikęs, ir gera nuotaika buvo užkrečiama.

Smagus leidausi Senos gatve, plaukus glostė lengvas vėjelis, gyvenimas buvo gražus ir pilnas nuostabių staigmenų. Du elegantiškai vilkintys

ponai kaip tik išėjo iš „Galerie du Sud“, juokdamiesi gyvai gestikuliavo rankomis, paskui dingo artimiausioje šoninėje gatvėje.

Pastūmiau galerijos duris. Iš pradžių pamaniau, kad nieko nėra, bet tada išvydau Marioną, ir man užkirto žadą.

Šįkart ji pranoko net pati save!

Mergina sėdėjo ant vienos iš keturių oda aptrauktų baro kėdžių, stovinčių salės gale prie mažo *espreso* kavos bariuko, ir niūniuodama dilde brūžino nagus. Jos ilgas kojas šykščiai dengė tamsiai rudas laukinio gyvūno odos gabaliukas, apie kurį negalėjai tiksliai pasakyti, ar tai sijonas, ar greičiau platus diržas. Balta palaidinė, kurią vilkėjo Mariona, buvo plačiai prasiskleidusi ir traukte traukė gilyn žvilgsnius, lyg būtų buvus skirta paplūdimio darbuotojoms Havajuose.

– Mariona! – riktelėjau.

– Aaa, Žanai Lukai! – Mariona apsidžiaugusi nuleido dildę ir nuslinko nuo kėdės. – Gerai, kad atėjai. Ką tik skambino Bitneris ir klausė, ar šiandien dar galite susitikti.

– Mariona, taip tikrai negalima, – įtūžęs pareiškiau.

– Tada bus geriausia, jei pats jam paskambinsi, – nesivaržydama atsakė Mariona.

– Kalbu apie tavo aprangą, – negalėdamas patikėti savo akimis nužiūrinėjau merginą. – Nagi tikrai, Mariona, turi apsispręsti, ar nori dirbti animatore „Med“ klube, ar galerijoje. Ką reiškia ta strėnjuostė, juk tu čia ne rimtai, ar ne?

Mariona šypsojosi.

– *Karštas*, ką? Jį man nupirko Rokis, – mergina apsisuko aplink. – Turi pripažinti, kad galiu tai nešioti.

– Tą aš mielai pripažįstu, bet tik ne mano galerijoje! – Stengiausi, kad balsas skambėtų autoritetingai. – Jei iš koto versi mūsų klientus, jie nebežinos, ar pirmiau turi spoksoti tau į iškirptę, ar į tavo kelnaites, jų tikrai nebedomins čia šiaip sau kabantys paveikslai.

– Perdedi, Žanai Lukai! Pirma, mano apatinių nesimato, beje, visai gaila, ir antra, čia ką tik buvo du labai malonūs italai, kuriems mano apranga visai netrukdė, – mergina ramiai šiek tiek patempė savo sijonėlį žemyn ir pergalingai nusišypsojo. – Priešingai – su jais labai maloniai pasikalbėjau, ir jie netgi nusipirko didįjį Žiuljeno paveikslą ir nori jį pasiimti pirmadienį:

štai! – Mariona padavė man vizitinę kortelę. – Juk italai moka vertinti, kai moteris pasipuošia.

– Mariona! – paėmiau kortelę ir pagrasinau jai rodomuoju pirštu.

Ši mergina visuomet turėjo kontrargumentą, o savo darbą atliko paprasčiausiai per gerai.

– Tikiuosi, kad mano galerijoje pasirodysi vilkėdama tinkamesniu drabužiu. Ir būtent miesčionims prancūzams vyrams tinkamu drabužiu, aišku? Jei man dar kartą į akis pakliūsi su šiuo striptizo šokėjos sijonėliu, tave tikrai *užgriūsiu*!

Ji išsišiepė, žalios akys sukibirkščiavo.

– Aaach, *mon petit tigre*, mano mažasis tigre, kaip siaubingai bijau... nors ir...

Mergina nužvelgė mane nuo galvos iki kojų, lyg matytų pirmą kartą.

– Iš tiesų, visai nebloga idėja, – koketiškai į burną įsikišo vieną pirštą, tada papurtė galvą. – Ne, bijau, kad Rokis tam nepritars.

– Na, tuomet dabar viskas aišku, – atsakiau.

– Viskas aišku, šefe! – pakartojo Mariona ir man mirktelėjo.

Ir kai pasilenkė, norėdama tvirčiau prisisegti dešiniojo batuko dirželį, ir man atkišo

savo mažą užpakaliuką, vieną nesutramdomą akimirką mano dešinioji ranka sutrūkčiojo, bet susivaldžiau nepliaukštelėjęs tai įžūliai merginai, nes ji iš tiesų buvo užsidirbusi.

Tada tinkama akimirka baigėsi, nes Mariona vėl išsitiesė, nesivaržydama pasitaisė palaidinę ir dėl manęs netgi užsisegė vieną sagą. O aš liepiau jai sutvarkyti gulinčius gautus laiškus, neuždaryti galerijos prieš keturioliktą valandą ir dėl rengiamos Soleilės parodos – paskutinės parodos prieš vasaros atostogas, kai visas Paryžius būdavo kaip iššluotas, – paskambinti į spaustuvę, spausdinsiančiai kvietimus. Kai reikia derėtis dėl kainos, Mariona nepralenkiama.

– Taip, taip, taip, – kantriai linksėjo mergina ir man po nosimi pakišo telefono ragelį. – Nepamiršk Bitnerio!

– Bitnerio? A, taip!

Karlą pagavau dar „Duc de Saint-Simon" (Bitneris toks žmogus, kuris savo dieną pradeda tik po vienuoliktos valandos), susitariau jį pasiimti iš viešbučio, kad paskui kartu užkąstumėm „La Ferme Saint-Simon", o padėjęs ragelį prisiminiau, jog pamiršau paklausti Luizos Konti, kas buvo dėl manęs skambinusi moteris.

Tai tegalėjo būti tik klientė, negalėjusi prisiskambinti man į galeriją. O gal už to slypi kas nors kitas? Kas nors iš moteriškosios giminės, nepanoręs išsiduoti, kad atpažintų? Man jau ima vaidentis!

Mariona linksmai man pamojavo pro langą, kai vėl stovėjau gatvėje lauke. Pamojavau ir aš. Nepaisant mūsų nedidelio ginčo, vaizdas, kaip mergina su tokia pasitikinti stovėjo galerijoje ir į burną dėjosi kramtomąją gumą, veikė šiek tiek raminamai.

Nes nors ir jaučiausi šiek tiek prarandąs savo gyvenimo kontrolę – net nekalbant apie moteris, kurios staiga, kaip man rodėsi, pradėjo lįsti iš visų kampų ir man krėsti eibes, – dėl vieno dalyko išties buvau tikras: Mariona ne Princesė. Mariona buvo tiesiog Mariona. Ir už tai jai buvau tikrai dėkingas.

Kai įžengiau į „Duc de Saint-Simon“, vis dar buvau paskendęs mintyse ir visiškai nepasiruošęs mažai groteskiškai scenai, kurią nustebęs išvydau. Apstulbęs sustojau.

Karlas Bitneris klūpėjo prieš registratūros, kuri šiaip visada buvo tuščia, rašomąjį stalą, tiksliau sakant, jis klūpojo prieš madmuazelę

Konti, kuri kaip tik šiek tiek buvo prislopinusi savo juoką ir akimirkai nusiėmusi savo juodus akinius.

– Tikiuosi, netrukdau? – mano pastaba turėjo nuskambėti linksmai, bet pats pajutau, kad tai ištariau šiek tiek susierzinęs. Kas gi čia dabar? Ar jau pavyduliavau Bitneriui ir mažajai registratūros bambeklei?

Bitneris, vis dar klūpodamas ant visų keturių galūnių, lyg niekur nieko pasuko į mane galvą ir išsišiepė:

– Tikrai ne, mano drauge, jūs visiškai netrukdote. Mes kaip tik ieškome madmuazelės Konti rašomosios plunksnos.

Beveik laukiau, kad jis ir manęs paprašytų prisidėti prie linksmų paieškų. Bet nuotaikingas „mes" akivaizdžiai skirtas ne man, o madmuazelė Konti šypsodamasi žiūrėjo žemyn, lyg manęs visai nebūtų. Kažkas tvyrojo ore, nesupratau, kas tai, – kvapas, žvilgsnis – trumputę akimirką pasijutau lyg grįžęs į savo vaikystės Hjerą.

– Prašau atleisti, kad čia taip šliaužioju prie jūsų kojų, – dabar įsiterpė Bitneris ir savo ranką pakišo po antikvarinio rašomojo stalo apatiniu stalčiumi.

Sugrįžau į dabartį ir atsidusau. Banaliau turbūt jau nebegalima. Fe, kaip tas tipelis sugeba įkyrėti mėgindamas padaryti įspūdį!

Bet, Luiza Konti, regis, to nepastebėjo. Ji susižavėjusi suaikčiojo ir atsakė:

– Ak... visai neprieštarauju, kai vyrai puola man po kojomis!

– Gal turėčiau ateiti vėliau, – įsiterpiau.

– Aaach, štai ir mažytis išdykėlis! – nekreipdamas dėmesio į mano žodžius, Bitneris ištraukė Luizos Konti plunksą-dėmių dariklį ir grakščiai kaip pantera išsitiesęs plačiu mostu perdavė rastą rašiklį.

– *Voilà!*

– *Merci, monsieur Charles!*

Mesjė *Šarlis*? Susierzinęs pažvelgiau į madmuazelę Konti. Ar ji šiek tiek paraudo, ar tik man pasirodė?

– Visuomet mielai jūsų, – Bitneris nusilenkė.

Pamaniau, kad dabar pats metas užbaigti tuos meilikavimus, tad kostelėjau norėdamas priminti apie save.

Bitneris atsisuko į mane, mano pusėn trumpam žvilgtelėjo ir madmuazelė Konti.

– Na, tai kaip? Eime?

Bitneris linktelėjo. Tada suskambo jo mobilusis telefonas. Vyriškis ištraukė jį iš švarko kišenės, pasakė „taip“ ir akimirką klausėsi, po to delnu uždengė telefoną.

– Akimirką atsiprašau, Žanai Lukai, galiu šiek tiek užtrukti, – pasakė tyliai ir išėjo į mažą vidinį viešbučio kiemą.

Žiūrėjau pro baltą iki pat žemės pinučių langą ir mačiau, kaip Bitneris gestikuliuodamas vaikščiojo pirmyn atgal.

Tuomet atsigręžiau į madmuazelę Konti. Jos oda vėl atgavo pirmykštę išvaizdą, mergina sėdėjo oda aptrauktame fotelyje už rašomojo stalo ir lyg niekur nieko vartė savo didelį registratūros žurnalą.

– Ai, beje, madmuazele Konti?

– *Oui, monsieur Champollion?* Kuo galiu jums padėti? – mergina pasitaisė savo juodus akinius ir žiūrėjo į mane profesionaliai draugišku griežtos vienuolės žvilgsniu, kuri turi mažai laiko, – turiu pasakyti, kad jos balsas tikrai nebuvo toks malonus, koks tariant *„mesjė Šarli“*, kaip ką tik girdėjau sakant.

– Kažkas dėl manęs skambino į viešbutį... moteris...

Konti pakėlė antakius.

– Taip, teisingai. Šiandien priešpiet jūsų teiravosi viena dama, bet ji sakė, kad tai nelabai svarbu ir kad vėl su jumis susisieks.

Mergina nuleido akis žemyn, lyg reikalas jau būtų sutvarkytas.

– O koks tos damos vardas? – nervingai paklausiau.

Madmuazelė Konti patraukė pečiais.

– Oi, to, tiesą sakant, neįsidėmėjau. Ji juk sakė dar susisieksianti su jumis, galerijoje, o aš turėjau darbų iki kaklo, – akimirką nutilo ir įsikando savo rašomąją plunksną. – Manau, tai buvo amerikietė... tokia... Džunė Irtaiptoliau.

Džunė?! Negi manęs teiravosi Džunė Miler?!

Susijaudinęs pasirėmiau ant rašomojo stalo. Žinoma, juk tai viską keičia!

– Madmuazele Konti, prašau, prisiminkite! Pažįstu vieną amerikietę, ji vadinasi Džeinė Hirstman. Taip pat pažįstu vieną anglę, kuri vadinasi Džunė Miler. Taigi, kas manęs teiravosi: Džeinė ar Džunė?

– Hmmm, – madmuazelė Konti suraukusi kaktą bejėgiškai žvilgtelėjo į mane. – Džunė... Džeinė... skamba beveik visiškai taip pat, ar jums taip neatrodo? – droviai šyptelėjo.

– Ne, visiškai ne, – surėkiau, – nebent tavo smegenys retos kaip sietas.

Šypsena išnyko. Madmuazelė Konti perbraukė per savo tamsius žvilgančius plaukus, kuriuos kaip visada buvo susisegusi į kuodelį pakaušyje. Nervingai pačiupinėjo savo kuodą, lyg norėdama patikrinti, ar nė vienas plaukas neišsipešė. Dabar man jos šiek tiek pagailo. Prikandau apatinę lūpą. Neturėjau sakyti to dalyko apie sietą. Kaltai žiūrėjau į Luizą Konti ir kaip tik galvojau, kaip atsiprašyti, kai ji ryžtingai savo mergaitiškomis rankomis pasirėmė ant rašomojo stalo ir išsitiesė.

– Na, mesjė, – madmuazelė Konti žiūrėjo tiesiai pro mane. – Bijau, kad dėl šio dalyko jums nebegaliu padėti.

Iš balso tono buvo girdėti, kad mergina labai įsižeidusi.

– Žinoma, privalėjau teisingai užsirašyti tos Džeinės... ar Džunės vardą, bet nežinojau, jog šis reikalas jums toks svarbus.

Akimirką ji nutilo, tada sausai pridūrė:

– Beje, tai damai tai neatrodė taip svarbu, ji netgi neprašė manęs jums ką nors perduoti, vis dėlto maniau, kad bus teisinga, jei pranešiu apie skambutį. Galbūt tai ir buvo klaida.

Atsidusau.

– Prašau, madmuazele Konti, aš neturėjau to omenyje. Viską padarėte teisingai, ir tai tikrai ne Jūsų kaltė, tikrai ne, – sutrikęs braukiau per tamsiai žalią rašomojo stalo odinį apmušalą ir galvojau apie paslaptingąją Princesę ir tą „nelaimingą istoriją“, kuri niekam taip gerai netiko, kaip Džunei. – Bet...

– Bet?.. – Luiza Konti klausiamai žiūrėjo į mane, ir aš nusprendžiau ją paversti bendrininke.

– Bet būtent šią akimirką man būtų buvę svarbu žinoti, ar manęs teiravosi Džeinė ar Džunė. Nenoriu jūsų versti nuobodžiauti klausantis mano gyvenimo smulkmenų, bet tokiomis aplinkybėmis tai man būtų labai padėję išspręsti sudėtingą problemą. Kažką, dėl ko labai nervinuosi ir nemiegu kiauras naktis... – skėstelėjau rankomis ir laukiau.

Luiza Konti tylėjo, atrodė, kad ji mąsto, ar priimti mano taikos pasiūlymą. Galiausiai ištarė:

– Ar aš pažįstu tas moteris?

– Žinoma, – nusiraminęs atsakiau. – Džeinė čia buvo apsistojusi ne sykį, bent jau kartą nuo

to laiko, kai čia dirbate. Džeinė Hirstman – ta aukšta amerikietė su raudonomis kaip liepsna garbanomis, ji garsiai kalba, gera mano klientė, prisimenate?

Luiza Konti linktelėjo.

– Ar tai ta, kuriai viskas nuolatos *amazing*?

Išsišiepiau.

– Būtent ta.

– O Džunė? Ar ji taip pat gera jūsų klientė?

– Na.... eee... ne, iš tiesų, ne.

Apimtas melancholijos pagalvojau apie gražiąją Džunę ir kaip ją praradau.

– Ar ji buvo nors kartą čia, viešbutyje? Nakvojo?

– Na taip, nenakvojo, bet čia, viešbutyje, ji buvo... maždaug ne visai prieš metus, vieną kovo rytą, siaubingai lijo... tokia jauna, temperamentinga anglė su kaštonų spalvos garbanom... – sutrikęs kostelėjau. – Jūs taip pat ten buvote, ir netikiu, kad pamiršote. Buvo... na taip... buvo gana įdomus įvykis... sudaužyti indai...

Antrą kartą tą dieną mačiau, kaip madmuazelė Konti išraudo.

– Oi... *tai*, – teištarė, o aš žinojau, kad ji nepamiršo.

Iš visų draugių, kurias tik turėjau, Džunė Miler buvo labiausiai pavydi. Tam ji kartais turėjo priežastį, nes kai susipažinome, mano gyvenime dar buvo kita moteris – Helena.

Iš tiesų išsiskyrėme tikrai draugiškai, Helena buvo beprotiškai įsimylėjusi vieną architektą, kuris pasirodė besąs genijus, bet sudėtingas vyras, ir pas jį įsikraustė, tačiau retkarčiais man paskambindavo, o kai tai sužinodavo Džunė, kiekvieną sykį kildavo triukšmas.

– *Fuck!* Ko ta moteris iš tavęs nori? Ji pagaliau privalo palikti tave ramybėje! – įsiutusi rėkdavo ir sviesdavo mano mobilųjį telefoną per miegamąjį.

Mažai moterų, kurios, nors ir būdamos siaubingai įtūžusios, vis tiek atrodo patraukliai. Džunė buvo viena iš jų. Netgi įniršusi ji atrodė beprotiškai graži. Ilgos rudos garbanos krito jai ant nuogų pečių, o samanų žalumo akys piktai kibirkščiavo. Apkabinau ją ir vėl įsitraukiau į lovą.

– Ateik, mano mažoji laukine kate, *comme tu es belle*, kokia tu graži, – šnibždėjau jai į ausį. – Palik ramybėje Heleną. Ji tik sena draugė, ne daugiau. Ir turi problemų su savo draugeliu.

– *So what?** Kuo tu čia dėtas? Savo santykius ji turėtų aptarti su savo draugėmis, o ne su tavimi! *That's not okay!*** – Džunė atkakliai sukryžiavo rankas. Vėliau supratau, kad mano draugė visgi buvo teisi, bet tąkart faktas, kad Helena manimi pasitikėjo, glostė mano vyrišką savimeilę.

Džunė buvo kaip šimtaakis Argas, niekas nepraslysdavo pro jos akis nepastebėtas, ji pavydžiai sekė kiekvieną mano žingsnį. Ypač nuo tada, kai mano piniginėje rado „La Sablia Rosa" čekį.

„La Sablia Rosa" Paryžiuje yra apatinių parduotuvė, maža parduotuvėlė Žakob gatvėje, prie pat didelės Prancūzijos leidyklos. Jei ieškai kokių nors išskirtinių prabangių apatinių, rasi juos čia.

Su Džune kartu buvau jau dvi savaites, ir mano gyvenimas daugiausia virė miegamajame ir galerijoje, kai vieną rytą praeidamas „La Sablia Rosa" vitrinoje pamačiau žavingus šilkinius naktinius marškinius. Berankoviai, trumpi, *petit rien****, marginti gležnomis gė-

---

* *So what?* (angl.) – tai ką?

** *That's not okay!* (angl.) – tai nenormalu!

*** *Petit rien* (pranc.) – mažmožis.

lėmis, – lyg būtų sukurti pavasarinei fėjai. Iš pradžių ketinau nupirkti juos tik Džunei ir paprašiau atnešti dydį M. Tada prisiminiau, kad Helena šventė gimtadienį. Buvau jai paskambinęs, mergina kalbėjo gana liūdnai. Ir tada man staiga šovė puiki mintis naktinius marškinius padovanoti ir Helenai. Kaip paguodą, gimtadieniui, kaip atsisveikinimo dovaną už gražų drauge praleistą laiką.

Prancūzėms apatinių pardavėjoms nesvetima niekas žmogiška. Kai vyresnio amžiaus damai, dirbančiai „La Sablia Rosa", pasakiau, kad man reikia dar vienu dydžiu mažesnių naktinių marškinių, iš pradžių ji mane suprato klaidingai ir paėmė didesniuosius norėdama pakabinti juos į vietą.

– Jei damai netiks, savaime suprantama, galėsite juos pakeisti, – pasakė madam ir žengė prie vitrinos, norėdama nuo manekeno nuimti kitus naktinius marškinius.

– *Ah non, madame, j'ai besoin des deux*, ne, madam, man reikia abiejų, – sutrikęs ištariau. – Vienų S dydžio, kitų – M. Taip sakant... yra dvi damos, – pridūriau ir kvailai išsišiepiau.

Vargu, ar Vudis Alenas būtų galėjęs geriau.

Madam atsisuko ir nusišypsojo.

– *Mais, monsieur, c'est tout à fait normal*, na, mesjė, tai visai normalu, – ištarė, rūpestingai suvyniojo kiekvienus naktinius marškinius į šilkinį popierių, suformuodama du nuostabiai elegantiškus paketėlius, kurie apdovanotosioms suteikė labai daug džiaugsmo, vos tik jos gavo dovaną.

Helena su ašaromis akyse glostė švelnų gėlėtą popierių ir sakė: „Koks tu mielas“.

Džunė iš džiaugsmo sušuko, pabučiavo mane ir tuojau pat nuo kūno nusiplėšė visus drabužius, kad galėtų pademonstruoti lyg iš dangaus nukritusius nuostabius naktinukus. Mergina džiaugsmingai šokinėjo po mano butą. Bet po trijų dienų pavasario fėja virto keršto deive.

Trumpai tariant: Džunei nepasirodė *tout à fait normal*, kai mano piniginėje rado čekį už du tokius pačius skirtingų dydžių naktinukus. Ir dar, kadangi mažesnieji buvo skirti jos pirmtakei, užsitarnavau laukinių riksmų ir skardų antausį.

Pripažįstu, kad reikalas su dviem naktinukais nebuvo gera mintis. Galiausiai Džunė man atleido. Lengvai užsiliepsnojanti, taip pat lengvai ji vėl taikydavosi.

Tačiau mano *faux pas** su „La Sablia Rosa" paruošė dirvą siaubingam skandalui, įvykusiam po kelių mėnesių čia, „Duc de Sain-Simon" viešbutyje.

Tai buvo nemaloniausia ir absurdiškiausia mano gyvenimo akimirka, ir šiandien man vis dar pasidaro bloga, kai apie tai galvoju.

Ir nors šįkart, prisiekiu, buvau visiškai nekaltas, Džunė tada mane paliko.

Aplinkybės kalbėjo ne mano naudai. Po vieno verslo susitikimo vakare Džeinę Hirstman nuvežiau į viešbutį. Ji buvo visiškai be nuotaikos, nes jos draugas (tas dvimetrinis vyras iš Vidurio Vakarų, kuris netilpo *mažoje Snieguolės nykštuko lovelėje*, pamenate?) po ginčo išvyko anksčiau. Džunė kelioms dienoms su drauge iš Londono buvo išvažiavusi į Dovilį. Paklausiau Džeinės, ar nenorinti dar ko nors išgerti, visiškai neturėdamas jokių ketinimų, man jos paprasčiausiai buvo gaila. Moteris palinksėjo ir teištarė: *„double"*, omenyje akivaizdžiai turėdama dvigubą viskio. Po daugelio *dvigubų* nuvedžiau ją į jos kambarį. Džeinė Hirstman – ne iš tų moterų, kurios verkia ir kūkčioja, kai kas nors

---

* *Faux pas* (pranc.) – klaidingas žingsnis.

gyvenime nesiseka. Bet ji manęs paprašė dar šiek tiek pasilikti. Ir aš likau.

Daugiau nieko neįvyko.

Akimirkai prie jos priguliau, paėmiau už rankos ir pažadėjau, kad viskas vėl bus gerai, ir iš tiesų norėjau eiti namo, kai moteris užmigo. Bet tada mane patį apėmė švininis nuovargis, ir taip miegojome vienas šalia kito kaip brolis su seseria.

Kitą rytą dar prieš atsimerkdamas išgirdau Džunės balsą, ji rėkė: *„Salaud! Cela suffit!* Niekšas! Dabar jau gana!" Ne, tai nebuvo slogus sapnas. Karališko dydžio lovos galugaly stovėjo Džunė. Ji buvo išbalusi iš įsiūčio, neapykantos pilnu žvilgsniu spoksojo į mane ir į visiškai suglumusią Džeinę.

– Netikiu tuo! – siautėjo Džunė. – Paprasčiausiai netikiu!

Man net nespėjus praverti burnos ir pradėti aiškintis, mergina mane užčiaupė:

– Ne, neversk manęs klausytis. Nenoriu nieko girdėti. Viskas baigta!

Pašokau. Nors ir buvau apsirengęs, bet Džunei tas nerūpėjo.

– Džune, prašau...

Ir tada ištariau patį kvailiausią visų vyrų sakinį:

– Yra ne taip, kaip tu galvoji.

Tik kad šį kartą tai buvo tiesa.

Džunė įniršusi suriko ir nuėjo prie plačiai atvertų durų.

– Tikrai nieko neįvyko!

Vienomis kojinėmis nubėgau paskui ją, laiptais žemyn prie registratūros.

– Džeinė yra sena pažįstama... vakar vakare jai buvo bloga...

– Džeinei buvo bloga? – pakartojo Džunė pavojingai tyliai ir tada pradėjo ant manęs staugti taip garsiai, kad jos balsas šaižiai nuaidėjo per visą viešbutį:

– DŽEINEI BUVO BLOGA?! *Vargšė* Džeinė! Ar ji taip pat viena iš tavo buvusių draugių, kurias guosdamas dovanoji apatinius? Šį kartą galbūt L dydžio?! – Mergina pralėkė pro registratūrą, kur madmuazelė Konti abejingu veidu sėdėjo už rašomojo stalo.

– Džune, prašau... nusiramink... palauk...

Sugriebiau Džunei už rankos ir paslydau ant slidžių akmeninių grindų. Turėjo atrodyti juokingai, tą akimirką sumokėjau už visas savo mažas nuodėmes.

Džunė atrodė lyg patekusi į Šekspyro vertos dramos penkto veiksmo pabaigą. Prieš išbėg-

dama į lietų, man gulinčiam spjovė „*Fuck off!*“ Ir tai buvo paskutinis dalykas, kurį girdėjau iš Džunės Miler.

Apsvaigęs atsistojau, mano žvilgsnis užkliuvo už madmuazelės Konti, tapusios nebylia mano didžiosios gėdos liudininke. Savo pykčiui supratau, kad dabar dar ir išraudau. Luiza Konti ten sėdėjo apsirengusi nepriekaištingą kostiumėlį, su nepriekaištinga šukuosena, nė vienas veido raumenėlis nebekrustelėjo. Tobula mergina, kuriai tokie dalykai nenutinka, ir jos angeliškas abejingumas mane erzino.

– Tik dabar nežiūrėkite taip lyg niekur nieko! – vamtelėjau ant merginos ir su tam tikru pasitenkinimu pamačiau, kaip ji susigūžė. Tada nuėjau prie išėjimo ir minutę sumišęs žiūrėjau į pliaupiantį lietų.

Džunė iš tiesų išėjo.

Kai grįžau, pastebėjau, kad ir madmuazelė Konti buvo dingusi nuo savo rašomojo stalo. Atrodė, lyg visas viešbutis staiga išmirė ir tarsi jam iš išgąsčio būtų užgniaužę žadą.

Tada ant laiptų išgirdau žingsnius, skubiai atsigręžiau, nes maniau, jog nulipa Džeinė, ir susidaužiau su Luiza Konti, kuri grižo su krūva

porceliano indų rankoje iš rūsio. Lyg sulėtintame filme mačiau ant grindų krentančius ir į tūkstančius dalelių pažyrančius indus.

Tuomet „Duc de Saint-Simon“ – ir tik ten! – dar galėjai nusipirkti imperatorienės Eugenijos stiliaus indų, kuriuos Limožo porceliano manufaktūros gamino vien tik viešbučiui. Daugelis svečių pasinaudodavo šiuo pasiūlymu ir džiaugdavosi vertingu elegantiškai purpurine ir auksine spalvomis dekoruotu suvenyru.

Į po mano kojomis gulinčią šukių krūvą spoksojau kaip Hamletas į kaukolę. Būti ar nebūti. Štai tokia pabaiga vainikavo apgailėtiną spektaklį.

– O ne! – madmuazelė Konti pasibaisėjusi žiūrėjo į sudužusį porcelianą. – Brangieji indai!

Mergina pritūpė ir pradėjo skubiai rinkti šukes.

– Viešpatie, kaip nesiseka! Bus pykčio.

Pabudau iš savo letargo.

– Palaukite, padėsiu jums, – ištariau ir atsiklaupiau šalia jos. – Būkite atsargi, kraštai gana aštrūs.

Kai tylėdami naikinome nelaimės pasekmes, akimirksnį susitiko mūsų žvilgsniai. Ką čia dar bepasakysi?

– Dėl visko kaltas aš, – galiausiai ištariau sutrikęs ir spoksojau į elegantiškai išpuoštą šukę savo rankoje.

Prieš mano akis tarsi filmas vis iš naujo sukosi vaizdas su įsiutusia Džune, ausyse skambėjo jos žodžiai, o pats tenorėjau, kad prasmegusi žemė mane prarytų. Bet atsistojau ir pabandžiau nusišypsoti, tačiau net ir to neįstengiau padaryti tinkamai.

– Taigi. Šiandien tikrai ne mano diena.

Atsistojo ir Luiza Konti. Kelias sekundes tylėdama žiūrėjo į mane, o tamsių akinių slepiamos akys neleido suprasti, ką ji iš tiesų galvoja. Tikriausiai pyko ant idioto, sutrikdžiusio iškilmingą jos viešbučio ramybę. Bet tada mergina ranka kelis kartus perbraukė per savo tamsiai mėlyną sijoną ir ištarė:

– Tikrai jus užjaučiu.

Skambėjo nuoširdžiai, bet gal ji tiesiog tik įgudusi puikiai valdytis.

– Ne, ne, – prieštaraudamas pakėliau ranką. – Apgailestauju. Sumokėsiu už sudaužytus indus, dėl to nesirūpinkite. Viską sutvarkysiu.

Madmuazelės Konti veide šmėkštelėjo šypsenėlė, kurią vis dėlto pastebėjau. Bent jau viena smulkmenėlė, kurią padariau teisingai.

Tačiau tą niūrą kovo dieną gražioji pavydžioji Džunė išlėkė ne tik iš „Duc de Saint-Simon“, bet ir iš mano gyvenimo. Mano bandymai susigrąžinti draugę, kurių iš pradžių ėmiausi jausdamasis nelaimingas, o paskui tik šiaip iš įpročio, buvo bergždi.

Panelė Džunė atsitvėrė geležine tylos siena.

Šiek tiek vėliau iš vienos draugės sužinojau, kad Džunė vėl Londone.

Nuo to laiko praėjo vieneri metai. Bet laikas ypatingas tuo, kad ne tik išgydo visas žaizdas, bet ir praėjusių dienų įvykius nušviečia visai kita šviesa. Juk ilgesingai prisimenami tik gražūs dalykai, kurie negrįžtamai prarasti.

Ar tai prarasta?

Ar gali būti, kad Džunė sugrįžo į tą vietą, kurioje taip staigiai baigėsi mūsų istorija? Ar ji parašė tą paslaptingą laišką? Ar ji man dabar galbūt atleido – paradoksas! – už tai, ko niekad nepadariau? Ar ji atsitokėjo iš savo įtūžio? Juk laiškų autorė pripažino, kad tai „taip pat buvo jos klaida“.

Užsisvajojęs šypsojausi žaliam odiniam rašomojo stalo apmušalui. Kitame savo laiške užduosiu Princesei atitinkamų klausimų...

– *Jean-Luc – on y va?* Žanai Lukai? Eime? O gal mieliau praleistume dieną registratūroje šios kerinčios damos draugijoje?

Ant savo peties pajutęs ranką grįžau į realybę. Bitneris, pabaigęs savo ilgą telefoninį pokalbį, buvo čia ir vėl vaidino žavingąjį princą.

– Deja, tačiau kerinti dama visiškai neturi laiko, – sušnypštė madmuazelė Konti.

Bitneris išsišiepė, ir jo rudos akys į merginą žiūrėjo pernelyg ilgai.

– Gaila, gaila. Gal kitą kartą?

– Gal.

– Prisiminsiu jūsų pažadą.

Fe, kokie balandėliai, kas gi čia per kičo filmas?!

Nusukau akis ir prisiversdamas nusišypsojau. Pirmą kartą gyvenime turėjau abejotino malonumo būti „trečiuoju asmeniu“. Blogas vaidmuo. Pasakymas, kad jaučiausi visiškai nereikalingas, būtų buvęs tikrai netikslus, ir šioje vietoje norėčiau primygtinai pasisakyti už tai, kad toks nedėkingas vaidmuo tučtuojau dingtų iš šios istorijos puslapių.

– Manau, dabar tikrai jau turime eiti, nes užsidarys virtuvė.

Pats supratau, kaip banaliai nuskambėjo mano žodžiai, tačiau jie davė reikiamą poveikį. Bitneris, nuotaikingai ištaręs „Iki vakaro!" pasisuko eiti, o aš pagaliau galėjau paklausti to, kas gulėjo man ant širdies.

– Ir? – viltingai žiūrėjau į madmuazelę Konti. – Džeinė ar Džunė?

Ji bejėgiškai gūžtelėjo pečiais.

– Tikrai negaliu pasakyti. Juk tai tebuvo trumpas pokalbis telefonu. Bet esu įsitikinusi, kad buvo viena iš jų – Džunė arba Džeinė.

Džunė arba Džeinė. Vis šis tas. Viena iš dviejų galimybių, kad kitame meškerės gale pačiupau Princesę. Žuvytė vis dar saugiai slėpėsi, bet jau greitai ištrauksiu ją iš jūros gelmių į krantą.

8

Vakare su Sezanu ilgai vaikščiojau.

Jau temo, kai slimpinau vienu smėlėtu šoniniu takeliu po dideliais Tiuilri sodo alėjų medžiais ir pajutau, kaip nurimstu. Giliai įtraukiau kaštonų žiedų aromato, žiūrėjau į savo šunį, linksmai nubėgusį priekin, ir akimirką pasijutau lyg vaikštinėčiau viename Monė paveiksle, viskas aplinkui buvo taip romu.

Sezanas grįžo ir energingai aplink mane šokinėjo. Dėkingas šypsojausi. Tikrai nuostabi šuns savybė yra ta, kad jis visuomet atleidžia ir niekada neįsižeidžia. Tuo jis skiriasi nuo kačių ir beveik visų moterų.

Šiandien visą dieną manęs nebuvo, nuo ketvirtadienio beveik nesirodžiau, vis dėlto, kai prieš aštuonioliktą valandą pagaliau paskambinau prie madam Vernjė buto durų, iš vidaus nuskambėjo džiugus lojimas, ir Sezanas pasvei-

kino mane beveik taip pat entuziastingai, kaip ir mano kaimynė, kuri smulkmeniškai iškamantinėjo apie mano sužeistą galvą ir pasiteiravo, ar dar galinti man kuo nors padėti.

Tiesą sakant, akimirką turėjau pagalvoti, kad prisiminčiau, apie ką ji kalba. Tada čiuptelėjau už guzo ant pakaušio ir pamojau ranka kaip didvyris.

Turint omeny dalykus, atsitikusius po to, *kai* praėjusią naktį madam Vernjė mažučiu guminiu svarmeniu taip nešvelniai trenkė man į galvą, šis guzelis atrodė esantis nevertas dėmesio juokelis.

Kavinėje „Café Marly“, įsikūrusioje prie pat Luvro, įsižiebė šviesos. Lauko terasoje, esančioje parko pusėje, dar sėdėjo lankytojų. Pakilęs lengvas vėjelis įsisuko į ilgą raudoną prie smiltainio spalvos sienos kabančią vėliavą, kurioje restorano pavadinimo raidės ištapytos kaip kinų rašmenys.

Anksčiau dažnai čia sėdėdavau. Ypač vakare, temstant, apimdavo kažkoks magiškas jausmas, kai iš viršaus restorane gėrėjaisi apšviestomis Luvro vidiniame kiemelyje stovinčiomis skulptūromis.

Bet, kad stebuklas pavyktų, visuomet reikia tam tikros tylos. O „Café Marly“ tylu būna

jau gana retai. Muzika per garsi, susižavėjusių arba tokiais besidedančių lankytojų balsų šurmulys, valgiaraštis – keistas prancūzų-italų-tailandiečių-amerikiečių virtuvės mišinys su pirmuoju patiekalu „hamburgeriu“ (daug skanesnį šį sumuštinį valgiau tokiu maistu garsėjančiose užeigose, beje, už gerokai mažesnę kainą ir nepatiektą atskiromis sudėtinėmis dalimis *à la nouvelle cuisine*) – verčia mane susimąstyti.

Ar tai globalizacijos pasekmės? O gal puikiausias jaukas turistams iš viso pasaulio?

Kad ir kaip ten būtų, Luvrui tai nekenkia, kavinės aplinka nepakartojama, ir kai, kaip kad aš šią akimirką, artiniesi prie šios vietos, paprasčiausiai jauti malonumą ten nueiti ir būti viso to dalis.

Prie Sezano prisegiau pavadėlį. Į kitą Senos krantą Karuselės tilto link važiuojantys taksistai dardėjo per akmeninį grindinį pro priešais Luvrą stovinčią apšviestą stiklinę piramidę, apšviestas arkadas. Ir aš ėjau šiuo keliu.

Šiandien vakare eisiu anksti miegoti, žinoma, prieš tai patikrinsiu savo pašto dėžutę – galbūt labai užsiėmusi Princesė man dar siunčia linkėjimų.

Keista, bet nuo tada, kai tik įtariau, kad už viso šio reikalo slepiasi Džunė, tapau daug ra-

mesnis, ir šiandien naktį nebus jokių nesuplanuotų akcijų, bent jau nebuvo jokių ženklų, kad bus priešingai.

Po karališkų pietų su Karlu Bitneriu, kuris: a) norėjo parengti kalendorių su Žiuljeno paveikslais ir b) man išūžė ausis kalbėdamas apie tai, kad „mažytė registratūroje labai miela ir yra verta *grieko*“, metro nuvažiavau iki Marso lauko, norėdamas, kaip ir žadėjau, užsukti pas Soleilę Šabo. Mano nuostabai durys atsivėrė vos tik paskambinau. Soleilė, kaip ir pridera pagal savo vardą, sutiko mane vilkinti žemę siekiančiu raudonu kaftanu, jos veidą puošė švytinti šypsena. Mažytėje virtuvėje žaviais judesiais mums abiems paruošė stiprios juodos arbatos ir pareiškė, kad krizė jau praėjo, o ji pati jau anksti ryte atsikėlė ir vėl pradėjo tapyti.

– Vargšeli, – ištarė. – Taip priverčiau tave jaudintis, bet tikrai maniau, kad nebeatsigausiu.

Soleilė įpylė arbatos ir prisėdo šalia manęs ant milžiniškos pilkos sofos, ant kurios jau gulėjo Svogūniukas.

Soleilė kelis kartus paglostė kačiukui kailį.

– Mano meiluti, meiluti Svogūniuk, – pasakė švelniai, ir jos lieknos rudos rankos privertė

Svogūniuką murkti. – Taip apsidžiaugiau, kad atėjai, – ištarė mergina, lyg toliau kalbėtų savo katei. – Tai man daug reiškia.

– Man irgi, – atsakiau. – Juk tam ir yra draugai.

Kelias minutes ant sofos taip sėdėjome Soleilė, Svogūniukas ir aš, ir staiga savęs paklausiau, kas iš tikrųjų skiria draugystę ir meilę ir kokį vaidmenį tame vaidina seksas.

– Ar visa kita vėl gerai? – nenorėjau lįsti į jos asmeninį gyvenimą giliau, nei reikia.

Soleilė pasisuko į mane veidu.

– Taip, – atsakė ir kelis kartus linktelėjo galva. – Labai, labai gerai.

Mergina šypsojosi, tuomet pašoko.

– Eime, turiu tau kai ką parodyti!

Ji nuvedė mane į savo ateljė pro sujauktą miegui skirtą čiužinį, prieš kurį vakar naktį stypsojau kaip lunatikas. Sustojau prieš molbertą.

– Na, ką pasakysi?

Giliai įkvėpiau. Mano žvilgsnis nuslydo vyno raudonumo suknele vilkinčios šviesiaodės moters portretu. Moteris stovėjo šonu priešais tamsiai raudonas užuolaidas ir rimtai žiūrėjo į sieną, ant kurios buvo priklijuota daug lapelių. Kairėje rankoje laikė vyno taurę, kurią kaip tik

kėlė prie vis dar sučiauptų lūpų. Vynas taurėje buvo tokios pačios spalvos, kaip ir moters lūpos. Dešiniąją, žiūrovui artimesnę, ranką ji buvo beveik vaikišku judesiu panardinusi į vešlius, kaip prerafaelitų paveiksluose banguotus, nugaroje surištus plaukus. Ji atrodė taip, lyg būtų ką tik nusprendusi kažką padaryti. Arba lyg kažką jau būtų padariusi. Moteris buvo ryžtinga, tik ranka plaukuose atrodė nedrąsiai. Puikus paveikslas.

– Soleile, nuostabu, – tyliai ištariau. – Kas toji moteris?

– Moteris, kuri kažko nori ir tiksliai dar nežino, kaip tai gauti, – atsakė Soleilė. – Tokia kaip aš.

Linktelėjau. Staiga pagalvojau apie Princesę. Džunę. Ir ne tik apie Džunę. Rodės, lyg moteris paveiksle nori man kažką pasakyti. Bet ką?

Kai laiminga Soleilė po pusės valandos mane išlydėjo ir dar kartą patikino, kad jos kūrybinės galios grįžo ir kad labai laukia savo parodos, ant komodos pamačiau daiktą. Iš pradžių pamaniau, kad tai sudžiūvęs prancūziškas ragelis. Pakėliau jį ir pajuokavau apie vargšus menininkus, neišgalinčius nusipirkti valgyti, tada pamačiau, kad tariamas prancūziškas ragelis buvo maža, iš duonos sulipdyta figūra.

O į tos figūros vidurį įsmeigta adata.

– Dėl Dievo meilės, kas tai?

Soleilė paslaptingai šypsojosi.

– Duonažmogis, – ištarė.

– Duonažmogis? – nusijuokiau.

– Taip... judu, – ilgu kaftanu vilkinti Soleilė priešais mane stovėjo kaip afrikietė šamanė. Tada paėmė duonažmogį ir atsargiai vėl paguldė ant komodos.

– Žinai juk, man buvo blogai. Labai blogai. Tada ir prisiminiau duonažmogių burtus, – ji dramatiškai nutilo, o aš bergždžiai bandžiau susilaikyti nesusijuokęs.

– Ne, nesijuok! Pats pamatysi, – lyg užkeikdama žvilgtelėjo į duonažmogį. – Jam į širdį įsmeigiau adatą, kad mane įsimylėtų.

– Viešpatie, Soleile, tu tikra maža ragana, man baisu tavęs! Bet negi nenori verčiau susirasti vyrą, kuris mylės tave ir be duonažmogių burtų? – išsišiepiau. – Juk jie, šiaip ar taip, neveikia – bent jau ne čia, išsilavinusiame Paryžiuje.

Soleilė žiūrėjo į mane, ir jos tamsios akys žėrėjo.

– Manau, jie jau veikia, – ištarė reikšmingai ir aplink pirštą apsivijo vieną iš savo juodų dieviškų garbanų.

Dievuliau, kartais Soleilė tikrai keistoka!

– Na, tuomet viskas bus gerai. Tikiuosi, pakviesite mane į vestuves.

Atidariau duris ir nepatikliai purčiau galvą. Duonažmogis! To betrūko! Koks turi būti naivus, kokia manija turi būti tave apsėdusi, kaip turi būti įsimylėjęs, kad adatomis badytum seną *bagečių* tešlą, vildamasis kažką paveikti?

Na, bet kalbant apie meilės reikalus, kiekvienas turi kokį nors ritualą. Vienas meldžiasi dangui, kitas laimę randa maišydamas meilės gėrimus. Šioje srityje esu labiau skeptikas.

Sėdėdamas sausakimšame po žeme skriejančiame ir mane namo vežančiame metro traukinyje vis dėl džiaugiausi, kad nesu tas duonažmogis, kuris dabar perdurta širdimi guli ant Soleilės dulkinos komodos. Kas žino, kur gražioji vudu šamanė nukreips adatą, jei išsirinktasis priešinsis?

Taip jaukiai bemąstydamas apie meile susirgusią, šiek tiek pamišusią Soleilę nenujaučiau, kad taip pat ir mano širdis vis labiau grimzta į sidabrinius Kirkės apžavus.

Iš Princesės jokios naujos žinios.

Iš tiesų nieko kito ir nesitikėjau, bet vis dėlto šiek tiek nusivyliau. Užtat autoatsakiklyje radau

žinutę nuo Aristido, kuris mane ateinantį ketvirtadienį kvietė į „mažą vakarienę tarp draugų". Manęs nestebino, kad jis taip pat paklausė Soleilės ir Žiuljeno, ar šie norėtų ateiti.

Aristido *jeudis fixes** visuomet buvo labai smagūs ir nevaržomi, susirenka patys įvairiausi svečiai. Vos tik atėjus iš principo niekuomet nerasdavai nieko paruošta, bet kiekvienam buvo paduodama šalta vyno taurė ir įteikiamas peilis, o tuomet susėsdavai aplink didelį stalą virtuvėje, kalbėdavaisi, diskutuodavai, juokaudavai apie mesjė „Skambaliuką" (taip vadinamas Nikolas Sarkozy dėl potraukio brangiems aksesuarams) ir lupdavai šparagus, bulves arba dar ką nors, kas turėjo būti ruošiama vakarienei.

Kartu ruošiamas valgis, kartu valgoma, Aristidas smagiai kritikuodavo naujausias knygas ir greituoju būdu ruošdavo savo legendinį *tarte tartin***: keptuvėje svieste ir cukruje apkepdavo obuolius, užuot juos ilgai orkaitėje palikęs karamelizuotis, o paskui vienu judesiu į baltą keptuvą ant sluoksniuotos tešlos suversdavo saldžią tamsiai auksinę masę.

---

* *Jeudis fixes* (pranc.) – įprastiniai ketvirtadieniai.

** *Tarte tartin* (pranc.) – apverstas obuolių pyragas.

Po tokio vakaro jausdavaisi prisikimšęs ne tik pilvą, bet ir patobulinęs savo dvasią.

Atvėriau šaldytuvą, gabaliuką prancūziško batono storai apsitepiau ančių kepenėlėmis, kurias dar radau, ir prisipyliau taurę raudonojo vyno. Atrodė, kad mano gyvenimas pamažu grįžta į vėžes.

Prisėdęs prie nešiojamojo kompiuterio akimirką savęs paklausiau, kaip jausčiausi vėl būdamas kartu su Džune.

Viliojanti mintis, bet! Prieš save mačiau lyg katės žaižaruojančias Džunės akis ir jau girdėjau, kaip ji klausė: „Kas toji Soleilė? Ir ką naktimis darai jos miegamajame? Rezgi ką nors su ja, tikrai jaučiu..."

Šypsojausi. Pavydas yra nelyg druska santykiams, bet jei jo per daug, ilgainiui tai tampa tikrai per sunku.

Bet prieš pradėdamas mąstyti apie senų santykių atgaivinimą, pirmiausia turėjau išsiaiškinti, ar tai tikrai buvo Džunė, vėl panorusi sugrįžti į mano gyvenimą ir griebusis kiek neįprastų priemonių.

Šiek tiek pagalvojau, ką rašyti. Tada laiško temoje užrašiau žodžius, beveik kodą.

Tema: „*La Sablia Rosa*“

Gražiausioji Princese,

po dienos, pilnos stebėtinų įvykių, ir, visų pirma, pilnos atsiminimų, Jūsų hercogas vėl rašo norėdamas Jums palinkėti malonios nakties.

Jūsų mažos mįslės tikrai negalėjau įminti, bet prie atsakymo per sprindį priartėjau kitu keliu, man rodos. Ir, baiminuosi, dabar privalėsite atskleisti tiesą, nes atsitiktinai aptikau Jūsų pėdsakus.

Rašote, kad man turite tiek daug klausimų, o aš teturiu Jums tik tris klausimus, bet esu tikras, kad į visus atsakysite „taip“.

1. Ar gali būti, kad „nelaimingas atsitikimas“, apie kurį kalbate savo pirmajame laiške, vyko senoviškame viešbutyje Paryžiuje, puikiai derančiame prie mano pavardės?

2. Toliau, ar galiu spėti, kad Jūs – nors ir esate kilusi iš Šiaurės – pasižymite labiau pietietišku temperamentu ir kartkartėmis esate linkusi stipriai pavyduliauti (mielai pripažįstu, kad įpykusi esate nepaprastai graži, nesvarbu, teisingai pykstate ar ne)?

3. Ar gali būti, kad Jūsų komodoje yra „La Sablia Rosa“ naktinukai, kuriuos kadais Jums pa-

dovanojau ir tuomet padariau kvailą klaidą, už kurią dabar dar kartą kaip įmanydamas noriu atsiprašyti?

Kitaip tariant: rytoj sekmadienis, neturiu dirbti, ir jei TU ESI DŽUNĖ, nepaprastai džiaugčiausi, jei galėčiau tave pakviesti pietų tavo mėgstamiausiame restorane „Le Petit Zinc". Manau, turime vienas kitam daug ką papasakoti.

PRAŠAU, PASAKYK TAIP!

Tavo Žanas Lukas

Pradėjau rašyti antruoju asmeniu, nutraukiau Princesės ir Hercogo žaidimą ir palikau aštuonioliktą amžių, kad sugrįžčiau į dvidešimt pirmąjį. Ir su didžiausiu nekantrumu laukiau, kas gi atsitiks.

Kelias minutes sustingęs sėdėjau prieš ekraną, kvailai tikėdamasis, kad Princesė atsakys tuojau pat. Bet, žinoma, laiko ji turėjo.

Taigi išjungiau kompiuterį, palinkėjau Sezanui labos nakties, kuris atsakydamas kelis kartus mieguistai suvizgino uodega, ir nuėjau miegoti.

Buvo šiek tiek prieš vienuoliktą, rytoj laukė dar viena diena, ir šiek tiek miego man nepakenks. Užmerkiau akis ir išvydau Džunę, „Le

Petit Zinc" sėdinčią priešais vieną iš žalsvų *art nouveau* stiliaus kolonų, ir kuri man šypsodamasi prieš susidaužiant kėlė taurę.

Po dviejų valandų dejuodamas vėl spragtelėjau ant naktinio stalelio stovinčią lemputę. Taip iš mano nakties poilsio nieko nebus.

Visur romu ir tyku, bet tikriausiai paskutinės dienos sujaukė mano normalų miego ir budėjimo režimą. Tūkstančius kartų varčiausi nuo vieno šono ant kito, norėdamas rasti patogiausią padėtį. Daug kartų patenkintas dūsavau į pagalvę ir bandydamas save įtikinti garsiai žiovavau. Norėdamas užmigti netgi atbulai po vieną raidę pasakiau žodį „Čekoslovakija", kaip darė Olivijos de Haviland nusikratytas, ką tik iškeptas sutuoktinis sename filme „Aštuntoji Mėlynbarzdžio žmona" (scena, kurią žiūrėdamas visuomet jusdavau karališką malonumą) – niekas nepadėjo.

Žinoma, jau ir anksčiau patyriau bemiegių naktų, – idealiu atveju dėl jų buvo kaltos moteriškos būtybės, – po to į patalus krisdavau kaip akmuo ir pabusdavau pilnas naujos energijos. Tačiau bemiegės naktys be sekso nebuvo dalykas, kurio rimtai trokštų kuris nors vyras.

Buvau mirtinai pavargęs, bet mano smegenys negalėjo nurimti. Kažkokie labai aktyvūs neuronai šokinėjo nuo sinapsės prie sinapsės ir vis kūrė naujus vaizdus.

Moterų vaizdus.

Moterų, kurias pažinojau. Moterų, su kuriomis mielai susipažinčiau. Viena po kitos išnirdavo iš tamsos ir šokinėjo priešais mano nosį, netgi Soleilė su savo duonažmogiu.

Atsikėliau. Jei jau negalėjau užmigti, bent jau galėjau dar kartą žvilgtelėti į kompiuterį ir pažiūrėti, ar man atsakė.

Buvo šiek tiek po pirmos, rodės, kad pasaulyje visi saldžiausiai miega, o pašto dėžutė buvo tuščia. Žvilgtelėjau į priemenę. Sezanas gulėjo savo krepšyje, šiek tiek trūkčiojo jo užpakalinės kojos, šuo tyliai urzgė. Miegojo ir jis ir sapne galbūt vaikėsi katę.

Apmaudžiai nukulniavau į virtuvę, iš spintelės išsitraukiau prancūziško batono likutį ir ištuštinau kepenėlių pašteto dėžutę. Kramtymas šiek tiek ramino.

Kai kurie mano draugai teigia, kad jei negali užmigti, reikia kažką suvalgyti. Aristidas sakydavo, kad jis atsikelia beveik kiekvieną naktį ir atsipjauna storą *chèvre* gabalą, kuris vi-

suomet guli jo atsargų spintelėje. Man atrodo, kad ančių kepenėlės lygiai taip pat gerai, kaip ir ožkų sūris.

Į burną susigrūdau paskutinį kąsnį, nuskalavau jį užsigerdamas gurkšniu raudonojo vyno ir grįžau į miegamąjį. Dabar miegosiu puikiai. Pagaliau!

Po penkių minučių keikdamasis atsikėliau, nes spaudė pūslę, ir nebegalėjau kentėti. Aš per jaunas prostatos problemoms. Veidrodyje žiūrėjau į blyškų vyrą pelenų spalvos plaukais, kurio nebegalėjau pavadinti jaunu.

Nusvirinėjau į miegamąjį. Viskas neamžina. Gyvenimas, aš pats – bet taip pat ir ši prakeikta naktis.

Griuvau į lovą ir išmėginau naują taktiką.

Puiku, tuomet nemiegosiu. Girdėjau, kad lygiai taip pat puikiai ilsiesi, kai paprasčiausiai atsiguli ir užmerki akis. Tik nestresuok, Žanai Lukai, įsakinėjau sau, nuriiiimk. Paprasčiausiai atsipalaiduok.

Atsipalaidavęsatsipalaidavęsatsipalaidavęs. Kvėpavau giliai pilvu. Atsipalaidavęsatsipalaidavęs...

Kažkada iš tikro užmigau.

Tai supratau, kai savo raudonu kaftanu vilkinti ir klūpanti Soleilė staiga išniro virš manęs ir buvo besmeigianti man į krūtinę sprindžio dydžio adatą.

– Nepaspruksi nuo manęs, duonažmogi, – murmėjo mergina. – Nepaspruksi...

Jos juodos garbanos kaip Medūzos gyvatės rangėsi aplink galvą.

Klykiau kaip Drakula prieš finalinę sceną, kai jam į širdį smeigiamas kuolas.

– Soleile, neeee, ką tu darai!

– Na, dabar žinai, kas yra Princesė, žinai? – šnypštė Soleilė, jos kraujo raudonumo spalva nudažytos lūpos išsiviepė į milžinišką šypseną. – Dabar žinau, kaip tave gauti, – jos dideli balti dantys per kelis centimetrus kabojo man virš kaklo, o merginos svoris prislėgė kaip švinas.

– Ne, Soleile, nedaryk to! – mane apėmė panika.

Nežmoniškai sukaupęs jėgas atstūmiau ją ir atsitiesiau. Drebėdamas čiupau sau už krūtinės. Mano širdis daužėsi kaip pašėlusi, bet neužčiuopiau jokios adatos. Koks palengvėjimas!

Apdujęs ieškojau naktinės lempos jungiklio.

Koks košmaras!

Prisiekiau sau daugiau niekada taip vėlai vakare nevalgyti riebaus kepenėlių pašteto, kad ir, ką sakytų Aristidas.

Šešios valandos, girdėjau už lango čiulbantį paukštį – ir tai tikrai buvo vyturys, o ne lakštingala, tada nupėdinau į svetainę ir atsisėdau prie rašomojo stalo. Lėtai, lyg atverdamas lobių skrynios dangtį, atidariau savo nešiojamąjį kompiuterį. Šįkart trys nauji laiškai.

Ir vienas iš jų nuo Princesės.

Su džiaugsminga viltimi atidariau laišką, bet vos tik perskaitęs temos eilutę sunerimau.

Tema: *Runcuncukas*

Nujaučiau, kad tai nereiškia nieko gero. Gero, susijusio su: mįslė išspręsta. Tačiau šiame laiške Princesė paliko klaidą. Mergina išsidavė, o jos mintys man mestelėjo vieną idėją.

Bet pirmiausiai, nujaučiate, šį atsakymą lydėjo aštrus nusivylimas. Savaime suprantama, jau po visko žinau, kad – kaip ir gerame kriminaliniame romane – pirmas sprendimas nebūtinai yra geriausias, bet tada maniau pasiekęs savo tikslą, o viskas vėl pasisuko kitaip.

Šiaip ar taip, galėjau išbraukti Džunę iš įtariamųjų sąrašo, jau po pirmojo sakinio tai buvo akivaizdu.

Mielasis hercoge,

Iš tiesų, visai mielas bandymas, kurio ėmėtės, norėdamas sučiupti Princesę, bet bijau, kad pasiklydote. Ir kaip mažasis Runcuncukas Jums su malonumu sakau: „Ne, ne, ne – mano vardas ne toks.“

Gali būti, kad esu šiek tiek pavydi (toks vyras kaip Jūs nepalieka jokios kitos išeities) ir iš tiesų turiu labai puikių apatinių, pirktų „La Sablia Rosa“, bet ne Jūs, mon chevalier, *juos man dovanojote, ir niekuomet neturėjote galimybės išvysti šiuos mano dėvimus subtilius apatinius (dėl ko Jūs, reikia pripažinti, turite apgailestauti), kurie daugiau parodo, nei slepia.*

Ir taip išsenka panašumai su Jūsų minėta dama.

Aš ne Džunė.

Šiuo metu geriau likime ties Princese.

„Petit Zinc“ žinau gerai, ir nors tai nėra mano mėgstamiausias restoranas, bet tokį įžūlų Jūsų prašymą (beje, jis man visai patiko, nors ir buvo skirtas ne man, o minėtai damai, kuria manėte mane klaidingai esant) turiu apgailestaudama atmesti.

Pietūs su Jumis – viliojanti mintis, tačiau ši akimirka man atrodo tam per ankstyva, ir net jei būtų kitaip, negalėčiau sutikti, nes rytoj per pietus į traukinį palydėsiu mielą draugę. Ji keliauja į Nicą, ir mes, laikydamosi senos geros tradicijos, prieš tai šiek tiek užkąsime „Train Bleu".

Taigi, mano kūno gerove pasirūpinta, tikiuosi, kad taip pat ir Jūsų.

Puikiai miegojau, pabudau brėkštant, nuoširdžiai dėkoju už naktinius linkėjimus, kuriuos, kaip dabar nesunkiai matote, radau tik dabar, ir linkiu Jums malonaus sekmadienio.

Manau, netrukus vienas apie kitą vėl išgirsime!

Jūsų Princesė

P.S. Ar labai nusivylėte, kad aš ne Džunė? Taip malonu su Jumis susirašinėti, ir trokštu tik vieno – kad tai tęstųsi.

Spoksojau į *post scriptum* eilutę. Ar aš nusivyliau?

Žinoma, kad nusivyliau, bet gilindamasis į savo jausmus suvokiau, jog mano nusivylimas kilo nebūtinai iš to, kad susirašinėjimo draugė yra ne Džunė. Tai panašiau į medžiotojo nusivy-

limą, kai jam iš rankų ištrūksta laukinis gyvūnas. Pripažįstu, man būtų patikę, jei būčiau atskleidęs Princesės paslaptį ir matyčiau ją nugalėtą mano nuovokos, ir mane nepaprastai erzino faktas, kad ta maža išdidi persona žaidė su manimi katę ir pelę. Kodėl ji pagaliau neatskleidžia, kas esanti? Ko ji nori iš manęs? Būčiau mielai privertęs ją šiek tiek pasikankinti dėl šio klausimo.

Tačiau merginos *post criptum* eilutė mane taip pat sujaudino. Iš jos jutau sklindantį tam tikrą netikrumą, netgi baimę. Ji neparašė: „Tikiuosi, kad dabar nesate labai nusivylęs, kad nesu Džunė.“ Arba: „Tikiuosi, nusivylimas dėl to, kad nesu Džunė, nebus toks jau didelis.“ Ne, jos klausimas buvo paprastas ir tiesus – ir visiškai be to šiek tiek ironiško prieskonio, kuris buvo jaučiamas likusioje laiško dalyje.

... ir trokštu tik vieno – kad tai tęstųsi.

Negalėjau tiesiog nereaguoti į šį sakinį, jis paprasčiausiai per gražus. Todėl parašiau atsakymą.

Tema: *Nusivylęs!*

Savaime suprantama, kad aš nusivylęs!

Aš velniškai nusivylęs, nes Jūs jau antrą kartą atmetate mano kvietimą pavalgyti.

Aš beprotiškai nusivylęs, kad nuo manęs slėpėte savo žavingus apatinius (be to, ir labai pavydžiu tam kavalieriui, kuris galėjo Jus pavadinti sava ir kuriam Jūs, kaip spėju, pasirodėte apsivilkusi tuos apdarėlius.

Priešingai nei Jūs, visą naktį nemiegojau, ir dėl to, maloningoji ponia, esate šiek tiek kalta.

Už bausmę privalote tuojau pat išduoti restorano, kuriame mieliausiai valgote, pavadinimą, nes kada nors (greitai!) turėsite su manimi ten valgyti, juk suvokiate tai?

Ir nors trokštate, kad tai tęstųsi, tai negali taip *tęstis visuomet.*

Aš, priešingai, trokštu, kad tai peržengtų laiškų ir užuominų ribą, eitų toliau nei žaidimai, kuriuose reikia atspėti, toliau nei tokie gražūs žodžiai, toliau nei galbūt leidžia Jūsų fantazija – kitaip tariant – labai, labai toli!

Šią akimirką man nelieka nieko kito, kaip tik mintimis palydėti Jus į pasimatymą su Jūsų drauge, palinkėti gero apetito ir laukti iš Jūsų kito meilės laiškelio (matote, ugdausi kantrybę, nors man ir sunkiai sekasi).

Žiūrėkite savęs!

Jūsų hercogas

P.S. Dėl Džunės tikrai nebesirūpinkite – geriau sukite galvą dėl Runcuncuko. O gal jau pamiršote, kaip baigiasi pasaka?

Tikiuosi, iš įniršio, kai atspėsiu Jūsų vardą, nepersiplėšite pusiau. Turite tai man pažadėti!

Kai siunčiau laišką, mano nuotaika buvo tiesiog puiki. Nes jį rašydamas sukurpiau planą.

Ne tik mintimis palydėsiu Princesę į jos pietus, ne, pats nuvažiuosiu į Liono stotį, kad ten, stoties restorane „Le Train Bleu", jos pasidairyčiau.

Kadangi ją, kaip moteris man tvirtino pati, jau esu matęs, turėčiau atpažinti. Kitais žodžiais – jei „Le Train Bleu" užtiksiu pietaujančią moterį, kurią pažįstu ir kuri valgys kartu su kita moterimi, žinosiu, kas yra Princesė.

Genialu! Iš džiaugsmo vos nesuplojau delnais! Kada nors išsiduoda kiekvienas – tik turi būti kantrus ir pakankamai akylas.

Kai džiugiai su Sezanu žingsniavau Sen Žermeno bulvaru į metro, važiuojantį Liono stoties kryptimi, suskambo mano *mobilusis*. Prispaudžiau jį prie ausies ir, prieš prakalbant Brunui, fone išgirdau vaikiškus balsus.

– *Comment ça va?* Na, kaip sekasi? – paklausė Brunas.

– Puikiai, – atsakiau. – Šiek tiek per mažai miegojau, pastarąsias naktis, bet šiaip...

– Skamba gerai. Ir kaip sekasi su ta paslaptinga moterimi?

– Tu nepatikėsi, bet aš kaip tik važiuoju į „Le Train Bleu"...

– „Le Train Bleu"? Tą turistų restoraną? Ką ten veiksi?

– Susitiksiu su ta paslaptinga moterimi!

Brunas švilptelėjo.

– Bravo, mano drauge. Na ir greitai. Ir – kas gi ji?

Patraukiau Sezaną nuo skelbimų kolonos, ant kurios šuo norėjo nusišlapinti.

– Eee, na taip. Dar nežinau.

– Aaa.

Brunas atrodė akimirką sutrikęs, tada vėl pratarė:

– Ooooo! – Ar tai kažkas panašaus į *blind date**?

– Ne visiškai. Apsimetu Erkiuliu Puaro.

Papasakojau Brunui sutrumpintą įvykių versiją nuo tada, kai vakarą praleidome „La Palette". Pats suvokiau, kad atsitiko tikrai daug.

---

* *Blind date?* (angl.) – aklas pasimatymas?

Akcija šiukšliadėžėse ir mano pažintis su madam Vernjė svarmeniu, naktinė išvyka pas Soleilę, dama, kuri manęs teiravosi „Duc de Saint-Simon“, įtarimas, kad grįžo Džunė, pasikeista keliais laiškais, duonažmogio košmaras ir tiesiog žavinga idėja traukinių stotyje nustebinti Princesę.

– Džiaukis, kad tai ne Džunė, – sausai pastebėjo Brunas. – Ilgainiui, šiaip ar taip, jums nebūtų baigęsi gerai. Prisimink, kaip dažnai ji tau iškeldavo skandalus.

– Na taip, – paprieštaravau. – Džunė, šiaip ar taip, buvo bomba.

– Greičiau vulkanas, jei klausi mano nuomonės. Griaunanti ir pavojinga gyvybei!

Vyptelėjau.

– Taip blogai irgi nebuvo. Brunai, dabar leidžiuosi į metro, paskambinsiu vėliau.

Jau buvau beatitraukiantis *mobilųjį* nuo ausies, kai išgirdau Bruną kažką sakant.

– Ką?! – sušukau, jau leisdamasis laiptais į metro požemį.

– Lažinuosi iš butelio šampano, kad ji menininkė! – sušuko Brunas.

– Kas? Soleilė?! Nesąmonė. Ji įsimylėjusi kažkokį liurbį, kuris jos nevertas.

– O ką, jei tas liurbis esi tu?

– Brunai, kokias nesąmones čia kalbi. Soleilė man kaip sesuo, – nekantriai paaiškinau. – Be to, tai jai netinka. Ji juk nerašo tokių senamadiškų laiškų. Ji lipdo duonažmogius ir užsiima vudu burtais.

– *Ir* tu naktį buvai jos miegamajame, *ir* ji nieko nevilkėjo, *ir* ji iš viso nesutriko, *ir* kitą dieną didžioji krizė staiga išgaravo, *ir* ji pasakė, kad burtai jau veikia, – vardijo Brunas.

– *Ir* tau vėl vaidenasi, – užbaigiau.

– Lažinamės? – Bruno nesidavė atkalbamas nuo savo naujosios teorijos.

– Nagi puiku, jei jau būtinai nori pralošti butelį šampano, – juokiausi. Brunas taip pat nusikvatojo.

– Pamatysime, – ištarė jis.

9

Liono stotis – vienintelė traukinių stotis Paryžiuje, kurios salėje prieš bėgius auga tikros palmės. Aukštos, šiek tiek apdulkėjusios, ne patys gražiausi egzemplioriai – saulės stoka tikrai jaučiasi – bet vis dėlto drovūs Pietų pranašai. Nes iš Liono stoties išvyksta traukiniai į Pietų Prancūziją iki pat Viduržemio jūros.

Be to, Liono stoties pirmame aukšte veikia pats puikiausias viso pasaulio traukinių stočių restoranas – „Le Train Bleu".

Pavadinta pagal legendinį Mėlynąjį traukinį, iki septintojo dešimtmečio kursavusį tarp Paryžiaus ir Žydrojo Kranto, ši milžiniška, beveik dvylikos metrų aukščio salė su prabangiai ištapytomis lubomis, kurių piešiniuose pavaizduotos kelionės Viduržemio jūros pakrantės atkarpos link, su auksiniais sietynais ir ornamentais, statulomis ir dideliais lanko formos langais,

atveriančiais vaizdą į bėgius, – ši salė dvelkia *la belle epoque* dvasia. Epochos, kurioje buvo kalbama ne apie turistus, bet apie keliautojus, kai pasaulis dar buvo bekraštis ir savo kelionės tikslo link riedėdavai neskubėdamas, o besikeičiantys kraštovaizdžiai lėtai slinko pro šalį, kai nuvažiuoti reikiamam atstumui reikėjo tam tikro laiko, ne taip kaip dabar, kai savaitgaliui strimgalviais leki į kurią nors pasaulio sostinę (tariama pergalė prieš laiką ir erdvę), nes kūnui ir sielai, kad kur nors atvyktų, reikia laiko.

Čia atvažiuodavau nedažnai, iš tiesų tik tada, kai turėdavau svečių, girdėjusių apie garsųjį „La Train Bleu". Tuomet juos čia atsivesdavau ir valgydavau savo *chateaubriand** su bearno padažu. Tai šiek tiek senamadiškas patiekalas, kuris beveik išnyko iš postmodernių Paryžiaus restoranų valgiaraščių ir kurį šiame restorane iškepa labai skaniai.

Bet visuomet, kai tik įžengdavau į milžinišką salę, mane vis pavergdavo čia karaliaujantys elegancija ir grožis. Žiūrinėjau piramides, senąjį Marselio uostą, Oranžo teatrą arba Monblaną vaizduojančius sienų piešinius ir tyliai apgailes-

* Prancūziškas kepsnys.

taudamas ir su šiokiu tokiu ilgesiu mąsčiau apie tą išnykusią neįtikėtiną keliavimo prabangą, kuri taip skiriasi nuo to, ką šiandien vadiname atostogomis.

*Tempi passati!** Kitoje pusėje kabantis didelis apvalus restorano laikrodis rodė penkiolika minučių po dvyliktos, ir kurtinantis, anachroniškas klegėjimas užpildė didžiąją prie įėjimo esančią salę.

Didelė turistų grupė užsėdo tamsiai ruda oda aptrauktus suolus, stovinčius tarp baltai apdengtų stalų, ir puolė prie pietų, kuriuos juodai vilkintys padavėjai nešė ant didelių sidabrinių padėklų. Tai buvo orda puikiai nusiteikusių, gerai įmitusių olandų, kurie, kaip gąsdinantis kontrastas, skyrėsi nuo ramaus aristokratiškumo, paprastai vyraujančio salėje. Visi rėkė vienas per kitą, šakutėmis gestikuliavo ore, fotografavo, parvirto vyno taurė, ir tada nuaidėjo tostas, po kurio sekė kurtinantis juokas.

Su nuostaba žiūrėjau į pražiotų burnų, linkčiojančių galvų ir gestikuliuojančių rankų konglomeratą. Rodės, lyg žmonės jungėsi į vienintelę pulsuojančią molekulę. Olandai vilkėjo

---

* *Tempi passati!* (it.) – praėję laikai!

visiems pasaulio turistams būdingus drabužius – berankovius marškinėlius, šortus ir orui laidžius „Goretex" sportinius batelius su trigubu padu. Žmonėms buvo pašėlusiai linksma, bet tai nieko bendro nebeturėjo su keliavimo elegancija.

Sezanas susijaudinęs suvizgino uodegą, susižavėjęs iškišo liežuvį, ir aš jį tvirčiau prisegiau prie pavadėlio, šuniui dar nespėjus pripulti prie pusiau nuogų olandiškų vyriškų kojų. Sezanui patiko nepridengta oda.

Restorano viduriniame take patiestu ilgu raudonu kilimu pražingsniavau atskiras salytes, žvalgiausi į dešinėje ir kairėje pusėje stovinčius stalelius, ieškodamas man pažįstamo veido. Gal dar per anksti. Nė vienas save šiek tiek gerbiantis prancūzas pietų nevalgo pusę dvyliktos.

Restorano gale buvo ramiau. Kai kurie staleliai dar stovėjo tušti. Grįžau prie baro, besiribojančio su pagrindine sale. Ten prisėdau prie mažo stalelio ir užsakiau martinio sau ir dubenėlio vandens Sezanui. Laukiau.

Ar Princesė ateis?

Nervingai gurkštelėjau ir žiūrėjau į du prie šalia stovinčio stalelio sėdinčius vyrus, valgančius vėlus pusryčius. Nors ryte išsiviriau tik puodelį kavos, nebuvau alkanas.

Pabandžiau įsivaizduoti savo susitikimą su Princese ir ką aš jai sakyčiau, bet buvo sunku ką nors įsivaizduoti, jei neturi nė menkiausios nuovokos, kaip atrodo kitas asmuo.

Prisiminiau Bruno žodžius. Galvojau apie tai, kad Soleilė savo koridoriuje į mane žiūrėjo taip reikšmingai (*Manau, jau veikia*), susinervinęs timpčiojau savo apatinę lūpą. Trumpą akimirką man prieš akis iškilo ant šviesios paklodės mieganti Soleilė visu savo gražumu, ir staiga pasijutau tikrai keistai.

Ar Princesė viename iš savo laiškų nerašė, kad mane sapnavo, lyg naktį stovėčiau prie jos lovos? Atsilošiau odiniame fotelyje ir spoksojau tuščiomis akimis. Ar gali būti? Gal vis dėlto Brunas teisus, ir tai buvo Soleilė, kuri tuojau pat čia pasirodys?

Šiaip ar taip, jaučiausi lyg pamažu prarasčiau sugebėjimą aiškiai mąstyti. Dėl manęs tai Princesė galėjo būti ir madam Vernjė arba „Monoprix" parduotuvės maisto prekių skyriaus kasininkė – nors tai nebūtinai būtų buvę tai, ką rinkčiausi pirmiausia, – tačiau bet kas buvo geriau už tą nežinomybę, ir galiausiai, juk kiekviena moteris yra savaip žavinga.

Atsistojau, išsitraukiau šiek tiek smulkiųjų ir padėjau ant stalo. Tada linktelėjau Sezanui, ir mes vėl pražingsniavome per restoraną.

Olandų grupės nebebuvo. Dabar užimti buvo tik kai kurie staliukai, ir patalpoje maloniai pliuškeno tylus murmesys.

Spoksojau į įėjimą, pro kurį kaip tik įžengė šeima, sustojusi prie metrdotelio staliuko su atversta rezervacijos knyga klausė metrdotelio pareigas einančios damos, kur yra jų rezervuotos vietos.

– *Est-ce que je peux vous aider, monsieur?* Kuo galiu jums padėti, mesjė? – prieš mane išniro padavėjas, rankoje laikydamas grafiną vandens ir dvi taures, ir žiūrėjo į mane klausiamu žvilgsniu.

Papurčiau galvą.

– Ne, ne, tik ieškau vienos moters, su kuria esu susitaręs.

Per kelis žingsnius pasitraukiau į šoną, bet grafino nešiotojas kaip šešėlis sekė man iš paskos.

– Ar esate užsisakęs staliuką, mesjė?

Vėl papurčiau galvą troškdamas, kad tas juodai vilkintis ponas mane tiesiog paliktų ramybėje.

– Gal norėtumėte savo paltą palikti drabužinėje, pone?

Taip staigiai sustojau, kad padavėjas atsitrenkė į mane. Grafinas nuo smūgio prarado pusiausvyrą. Ant nugaros pajutau kažką šlapia.

– Ai, Dievuliau, atleiskite, pone! – padavėjas greitai pastatė padėklą, ir jo rankoje atsidūrė medžiaginė servetėlė, kuria vyras susijaudinęs valė mano paltą. – Ačiū Dievui, tai tik vanduo. *Mon Dieu, mon Dieu!* Na kaip, mesjė?! Ar vis dėlto dabar nenorite nusivilkti palto, mesjė?

Atsigręžiau ir pervėriau jį neapykantos pilnu žvilgsniu. Jei dar kartą ištars „mesjė“, nusuksiu jam sprandą.

– Paltas liks savo vietoje, – suurzgiau ir ryžtingai susikišau rankas į lietpalčio kišenes. – *Prašyčiau*, atleiskite! Aš skubu!

Žengęs kelis žingsnius, trumpam atsisukau ir su pasitenkinimu pamačiau, kad padavėjas sutrikęs stovi. Jo akys buvo įgavusios nepasitikėjimo išraišką. Gal jis manė, kad esu koks glitus privatus detektyvas, šnipinėjantis neištikimas žmonas, – staiga ir pats toks pasijutau.

Didysis laikrodis rodė penkias minutes po pirmos. Kurgi, po velnių, ta Princesė?

Vėl peržvelgiau stalus ieškodamas man pažįstamo moteriško veido. Ir tuomet apstulbęs sustojau, negalėdamas patikėti savo akimis.

Prie vieno iš stalų, stovinčių po geležinkelio stoties laikrodžiu, atsisėdo dvi moterys. Viena jų mūvėjo džinsus, jos tamsiai šviesūs plaukai buvo surišti į arklio uodegą, kuri, merginai čiumpant valgiaraštį, energingai sutabalavo. Kita moteris buvo išskirtinai aukšta su ugnies raudonumo plaukais ir milžiniškais auksiniais žiedo formos auskarais.

Ten buvo Džeinė Hirstman, ir ji man entuziastingai mojavo.

Savo gyvenime meldžiuosi retai. Tik kai gresia blogiausia, vėl prisimenu, kad gal yra Dievas, galintis tam užkirsti kelią, jei jo gana įkyriai prašai.

Pamatęs džiugiai mojuojančią Džeinę vėl prisiminiau dangiškąjį tėvą.

Prašau, maloningasis Dieve, nebyliai maldavau, tegu tai nebūna Džeinė! Prašau, padaryk taip, kad tuos nuostabius laiškus parašiusi moteris nebūtų Džeinė. Tai neįmanoma! To paprasčiausiai negali būti, nes kitaip...

Taip, o kas gi kitaip? Kitaip sugrius visa mano graži svajonių pilis, kurią įrengiau aplink

paslaptingąją Princesę – tikrai išskirtinę moterį – viliojančią Kirkę, kuri buvo tiek pat žavinga, kiek ir erotiška, protinga ir sąmojinga, ir beprotiškai mane įsimylėjusi.

Bet tai buvo Džeinė, ji sėdi čia, „Le Train Bleu“, pietų metu, lydima draugės, kuri galėtų būti jos dukra. Sunku suvokti! Mano širdis iš nusivylimo subliuško kaip balionas, iš kurio išeina oras.

– Žanai Lukai! – šaukė Džeinė ir vėl pamojavo. – Ei ei, Žanai Lukai!

Moters veidas švytėjo.

– *How are you?!**

Niūriai linktelėjau ir atsargiai prisiartinau prie merginų stalelio.

– Labas... Džeine, – man suspazmavo skrandį, o pats išspaudžiau šypseną. – Kokia staigmena! Aš... aš visai nežinojau, kad esate Paryžiuje.

– Taip, tai buvo gana spontaniškas sprendimas, – ištarė Džeinė ir nusišypsojo. – Norėjau pranešti ir asmeniškai. *So good to see you, my friend!***

---

* *How are you?!* (angl.) – kaip tau sekasi?!

** *So good to see you, my friend!* (angl.) – mano drauge, taip gera tave matyti!

Atsistojo ir pakštelėjo man į skruostą. Susigūžiau, bet ji to nepastebėjo.

– Prašau, prisėskite prie mūsų ir pavalgykite kartu. Jau vakar skambinau į „Saint Simon" ir jūsų teiravausi, nes galerijoje jūsų nebuvo. Mano kvailas *mobilusis* neveikia – dingo visi numeriai! Bet, kaip matote, sėkmė mane lydi! Būtent tai ir vadinu telepatija!

Ji džiugiai į mane žiūrėjo.

– O ką čia darote *Jūs*, Žanai Lukai?

Ar man tik pasirodė, ar ji man mirktelėjo?

– Aš?.. Taip, aš... eee... – sutrikęs mikčiojau. – Iš tiesų kai ko ieškojau...

– Tai galite liautis ieškojęs, nes jau radote mus, mielasis, cha cha cha, – Džeinė pati juokėsi iš savo sąmojo.

Ar tai tik sąmojis?

– Beje, tai Dženetė, mano dukterėčia. Ji studijuoja meno istoriją.

Džeinė parodė į merginą šalia savęs.

– Dženete, tai Žanas Lukas, apie kurį tau jau tiek daug pasakojau. Būtinai privalai pamatyti jo galeriją. *Amazig, just amazing!* Paveikslai tau patiks.

Dženetė šypsodamasi man padavė ranką.

– Esu tuo tikra! Beje, galerininkas man irgi labai patinka, – pareiškė įžūliai.

Sutrikęs šypsojausi. Vis dar buvau savo mažame filme.

– Dženete, netrikdyk taip Žano Luko! – sureagavo Džeinė, o pasisukusi į mane ištarė: – Mano dukterėčia visuomet tokia tiesmuka.

– Jūsų dukterėčia? – pakartojau kaip beprotis.

Džeinė išdidžiai linktelėjo.

– Taip, mano dukterėčia. Dženetė pirmą kartą Europoje, atvykome prieš dvi dienas, išsinuomojome žavingus apartamentus Marė kvartale, ir dabar jai rodau Paryžiaus įžymybes.

– Taigi, nelydite jos į traukinį? Į Nicą? – įžūliai pertraukiau.

Džeinė žiūrėjo į mane nieko nesuprasdama.

– Žinoma, kad ne, Žanai Lukai, kodėl taip pagalvojote? – moteris papurtė savo raudonas garbanas. – Čia norime tik šiek tiek užkąsti ir šiek tiek pasigrožėti restoranu, o ne važiuoti traukiniu.

– Na... taigi... na, bet tai nuostabu! – sušukau nušvitęs.

Laimingas šypsojausi Džeinei. Geroji Džeinė. Ji man tikrai patiko.

– Kokia puiki mintis!

Tikrai turėjau atrodyti šiek tiek trenktas, nes Džeinė Hirstman nustebusi žvilgtelėjo į

savo dukterėčią, tai reiškė: paprastai jis taip nesielgia.

Tada moteris man padavė valgiaraštį ir paklausė:

– Ar jumis viskas gerai, Žanai Lukai?

Linktelėjau ir padėkojau Dievui, išklausiusiam mano maldas. Giliai įkvėpiau, šypsodamasis atsidusau ir ramiai apsidairiau.

Priešais mane sėdėjo Džeinė, kuri buvo tik Džeinė ir nieko daugiau. Ji sėdėjo čia su savo dukterėčia, kuri nebuvo jos draugė ir kurios Džeinė nenorėjo palydėti į traukinį. Pasaulis vėl buvo savo vietoje, Princesė nepasirodė, o aš staiga pajutau vilkišką alkį.

– Kodėl gi jums su savo dukterėčia neatėjus į mūsų parodos atidarymą birželio aštuntą dieną, labai džiaugčiausi, – atsikandau savo *steak au poivre** ir šakute pasmeigiau keletą plonyčių keptų bulvių šiaudelių.

– O taip, Džeine, eikime! – susižavėjusi sušuko Dženetė. – Juk esame Paryžiuje, ar ne?

Džeinė šypsojosi matydama savo dukterėčios užsidegimą.

---

* Pipirinis kepsnys.

– Manau, kaip nors suorganizuosime. Kieno paroda?

– Labai įdomi menininkė, užaugusi Vakarų Indijos salose, – Soleilė Šabo – kartą prieš dvejus metus „Galerie du Sud“ jau rengėme jos parodą. Ir šį kartą sumanėme kai ką labai ypatinga – nedidelį vernisažą „Duc de Saint-Simon“ priimamajame, kurį išsinuomojome specialiai šiai progai.

– Skamba tikrai įstabiai. *What a very special place.*

Akimirką mūsų žvilgsniai susidūrė, ir man buvo aišku, kad Džeinė pagalvojo apie tą audringą rytą „Duc de Saint-Simon“, kai įtūžusi Džunė šaukdama staiga išniro prieš jos lovą. Džeinė nusišypsojo ir iš taurės gurkštelėjo baltojo vyno.

– Visuomet ten mielai apsistoju, jautiesi, lyg būtum kitame amžiuje, – tarstelėjo Dženetei. – Tau ten patiks.

Kitame amžiuje... Kol Džeinė dukterėčiai pasakojo apie viešbutį, mintimis nuklydau tolyn. Mano mažoji susirašinėjimo draugė iš kito amžiaus neatėjo arba aš ją pražiopsojau. Susimąstęs žiūrėjau pro didelį langą, prie kurio sėdėjome, ir žvilgsniu klaidžiojau po apačioje esančią ge-

ležinkelių stotį. Trečiame perone stovėjo išvykti pasiruošęs traukinys. Paskutiniai keleiviai lipo į traukinį su lagaminais, kažkoks vyras apkabino moterį, rankos atsisveikindamos mojavo. Virš bėgių kaip baltas debesėlis virpėjo ilgesys.

Ar yra vaizdinys, geriau atspindintis atsisveikinimą nei išvykstantis traukinys? Žvilgsniu nuslydau iki perono galo ir nusišypsojau iš savo mažo pseudofilosofinio nukrypimo. Priešingai nei oro uostai, traukinių stotys man visuomet žadino šiek tiek sentimentų.

Ir tada, traukiniui prieš pat išriedant iš trečio perono, pačiame gale prieš vieną iš paskutinių vagonų išvydau dvi stovinčias moteris su kelioniniais krepšiais. Vienos jų tamsūs plaukai siekė pečius, moteris vilkėjo vasarišką raudoną suknelę, vėjyje besiplaikstančią aplink lieknas kojas. Kita moteris į mane stovėjo nugara. Ji buvo apsirengusi prigludusį šviesų kostiumėlį, lygūs, sidabro gijų šviesumo plaukai beveik siekė moteriai juosmenį. Tuomet ji šiek tiek pasisuko šonu, pasakė kažką savo draugei, ir akimirkai sutviskęs saulės spindulys nuslydo jos mergaitiška figūra. Šviesa pasiklydo besiplaikstančiuose šilkiniuose moters plaukuose, rodės, lyg kiaurai šviestų per juos, o man užgniaužė kvapą.

Laikas sustojo, ne, jis grįžo atgal, skriejo virš mėlynos jūros, skriejo per metus, mėnesius, dienas iki tos saule persotintos akimirkos, kai kvailas penkiolikmetis jaunuolis buvo įsimylėjęs gražiausią klasės mergaitę.

Spoksojau į peroną, mano širdis sustojo plakus, tada paveikslas įskilo. Negalėdamas patikėti papurčiau galvą.

Konduktorius atsistojo prieš abi moteris ir padėjo vyresnio amžiaus ponui įsikelti savo bagažą, liekantieji spraudėsi prie langų. Tuomet nuaidėjo išvykimo signalas, automatiškai užsivėrė durys, ir traukinys pajudėjo.

Abi moterys dingo, lyg jų niekuomet nebuvo.

Ir vis dėlto buvau įsitikinęs, kad tada, mažytę sekundės dalį, mačiau Liusilę.

– Ar ne, Žanai Lukai? Žanai Lukai?! Kas yra? Atrodote, lyg ką tik būtumėte išvydęs regėjimą.

Džeinė klausiamai į mane žiūrėjo. Ar ilgai taip spoksojau pro langą? Nesvarbu.

– Atsiprašau, – savo servetėlę padėjau šalia lėkštės ir skubiai atsistojau. – Atleiskite. Ar galiu trumpam išeiti? Greitai vėl būsiu čia. Privalau... Aš... Kažkas buvo perone... Greitai vėl grįšiu!

Šypsojausi ir pats sau atrodžiau šiek tiek panašus į beprotį.

Lydimas nustebusių Džeinės ir Dženetės žvilgsnių nuskubėjau prie išėjimo. Sezanas, kuris visą laiką kantriai laukė po stalu, lodamas nusekė mane, jo pavadėlis vilkosi grindimis.

Sparčiai jį sučiupau ir su šunimi nuskubėjau restorano laiptais žemyn. Sezanas trumpai apuostė vieną iš dviejų grandine pririštų mažų palmių, stovinčių laiptų apačioje molinėse puodynėse.

– Sezanai, eime! – sušukau ir nekantriai truktelėjau už pavadėlio. Sezanas pašoko ir suinkštė. Kvailas šuo dabar įsipainiojo į plieninę grandinę, galėjau traukti tiek, kiek tik norėjau. Taip iš čia neišsikapstysiu.

– Dabar čia tupėsi, Sezanai! Tupėt! Klausyk!

Sezanas suinkštė ir atsigulė po palme.

– Greitai vėl būsiu čia. Tupėt! – dar kartą įsakiau ir nubėgau. Broviausi pro žmones, paskui save tempiančius lagaminus ir turbūt turinčius marias laiko. Aš jo neturėjau. Medžiojau Princesę.

Trečiame perone stabtelėjau ir ieškodamas apsidairiau. Kairėje, dešinėje pusėje, tiesiai – kur buvo moteris sidabriniais fėjos plaukais, kurie man taip priminė Liusilę?

Dar kartą perbėjau per visą peroną, dairiausi į kitus peronus ir galiausiai nusivylęs grįžau.

Vyresnio amžiaus dama be bagažo krypuodama priėjo prie manęs ir su užuojauta pažvelgė į mane savo šviesiai mėlynomis akimis.

– *Vous êtes trop tard*, pavėlavote, jaunuoli, traukinys į Nicą jau išvažiavo, – paaiškino ir papurtė galvą. – Ką tik išlydėjau savo dukterį.

Sučiaupiau lūpas ir karčiai linktelėjau.

– *Trop tard!*

Iš tiesų atėjau per vėlai. Ir vėl nieko nepešiau, ir vėl turėjau krūvas klausimų.

Ar ta moteris, kurią ką tik mačiau, galėjo būti Liusilė? Kokia tikimybė, kad mergina į meilę vaikinui, kurį kažkada atstūmė ir dabar užvertė Princesės laiškais, atsakytų pavėlavusi trisdešimt metų?

Greičiau jau kiaulės pradės skraidyti.

Vienas šį sekmadienį iš tiesų tikras dalykas buvo tas, kad per pietus į Nicą išvyko traukinys.

Ir faktas, kad Erkiulio Puaro tyrimai Princesės byloje beveik nepasistūmėjo į priekį.

Jei Erkiulis Puaro būtų buvęs atidesnis, jam pro akis nebūtų praslydę tai, kad, prieš tyliai pasišalindama iš traukinių stoties, jį kurį laiką šyp-

sodamasi iš salės galo stebėjo vasarinę suknelę vilkinti jauna moteris.

O dabar dar ir Sezanas dingo!

Sutrikęs spoksojau į vienišą palmę, pririštą grandine. Susijaudinęs apsidairiau. Dešinėn, kairėn, tiesiai, ar taip tęsis visą dieną?

– Sezanai! – šūkavau ir bėgiojau po traukinių stoties salę. – Sezanai!

Dievulėliau, tikiuosi, jis neišbėgo iš Liono stoties ir negulėjo po kurio nors automobilio ratais.

– Sezanai... Sezanai,.. Sezanai! Kur esi, Sezanai?!

Supanikavęs nekreipiau dėmesio į žmones, keistai į mane žvilgčiojančius. Kai kurie jų pradėjo juoktis. Mano šūkavimus turbūt jie manė esant menininko ekspromtu sugalvotos akcijos pradžia.

– Gal geriau pabandyk Orsė muziejuje! – sušuko į kioską atsirėmęs vyras, rankoje laikantis degtinės butelį.

Keletas jaunų džinsais mūvinčių mergaičių su kuprinėmis sustojo ir kupinos vilčių žvalgėsi. Ar gali būti dar blogiau?

– Ko spoksot, Sezanas mano šuo! – susijaudinęs surikau. Tuomet žvilgtelėjau aukštyn ir iš-

vydau Džeinę ir Dženetę, stovinčias restorane ir smarkiai beldžiančias į stiklą.

Po valandos sėdėjau metro. Rankose laikiau prie pavadėlio pririštą Sezaną, kuris dabar romiai kaip avinėlis gulėjo man prie kojų ir žiūrėjo į mane.

Po nuotykingos išvykos po Liono stotį, kurios metu, liudininkų tvirtinimu, Sezanas nesileido sugaunamas, prie kiekvienos didelės traukinių stotyje stovinčios palmės pakeldamas koją, šuo staigiai nuskuodė prie išėjimo, kur rado kažką įdomaus, ir tada aplojo priešais stotį stovinčius taksi vairuotojus. Vienas iš jų pakvietė traukinių stotyje dirbančius policininkus, būtent ten ir išvadavau Sezaną.

Džeinė ir Dženetė, iš savo ložės prie lango viską gerai matančios, gerokai stebėjosi, kai staiga per stoties salę išvydo dalmantiną, vedamą uniformuoto pareigūno. Po minutės ten pasirodė beprotis (aš) ir smarkiai gestikuliavo ir šūkaliojo.

Ir tuomet abi damos draugiškai baladojo į langą, o aš nusiskubinau į restoraną ir paskui pas traukinių stotyje dirbančius policininkus.

– *C'est votre chien?* Čia jūsų šuo? – niūriai paklausė uniformuotas pareigūnas. Mane pamatęs Sezanas draugiškai suvizgino uodega.

– Taip, taip! – linktelėjau. – Sezanai, kokius pokštus čia kreti, juk sakiau, kad turi palaukti.

Paglosčiau jam galvą.

– Turite labiau prižiūrėti savo šunį, mesjė, jūsų elgesys neatsakingas. Šunis traukinių stotyje *visada* privaloma vestis pririštus prie pavadėlio, – pareigūnas griežtai žiūrėjo į mane. – Dėkokite likimui, kad daugiau nieko neatsitiko.

Tylėdamas linktelėjau. Reikia žinoti, kada patylėti.

Ar būtų buvę prasminga kažką aiškinti apie išskirtines aplinkybes, dėl kurių kai kada būtina akimirkai palikti savo šunį, kuris pavadėliu įsipainiojo į grandine pririštą palmę? Ne!

Mesjė „Viršininkas čia esu aš" pastūmė man raštelį, kurį pasirašiau. Nesiginčydamas sumokėjau baudą, tuomet Sezanas ir aš buvome paleisti.

Gyvenime turėjau ir geresnių sekmadienių. Bet taip pat ir blogesnių, reziumavau, su Sezanu išlipdamas iš metro stotelės „Odéon“ į saulėto Paryžiaus pavasario popietės šviesą.

Reikia būti sąžiningam: nors operacija „Train Bleu“ ir žlugo, bet dabar buvau ramus žinodamas, kad Princesė yra ne Džeinė Hirstman (dėl to ir anksčiau buvau tikras, bet juk galėjo būti ji). Vis dėlto reikia pažymėti, kad iš tikrųjų prie į Nicą vykstančio traukinio stovėjo dvi moterys, kurių viena atrodė taip, kaip šiandien būtų galėjusi atrodyti Liucilė, – šis faktas vienu mažyčiu pėdsaku praplėtė likusių įtariamųjų ratą. Ir šalia manęs sveikas ir žvalus bėgo Sezanas, o tai, atsižvelgiant į priešais Liono stotį siaučiantį eismą, atrodė lyg mažas stebuklas.

Nusprendžiau būti dėkingas, vis dėlto pastebėjau, kad esu šiek tiek pavargęs, kai sliū-

kindamas Sen Žermeno bulvaru pasukau į Sen Andrė pasažą.

Gatvėje su parduotuvytėmis ir kavinukėmis vyravo gyvas klegesys, kaip sakoma, ir aš jam pasidaviau. Slinkau pro kokybiškų dovanų parduotuvėlę, kurioje parduodami senoviški karšto oro balionai iš popieriaus, piratų laivai ir žaisliniai laikrodžiai, pro „Procope“ – vieną seniausių Paryžiaus restoranų, pro gražią papuošalų parduotuvę viliojančiu pavadinimu „Harem“, kurioje galėjai rasti visus Rytų lobius. Spalvoti papuošalai žėrėjo pro vitrinos stiklą, prieš kurią kaip užburta stovėjo apkūni jauna moteris laisvai aukštai susegtais plaukais ir smaragdo žalumo tunika. Prie vitrinos taip pat sustojus įsimylėjėlių porelei, žalia tunika vilkinti mergina šiek tiek pasislinko į šoną ir atsitiktinai pasisuko mano pusėn.

– *Bonjour, monsieur Champollion!*

Ji man linktelėjo ir sumišusi šypsojosi.

Turiu pripažinti, kad po šio sekmadienio įvykių nebegalėjau nieko laikyti neįmanoma. Netgi tai, kad mane gatvėje mano vardu pasveikina svetimos moterys. Kaip užburtas princas yriausi per pasaką, kurioje sutinku paslaptingas moteriškas būtybes, man užmenančias mįsles ir dingstančias, kaip tik joms patinka.

Žiūrėjau į žalia tunika vilkinčią haremo merginą.

Pažvelgęs atidžiau, supratau, kad ją pažįstu, bet neatpažinau.

Ar jums yra taip buvę, kad jūs, sakykime, per atostogas kur nors paplūdimyje netikėtai sutinkate, sakykime, savo sūnaus pradinių klasių mokytoją? Priešingai nei klasėje, dabar ji stovi visai kitoje aplinkoje – tarp dangaus ir jūros, o jūs spoksote į ją, jaučiate, kad iš kažkur pažįstate tą veidą, bet be pažįstamos aplinkos jūsų smegenys nebegali atpažinti šio vaizdo. Geriausias mūsų asociatyvaus mąstymo pavyzdys.

Haremo mergina plaukų sruogą užsikišo už ausies ir išraudo.

– Sveika, Odile, – ištariau.

Besikeisdamas keliais mandagiais žodžiais su drovia mano kvartalo kepyklėlės pardavėja ne pirmą kartą per šias dienas pagalvojau, kad žmogaus akis, kad ir kokia tobula būtų, sugeba įžvelgti tik visų dalykų paviršių. Mūsų žvilgsnis slenka per viską, valdomas subjektyvaus supratimo, leidžiančio mums tik labai ribotai matyti tikrovę – pirmiausia mūsų pačių, susidedančią iš mūsų vilčių ir patirties.

Bet kartais šviesa krenta kitu kampu ir atskleidžia mūsų tikrovės melą. Ir tuomet apvalaina kepėjo duktė staiga virsta haremo dama, kuri – o kodėl gi ne? – lygiai taip pat gali būti Princesė kaip ir žavinga mergina iš mūsų praeities arba kas nors kitas, apie kurį šią akimirką visiškai negalvojame.

Princesė rašė: *„Žiūrite į mane, bet nematote.“* Jos žodžių išmintis buvo universali.

Argi nežiūrim į daugumą žmonių, jų nematydami? Ir kaip lengva ko nors nepamatyti, pavyzdžiui, žmogaus, kurio ieškome kiekvienas iš mūsų?

– Ši tunika jums labai tinka, – ištariau prieš atsisveikindamas su Odile. Odilė nusišypsojo ir nudūrė akis žemyn.

– Tikrai, tikrai... Ją vilkėdama atrodote kaip Rytų šalies princesė.

– Nagi... mesjė Šampoljonai... – Odilė papurtė galvą, tačiau jos akys žėrėjo. – Ką čia kalbate... nagi, taip... bet kuriuo atveju dėkoju. *Vous êtes très gentil**. Gražaus jums sekmadienio! Iki rytojaus!

Žengusi kelis žingsnius įsikabino jaunam vyrui į parankę, kuris, po pažasčia nešinas laik-

---

* *Vous êtes très gentil.* (pranc.) – Jūs labai malonus.

raščiu, pasirodė ties gatvės kampu ir priėjo prie jos.

– Iki rytojaus, gražioji Sabos karaliene, – tyliai ištariau, bet Odilė to jau nebeišgirdo.

Pėdinau toliau, buvo jau beveik penkios valandos, kai atėjau į gatvės kavinukę, kur lauke, apsupta kelių jaunų žmonių, rūkydama ir diskutuodama sėdėjo grakšti figūra. Sezanas džiugiai sulojo ir įtempė savo pavadėlį, nudžiugau ir aš, pasisveikinau su Aristidu, kuris su keliais savo studentais sėdėjo balto saulės skėčio šešėlyje ir jautėsi kaip žuvis vandenyje.

– *Salut, Jean-Luc!* Kokia maloni staigmena! – Aristidas Mersjė pasisveikino su man tokiu pažįstamu entuziazmu. – Ateik, prisėsk!

Nusišypsojau ir prisiartinau prie apvalaus staliuko, ant kurio stovėjo kelios tuščios stiklinės ir puodeliai.

– Ir man labai malonu, bet nenoriu trukdyti.

– Ne ne, tu netrukdai, jokiu būdu.

Aristidas pašoko norėdamas man pristumti kėdę.

– Čia, sėskis į mūsų kuklų ratelį ir suteik jam trūkstamo žavesio. *Mes amis*... – profesorius patetiškai mostelėjo rankomis, – tai mano

draugas Žanas Lukas Šampoljonas, vadinamas „Hercogu".

Studentai juokėsi ir šūkaliojo „Oho, oho!", kai kurie plojo.

Šypsodamasis atsisėdau ant kėdės ir užsisakiau kavos.

Besiklausydamas, kaip Aristidas savo senovišku, šiek tiek manieringu būdu pilnas euforijos pasakojo apie „geriausią Sen Žermeno galerininką ir jo įžymųjį protėvį", apie išskirtinio skonio ir pavooooojingo žavesio (čia Aristidas man mirktelėjo) vyrą, man kilo įtarimas.

Mintis, tokia absurdiška, kad po visko man vis dar dėl jos gėda. Bet tą sekmadienį, tegu man atleidžia Dievas, buvau tokios būsenos, kad man viskas atrodė įmanoma.

Susirgau tam tikra persekiojimo manija. Tik kad persekiojamuoju jaučiausi ne aš, pats buvau persekiotojas.

Tuo metu įtariau kiekvieną. Ir penkiolika minučių netgi savo seną draugą Aristidą Mersjė.

O kas, jei jis mane vedžioja už nosies? Jo senoviškas mandagumas, literatūrinis išsilavinimas, jo autoironiškai apgailestaujant demonstruojama man – amžiams prarastajam – simpa-

tija, ar visi šie dalykai tobulai nesiderino su ta maniera, kuria buvo parašyti laiškai?

Buvau didžiai įsitikinęs, kad tuos nuostabius išminties, sąmojo ir meilės įkvėptus laiškus man parašė moteris – Princesė! Bet to man juk niekas nepasakė, tai galėjo būti ir paprasta gudrybė?

Sukrėstas šios naujos nežmoniškos minties maišiau kavą ir nebenuleidau akių nuo „princo“ Aristido, kuris tikriausiai manė, kad už mano labai sutelktą dėmesį tikriausiai reikėtų dėkoti jo puikiam pasakojimui apie Bodlero „Piktybės gėles“.

Keletas pilkų debesų užklojo saulę. Dangus patamsėjo, vėjo sūkurys aukštyn iškėlė pelenus iš pilnų peleninių, vienas po kito atsisveikino studentai, ir galiausiai prie apvalaus kavinukės stalo likome sėdėti tik Aristidas ir aš, neskaitant Sezano, visu savo svoriu užgulusio man pėdas.

– Na, mano mielasis Žanai Lukai, kaip sekasi? – draugiškai paklausė Aristidas. Tai ta akimirka, kai visiškai apsijuokiau.

– Na, dabar šiek tiek keistai, – atsakiau ir įkyriai įsispoksojau į apstulbusį Aristidą. – Ar tai tu man rašinėji tuos Princesės laiškus? – užklausiau be užuolankų.

Aristidas į mane žiūrėjo taip, lyg prieš jį būtų sėdėjęs pats ateivis iš Styveno Spylbergo filmo.

– Princesės laiškus? – paklausė. – Kokius Princesės laiškus?

– Taigi, man nesiuntinėji jokių laiškų, prasidedančių „Mielasis hercoge“ ir besibaigiančių „Jūsų Princesė“? – tęsiau. – Aristidai, įspėju tave, jei tai yra viena iš tavo intelektualinių kvailysčių, man ji neatrodo labai juokinga.

– Mano vargšas drauge, atrodai šiek tiek trinktelėtas.

Aristidas šviesos greičiu nutupdė mane ant žemės ir mano įsitikinimą nusviedė į neįsivaizduojamus galaktikų tolius.

– Ar gerai jautiesi, Žanai Lukai?

Ar tik šio sakinio šiandien jau negirdėjau?

– Tikrai nesuprantu, apie ką kalbi ir kuo mane kaltini, – įsižeidęs tęsė Aristidas. – Gal malonėsi man paaiškinti?

Spoksojau į nieko nenutuokiantį Aristidą ir nukaitau kaip burokas.

– Dieve, pamiršk, – išlemenau. – Tai nesusipratimas.

– Ne, ne, ne, Žanai Lukai, taip paprastai neišsisuksi. Dabar noriu žinoti, kas čia dedasi! – Aristidas žiūrėjo į mane nepalaužiamai griežtai. – *Alors**?

---

* *Alors?* (pranc.) – taigi?

Ant nepatogios mažos užkandinės kėdės muisčiausi kaip kepinamas ant žarijų.

– Ak... Aristidai... patikėk, tikrai nenori to žinoti...

Aristidas primerkė akis.

– Ne, ne, tikrai noriu.

Tuomet suskambo mano *mobilusis*. Čiupau jį kaip gelbėjimosi ratą.

– Taip? – dėkingas sušukau į ragelį.

– Ir? – skambino Brunas!

– Brunai, ar galiu tau perskambinti vėliau?

– Ar tai Soleilė?

– Ne, tai *ne* Soleilė. Šiaip ar taip, jos nebuvo „Train Bleu“.

– Tai kas gi ji?

– Brunai... – jutau kaip du lazerio spinduliai mane veriančias tamsias Aristido akis. – Brunai, kaip tik čia sėdžiu su Aristidu...

– Su Aristidu? Kaip tai „su Aristidu“? O kaip dėl Princesės? – Brunas kalbėjo vis garsiau, buvau tikras, kad jo žodžius girdėjo ir Aristidas. – Ar dabar jau žinai, kas yra Princesė?

– Ne, Brunai, nežinau, – irzliai riktelėjau. – Klausyk, paskambinsiu tau vėliau, gerai?

Išjungiau garsą ir įsikišau *mobilųjį* į kišenę.

– Taigi, taigi, – pratarė Aristidas subtiliai šypsodamasis. – Mūsų gerasis hercogas įsimy-

lėjo... kažkokią *Princesę*! Pagirtina, – jis užsidegė cigaretę ir siūlydamas atkišo pakelį man. – Na, tuomet išliekite širdį, mano mielasis hercoge...

Atsidusęs išsitraukiau cigaretę, o Aristidas nekantriai atsilošė savo kėdėje.

– Pirmiausia: aš neįsimylėjęs, – pareiškiau. – Antra: net nežinau, kas yra toji dama.

Ir trečia, Aristidui Mersjė išklojau viską, kas man tik atsitiko.

– Kokia įstabi, išskirtinė, romantiška istorija, – ištarė Aristidas man baigus.

Tuomet jis pamojo padavėjui ir mums užsakė butelį raudonojo vyno. Jis manęs nė karto nenutraukė, kartais nusijuokdavo, bet ir vėl mąsliai suraukdavo kaktą.

Kai suglumęs priėjau prie savo paskutinio laikino įtariamojo, draugo lūpų kampučiai šiek tiek sutrūkčiojo, bet iš draugiškumo (ir dėl to, kad Aristidas yra tikras džentelmenas) jis susilaikė kandžiai nereplikavęs.

Priėjo padavėjas ir plačiu mostu atkimšo butelį *merlot*. Tada įpylė vyną į pūstašones taures, ir tylus kliuksėjimas sušvelnino šios dienos įtampą. Aristidas atsilošė ir susimąstęs žiūrėjo į mane.

– Žinai, Žanai Lukai, gali manyti, kad esi laimingas. Gyvenimo nuoboduly taip retai atsitinka dalykų, pažadinančių mumyse troškulį ir priverčiančių mus augti, ir dar taip augti, kad visa kita nustumiame į šoną? – paėmė taurę vyno ir suteliuskavo joje raudonąjį vyną.

– Šią akimirką norėčiau, kad mano gyvenimas būtų šiek tiek nuobodesnis, – paprieštaravau keistai sutrikęs.

– Ne, mano drauge, to tikrai netrokšti, – Aristidas nusišypsojo visažinančia šypsena. – Tave tai tikrai užvaldė. Kas gi tau trukdo tuojau pat nutraukti susirašinėjimą su paslaptingąja Princese? Niekas tavęs neverčia dalyvauti šiame žaidime. Bet kada gali liautis, tačiau to nedarai. Toji Princesė, kad ir kas už to slypėtų, tavyje jau sužadino kažką, kas jaudina labiau nei kurios nors gražios, tau po kojomis pasipainiojusios moters šypsena. Ta paslaptingoji prikaustė tavo mintis, ji tavo vaizduotei suteikė tokius sparnus kaip jokia kita moteris iki šiol, viskas staiga tampa įmanoma...

Aristidas trumpam nutilo.

– Na taip, ne *viskas*, – „princas“ Aristidas luktelėjo keletą sekundžių ir žvilgtelėjęs į mane ir mirktelėjo:

– Prisiekiu, nenurimsi tol, kol nesužinosi, kas yra Princesė. Ir žinai ką? Aš irgi nenurimčiau.

Draugas pakėlė taurę:

– Už Princesę! Kad ir kas ji būtų.

– Kad ir kas ji būtų, – pakartojau, tai nuskambėjo kaip priesaikos formulė gedulinguose mišiose.

– Bet kas ji? Ir ką galiu padaryti, kad tai sužinočiau? – šiek tiek vėliau paklausiau.

Aristidas susimąstęs nuleido galvą.

– Kaip teigia Žorž Sand: „*L'esprit cherche et c'est le cœur qui trouve*", ko ieško protas, randa širdis. Toji Princesė, šiaip ar taip, yra apsiskaičiusi moteris, nes, norėdama užsimaskuoti, renkasi aštuoniolikto amžiaus prancūzų literatūros stilių. Gal galėtum prie progos man parodyti laiškus, žinoma, tik kaip literatūros profesoriui, – nusišypsojo. – Gali būti, kad ten slypi kokių nors užuominų arba užšifruotų detalių, į kurias galėtumėme atkreipti dėmesį.

– Bet kodėl ji apskritai slepiasi už tų laiškų? – nekantriai įsiterpiau. – Juk tai juokinga!

– Na, ji tikriausiai turi savų priežasčių, ir, žinoma, paslaptis įdomesnė nei nuoga tikrovė. Pažiūrėk į save! Kiekviena moteris, kurią pažįsti

arba pažinojai, staiga apgaubiama šios mistikos skraiste. Žiūri į miegančią Soleilę ir klausi savęs, ar ji galėtų būti ta moteris? Pamatai moterį su sidabriškai šviesiais plaukais perone ir manai, kad matei merginą, kurią buvai įsimylėjęs prieš daugelį metų. Ir jei ryte gražioji pardavėja kavinukėje „Deux Magots“ sekundę per ilgai tau šypsosis, kitomis akimis žvelgsi ir į ją. Paslaptis normalumą paverčia išskirtinumu.

Susitelkęs klausiausi nedidelės Aristido paskaitos, kuo puikiausiai apibūdinančios mano padėtį. Profesorius nesusilaikė nepateikęs pavyzdžio.

– Įsivaizduok, ištiesiu tau apelsiną ir padovanoju. O dabar pamąstyk, ištiesiu tau kažką suvyniotą į skepetaitę ir sakau: „Turiu čia kai ką ypatingo, ir tau padovanosiu tik tada, jei atspėsi, kas tai yra.“ Kuris iš dviejų apelsinų tave labiau sudomins?

Aristidas padarė retorinę pauzę, o aš mąsčiau apie meilę dviem apelsinams.

– Jei jau po pirmo laiško būtum sužinojęs, kad jį parašė, sakykime, malonioji kepėjo duktė arba tavo kaimynė iš parterio, tavo susidomėjimas tikrai būtų greit užgesęs. Tuomet netgi gražioji Liusilė būtų lyg sfinksas be paslapties.

Bet tavyje rusena nežinios liepsna, ir ugnis dega toliau. Įsitrauki į tą susirašinėjimą, valandų valandas mąstai apie dalykus, kuriuos tau rašo ta moteris. Ji nepalieka tavęs ramybėje. Ir jau dabar jos laiškai tau tapo kasdieniniu narkotiku.

Pamėginau kiek paprieštarauti, bet Aristido jau nebuvo galima sustabdyti:

– Turiu pripažinti, toji Princesė man patinka. Ji protinga moteris, nes sugeba nukreipti visą tavo dėmesį į save, netgi šiek tiek paauklėti tave – bet tik, pabrėžiu, žodžio galia. Nuostabu! Man šiek tiek primena Sirano de Beržeraką.

– Omenyje turi tą meilės laiškų rašytoją su milžiniška nosimi, kuris nedrįso pasirodyti savo dievinamajai, nes manė esąs per bjaurus, ir jai visuomet siuntinėjo tik laiškus?

Aristidas linktelėjo.

– Ar skaitei laiškus originalo kalba? Neįtikėtini! *Incroyable!*

Staiga man plaukai pasistojo piestu.

– Bet tuo man nenori pasakyti, kad manoji Princesė tikrovėje baisi kaip ragana ir kad tik slepiasi už gražių žodžių? – sunerimęs paklausiau. Turiu pripažinti, kad apie tai visiškai nebuvau pagalvojęs.

Aristidas nusikvatojo iš mano persigandusio veido.

– Nusiramink! Netikiu, kad šių slėpynių priežastis yra bekraštis bjaurumas. Juk tavo aplinkoje nėra negražių moterų, ar ne? – sukikeno Aristidas. – Gal Princesė turi didelę nosį – kodėl gi tau jos paprasčiausiai nepaklausus? Ji tikrai nesibodės atsakyti.

Iki pusės devynių su Aristidu sėdėjau lauko kavinukėje ir kalbėjausi. Kaip savaime suprantamas dalykas atsirado kitas *merlot* butelis, prie kurio su vis didesniu entuziazmu buvo išnarstytos kitos smulkmenos ir galimybės. Priėmiau savo draugo kvietimą pasisvečiuoti ateinantį ketvirtadienį, ir profesorius pažadėjo į madam Princesės de Beržerak laiškus užmesti literatūros teoretiko ir detektyvo žvilgsnį, ir tai mane nuteikė viltingai. Tuomet labai nekantraudamas nusiskubinau į Kanet gatvę. Nebegalėjau iš galvos išmesti to reikalo su nosimi.

– Leisk viskam tekėti sava vaga, viskas stos į savo vietas, – atsisveikindamas ištarė Aristidas ir nuoširdžiai man paplojo per pečius. – Gerasis Dieve! Jei gaučiau tokių laiškų, mėgaučiuosi tuo kiekvieną dieną, – apsalęs pervertė akis.

Aristidui lengva dalyti „koks tikslas, toks ir kelias“ pobūdžio patarimus. Tai aš buvau tas

žiurkėnas, beprasmiškai bėgantis ratą po rato. Ir nenorėjau mėgautis kiekviena diena ir kasmet negalėti užmigti. Troškau... aiškumo!

Kas gi toji Princesė? Ar ji pabaisa su didele nosimi? O galbūt ji tokia nežemiškai graži kaip Liusilė?

Ištuštinus butelį raudonojo vyno tikimybė, kad toji moteris yra Liusilė, po visų tų metų sugrįžusi į mano gyvenimą, atrodė tikrai didelė. Filmuose tokie dalykai nutinka nuolat. O dabar jau nebuvau kvailas jaunuolis, bet vyras, mokantis save pateikti ir – savaime suprantama! – bučiuotis.

Energingai stumtelėjau vartus ir perėjau per tamsų kiemą, pro šiukšlių konteinerius, užlipau laiptais aukštyn iki pat savo buto. Liusilė, jei tai buvo ji, dar nustebs!

– Kas ta Liusilė? – užklausė Brunas. – Apie ją nesame kalbėję.

Kaip tik buvau Sezanui pripylęs dubenėlį ėdalo ir ėjau prie rašomojo stalo, kai kažkas suvibravo mano kelnėse. Tai mano *mobilusis*, kurio garsą kavinukėje išjungiau ir pamiršau, o dabar mano geriausias draugas reikalavo, kad jį apšviesčiau.

Trumpai paaiškinau, kas buvo Liusilė ir kad maniau, jog ją mačiau traukinių stotyje.

– Niekuomet gyvenime! – sušuko Brunas.

Praleidau tai pro ausis.

– Tai šiaip kokia nors blondinė, – Brunas buvo negailestingas. – Paryžiuje pilna blondinių. Dauguma jų dažytų. Pamiršk reikalą su Liusile. Žmogau, juk praėjo trisdešimt metų. *Trisdešimt* metų! Ar bent buvai kada nors klasės susitikime? Ne?! – draugas sušvokštė į ragelį. – Patikėk, šiandien Liusilė apvali ir stora, turi penkis vaikus ir nešioja trumpus plaukus.

– Bet ji juk *galėtų* būti, – laikiausi savo.

Brunas atsiduso.

– Taip, *galėtų* būti ir bokšte uždaryta, ir tavęs laukianti Auksaplaukė. Mąstyk realiai! Geriau pasakyk man, kokia toji kita moteris, ta brunetė.

– Į ją ne per labiausiai kreipiau dėmesį, – nenoromis atsakiau. Šviesos apgaubta Liusilės figūra vis tolo.

– O čia ir buvo klaida, – pareiškė Brunas autoritetingu tonu. – O kaip dėl Soleilės? Gal ta tamsiaplaukė buvo Soleilė?

– Ne! Ko tau visuomet galvoje Soleilė? Ji aukštesnė ir jos plaukai daug tankesni nei moters traukinių stotyje.

– Kodėl tu toks įsitikinęs? Juk sakei, kad abi moterys stovėjo gana toli. Lažinuosi, kad vis dėlto tai buvo Soleilė.

Brunas nesileido atkalbamas nuo įkyrios minties, ir aš atsidusau. Apie ką čia mes?

– Po velnių, Brunai, ar nori mane išvaryti iš proto? Apie ką čia mes? – surikau visiškai pradęs savitvardą. – Ar tai tik tavo lažybos, ką? Padovanosiu tau šampano, kiek butelių nori? Vieno? Dviejų? Šimto? Tai *ne* Soleilė, supratai! Ją, šiaip ar taip, būčiau atpažinęs. Tai tiesiog juokinga! – siutau ir pats nežinojau, kodėl čia aš taip staiga pradėjau karščiuotis.

– Aha, – Brunas akimirkai nutilo. – Na, tuomet toliau svajok apie savo blondinę fėją. Žinai ką? Man visiškai vienodai, bet, manau, paprasčiausiai *nenori*, kad tai būtų Soleilė. O juk ji vienintelė, kuri labiausiai tikėtina. Mano nuomone.

Po to Brunas nieko nebesakė. Padėjo ragelį.

Graužiamas sąžinės nusliūkinau prie rašomojo stalo. Dabar dar ir su Brunu susipykau. Ir viskas dėl moters! Moters, kurios negalėjau apčiuopti. Galbūt raganos su milžiniška nosimi.

Buvau nervingas, įsitempęs, pervargęs. Nieko nebenorėjau. Šiai meilės aferai, kuri tokia net ne-

buvo, suduosiu mirtiną smūgį ir pasiųsiu Princesę velniop. Nesvarbu, ar ji Soleilė, Liusilė, ar kokia nors madmuazelė „Ne, mano vardas ne toks“.

Jei kas nors iš manęs ko nors nori, tegu kreipiasi asmeniškai. Tegu man paskambina ir sako: „Labas, skambinu aš“, ir bailiai nesislepia už kažkokių neaiškių laiškų! O tada gal ir pagalvočiau.

Įtūžęs atvožiau savo nešiojamąjį kompiuterį norėdamas Princesei suguldyti atitinkamo turinio laišką.

Tema: *Paskutinis laiškas!*

– Baigta, – sumurmėjau, nuskambėjo panašiai kaip „tupėk!“ ar „į vietą!“.

Bet mano širdis, turiu savo gėdai pripažinti, man pakluso dar mažiau nei mano šuo. Užuot pagaliau radus ramybę, staiga pradėjo daužytis kaip pašėlusi.

Nes, kaip ir jos šeimininkas, išgirdo švelnų skambtelėjimą.

Pašto dėžutėje lengvu mostu nusileido Princesės laiškas, kurį godžiai atvėriau – taip, stvėriausi žodžių, lyg nuo jų priklausytų mano gyvenimas.

Princesei turėčiau parašyti dar daug daug laiškų.

Ir apie garsųjį Žano Luko Šampoljono „paskutinį laišką“ nebebuvo jokios kalbos.

Tema: *Akistata!*

Mano mielasis hercoge!

Po malonios, bet kartu ir įtemptos dienos vėl sugrįžau į savo buduarą.

Malonios, nes šią dieną praleidau savo draugės draugijoje, įtemptos, nes mano draugė, kalbėdama apie traukinio išvykimą, suklydo viena valanda, dėl to kelionė į Liono stotį buvo labai skubota, ir nebepakako laiko mažu užkandžiu pasistiprinti „Train Bleu“.

Ir čia priartėju prie klausimo, mane kamuojančio nuo šiandien popietės.

Ar tik man pasirodė, mon cher ami, ar tikrai mačiau Jus patį pasirodantį Liono stotyje? Ar gali būti, kad Jūs, juodžiausioj nevilty ir vilkdamas kojas vaikštinėjote po peroną, iš kurio prieš kelias minutes traukiniu į Nicą išvyko mano draugė?

Kitaip tariant: ar gali būti, mielasis hercoge, kad mane slapta šnipinėjate?

Akivaizdu, suklydau Jums taip patikliai išpasakojusi savo sekmadienio planus. Ar taip atsilyginama už damos pasitikėjimą? Gėdykitės!

Ateityje privalėsiu būti atsargesnė, bet iš kur galėjau nujausti, kad Jūs, hercoge, nesibodėsite man iš paskos lakstyti kaip koks paparacis?

Kodėl gi paprasčiausiai negalite įsisąmoninti fakto, kad laiką, kuomet stosime vienas kito akivaizdon, paskirsiu aš – mūsų abiejų labui. Pasitikėkite manimi pagaliau, prašau Jūsų!

Taip ilgai kantriai laukiau, taip ilgai ilgėjausi, kol galėsiu Jus priimti į savo glėbį, bet visuomet buvote užsiėmęs kitais reikalais (o gal, turėčiau sakyti, damomis), – todėl esate skolingas man dar porą gražių laiškų ir pasiaiškinimų, kol visu kūnu ir siela Jums atsiduosiu.

Mielai priimu Jūsų kvietimą mane nusivesti į mano mėgstamiausią restoraną, jau greitai ten sėdėsime vienas prieš kitą mėgaudamiesi išskirtiniais, ne per sunkiais patiekalais ir aksominiu raudonuoju vynu, ir tuomet išvysime, kur ir kaip toli mus nuves tas vakaras ir mūsų nuotaika... Galiu Jus patikinti, kad tai bus daug toliau, nei įsivaizduojate, kaip toli gali nuvesti mano fantazija.

Mielai išduodu Jums savo mėgstamiausio restorano pavadinimą: tai „Le Bélier", nuošalus restoranas Bozar gatvėje. Jis veikia viešbutyje, kuris kadais buvo meilės buveinė (kaip tinka!), o patogūs tamsiai raudonu aksomu vilkti foteliukai ir sofos idealiai tinka galantiškam nuotykiui.

Jei šią sekundę ten sėdėčiau su Jumis, mūsų keliai paslapčia liestųsi, o po balta staltiese apdengtu stalu mūsų pirštai pradėtų švelnų žaidimą, galvoje man kiltų begėdiškiausių minčių, prisiekiu Jums!

Vis dėlto norėčiau Jums patarti nesitrinti „Le Bélier" kiekvieną vakarą, miglotai viliantis ten sutikti mane. Pažadu Jums, kad į tą mažą meilės šventyklą įžengsiu su Jumis arba visiškai ten nesirodysiu!

Beje, ne, iš įtūžio nepersiplėšiu perpus kaip Runcuncukas, kai pirmą kartą ištarsite mano vardą. Mon duc, Jūs labai nustebsite, kai galiausiai atpažinsite savo Princesę. Vos tik man pagalvojus, kad tuomet iš tiesų Jus bučiuosiu, meilingiausiai apglėbusi (o tai aš sugebu), iš krūtinės man veržiasi širdis.

Jei vis dėlto kas nors plyš, tai bet kuriuo atveju tai bus plonytė medžiaga, negalėjusi atsispirti Jūsų rankų nekantrumui.

O dabar perleidžiu Jus nakčiai, mielasis hercoge!

Pilnatis, sapnuosiu Jus ir tikiuosi, kad susitaikysite su aplinkybe, jog „neužklupote" manęs traukinių stotyje.

Jūsų Princesė

Visur skaitome, kad moterys labai jautriai reaguoja į žodžius, o vyrai – į vaizdus.

Gali būti, kad apskritai ši taisyklė teisinga, tačiau perskaitęs šį laišką buvau gyvas pavyzdys to, kaip vyras gali aštriai reaguoti į žodžius.

Sėdėjau prieš ekraną, kuriame užrašytos raidės mano galvoje sužadino išskirtinius vaizdinius, ir spoksojau į ekraną kaip į ką tik išsirengusią moterį. Buvau susijaudinęs, nuginkluotas žodžių kerų, ir tikrai nedaug tetrūko, kad tą stebuklingą kalbos aparačiuką būčiau priglaudęs prie savęs ir paglostęs jam nugarėlę.

Mano apmaudas dingo kaip į vandenį, mano pirštai skubindamiesi bėgiojo po klaviatūrą, privalėjau tuojau pat atsakyti į šį laišką, troškau Princesę „užklupti" dar prieš jai atsigulant miegoti. Man prieš akis išniro – nepaisant Bruno prieštaravimų – ilgaplaukė blondinė, į kurios plaukus trokšte troškau panardinti savo veidą.

Kambarį staiga užpildė mimozų ir heliotropų kvapas, ir pro mano užuolaidas, ir į Princesės kambarį krito tos pačios pilnaties šviesa.

Tema: *Visu kūnu ir siela!*

Gražiausioji Princese!

Dievinu nemiegančių moterų vaizdą, naktimis gulinčių ir sapnuojančių atviromis akimis! Niekas labiau nejaudina kaip galimybių pilnas nakties dangus, atsiveriantis virš žmogaus galvos.

Leiskite man Jums tučtuojau ištarti: „Gražiausias sapnas dar nesusapnuotas!" Taip, pripažįstu, nesitveriu kailyje, kol galėsiu ištarti Jūsų vardą, jį tyliai šnabždėti Jums į ausį, vis kartodamas, kol galiausiai pasiduosite ir tapsite mano visu kūnu ir siela.

Su malonumu Jus, nesvarbu, kada užsigeisite, nusivesiu į Jūsų mažą meilės šventovę vakarienei. Bet tuomet Jus negailestingai suvedžiosiu – ant vyno raudonio aksomo arba ant karališkos dvigulės lovos minkštų pagalvėlių – tai bus vienintelis dalykas, dėl kurio galėsite nuspręsti.

Didžiai žavėdamasis supratau, kad Jūsų mėgstamiausias restoranas yra ir mano mėgstamiausias restoranas!

„Le Bélier" buvau jau nemažai kartų, o visai neseniai – su vienu kinu kolekcininku, ir jau tuomet galvojau apie Jus, nes tai buvo diena, kai gavau pirmąjį Jūsų laišką, kurį vis iš naujo skaitydavau. Taigi, Jūsų meilės laiškas (ar galiu jį taip vadinti?) kartą jau pabuvojo su manimi „Le Bélier", ir aš tai laikau geru ženklu – aš, kuris iš tikrųjų netiki ženklais, – matote, kaip mane jau pakeitėte?

Ir nors man niekada anksčiau nebuvo šovusi mintis kaip kokiam pavyduoliui sutuoktiniui šnipinėti moterį, taip, pripažįstu, kad šiandien priešpiet nuvažiavau į Liono stotį (kokia gėda man!), norėdamas ten rasti Jus.

Meldžiu, atleiskite man! Tai tebuvo nekantrus troškimas galiausiai išvysti Jus, bet juk nieko nepavyko išsiaiškinti.

Vietoj to kelioms nuostabioms akimirkoms sugrįžau į savo praeitį, susiginčijau su savo geriausiu draugu ir pamąsčiau apie tai, kokia neįžvalgi kartais gali būti žmogiškoji akis.

Mieloji Princese, dabar mano padėtis neįprastai keista, ir nežinau, ar dar galiu pasikliauti savo pojūčiais.

Tačiau bent jau žinau, kad Jūs, mano nepažįstamoji gražuole, Liono stotyje buvote tuo pačiu laiku kaip ir aš. Buvote visai arti manęs, pati kaip

kad sakote, ir esu laimingas, nes kartais baiminuosi, kad Jūsų tikrovėje nėra.

Trokštu Jumis pasitikėti, Jūsų laukti ir mielu noru parašysiu Jums dar daugiau laiškų, kurie džiugins Jūsų širdį ir sielą. Atsakysiu į visus Jūsų klausimus, taip, nenoromis netgi lenkiuosi Jūsų įsakmiam diktatui dėl susitikimo laiko, nors ir nepajėgiu įžvelgti prasmės, tačiau, mylimiausioji Princese, esu tik vyras.

Ir šiandien manyje staiga sukilo abejonės, ne dėl Jūsų gražios sielos, Jūsų įkvėptos ir įkvepiančios esybės, bet... kaip man Jus įsivaizduoti?

Ar Jūs aukšta, nedidelio ūgio, smulkutė, apvali, ar Jūsų plaukai tamsūs, šviesūs, raudoni? Kokiomis akimis švelniai žvelgsite į mane, kai ištarsiu Jūsų vardą? Ar jos šviesios kaip dangus, žalios kaip venecijietiškos lagūnos vandenys, o gal žvilga tamsiai kaip blizgantys kaštonai?

Prašau, atleiskite už mano įkyrumą – jei mane pažįstate, o mane, rodos, tikrai labai gerai pažįstate, turėtumėte žinoti, kad man patinka pačios įvairiausios moterys, bet po išsamaus pokalbio su vienu draugu literatūros profesoriumi, kuriam ne visai laisva valia atvėriau širdį, iškilo klausimas, ar Jūs, panašiai kaip Siranas de Beržerakas, slepiatės už gražių žodžių, nes dėl tų pačių priežasčių

kaip ir šis rašytojas bijote dienos šviesos. Negi Jūsų išvaizda tokia negraži?

Negaliu jos įsivaizduoti kitaip kaip tik gražios!

Madam de Beržerak, meldžiu, atsakykite man nedelsdama, ar Jūsų nosies dydis nėra nepakenčiamas!

Kad mums aistringai bučiuojantis, pagaliau niekas nebetrukdytų.

Viltingai ir su baime,
Jūsų nepataisomas hercogas

Nespėjęs persigalvoti išsiunčiau laišką. Na dabar mano platoniškoji draugė privalės kaip nors apsireikšti. Nė viena moteris nesileis įtarinėjama, kad yra negraži.

Vis dėlto, išsitiesęs lovoje ir spoksodamas į kambario lubas, kurios buvo šiek tiek žemesnės nei galimybių pilnas nakties mėlio dangus, po kuriuo taip puikiai leidausi į svajas, jaučiausi neramiai.

Kaip turėčiau elgtis, jei Princesė vis dėlto nėra gražioji blondinė Princesė, o bjauri varlių karalienė?

Nepaisant to, bučiuoti ją?

Neįtikėtina, bet tą naktį pirmą kartą po tiek dienų užmigau. Nieko nesapnavau, miegojau kietai, netrukdomas kokio dabar jau įprastinio įvykio, išsisklaidė ir gąsdinančios vizijos apie moteris su milžiniškomis nosimis.

Kai pabudau, iš lauko smelkėsi tylūs Paryžiaus ryto garsai, pro šviesias melsvai pilkas šilkines užuolaidas prasiskverbė įžūlus saulės spindulys, o aš, patenkintas, kad išsimiegojau, šiek tiek pasirąžiau savo lovoje.

Nusprendžiau pas Odilę nusipirkti prancūziškų ragelių ir su laikraščiu „Ladurée" žiemos sode pasimėgauti kukliais pusryčiais. Taip anksti ryte ten dar būdavo tuščia ir ramu, galėjai sėdėti mažoje oazėje po palmėmis priešais švelniai žalios ir elektrinės spalvos iliuzinės tapybos piešinius, o japonių, kantriai sustojusių į ilgas eiles nusipirkti į švelniai rožinės arba gelsvai ža-

lios spalvos dėžutes supakuotų saldžiųjų margų *macarons**, išdėstytų stiklinės vitrinos priekyje, būriai susidarydavo tik vėliau.

Apsirengiau, šiek tiek apsitvarkiau butą, Sezanui atidariau skardinę su ėdalu ir sumąsčiau, kad šiandien trūks plyš turiu nusipirkti keletą maisto produktų.

Kartkartėmis žvilgtelėdavau į savo rašomąjį stalą, ant kurio gulėjo užvertas nešiojamasis kompiuteris. Ar Princesė atsakė? Sukau ratus aplink mažąjį aparatą kaip katė apie pelę, norėjau tai, kas geriausia, pasilaikyti pabaigai.

Tuomet atsisėdau priešais baltąjį mažylį ir atvožiau jį.

Po kelių minučių nusivylęs spoksojau į ekraną.

Princesė neatsakė. Buvo pusė devynių, ir hercogui neatėjo jokių laiškų.

Nenorėjau patikėti. Gal dama dar miegojo? Gal ji dar net neperskaitė mano vakarykščio laiško. Juk, pagaliau, negalėjau manyti, kad kas nors dieną naktį sėdi prilipęs prie savo kompiuterio vien dėl to, kad aš taip darau. O gal madam de Beržerak įsižeidė, nes suabejojau jos

---

* *Macarons* (pranc.) – migdoliniai pyragaičiai.

grožiu? Ar mano paskutinis klausimas per daug begėdiškas? Ar suklydau?

Mano nerimastis augo sulig kiekviena minute. Kas, jei Princesė nuo manęs paprasčiausiai atšalo ir daugiau neberašys?

Pamėginau per atstumą ją užhipnotizuoti: „Nagi, mano Princesyte, parašyk man!“ užkeikdamas šnibždėjau, bet bergždžiai laukiau to mielo tylaus skambtelėjimo, pranešančio apie naują elektroninį laišką.

Vietoj to į svetainę atbėgo Sezanas ir įsakmiai ant manęs lojo. Nasruose turėjo įsikandęs savo pavadėlį. Nusijuokiau. Gyvenimas bėga ir be Princesės. Ir tas gyvenimas mane kaip tik sveikino su nauja diena.

– Gerai, jau gerai, Sezanai, einu! – lėtai ir šiek tiek apgailestaudamas užvėriau stebuklingąjį aparatą.

Kai su Sezanu po ilgoko pasivaikščiojimo ir po papusryčių „Ladurée“ kavinukėje ryžtingai pasukau į Senos gatvę narsiai susigrumti su nauja diena, dar nenutuokiau, kad galerijoje manęs laukė pikantiška staigmena.

Penkiolika minučių iki dešimtos, bet geležinės grotelės virš „Galerie du Sud“ vitrinos jau

buvo užtrauktos aukštyn. Retas įvykis, kad Mariona rytais į galeriją ateitų anksčiau už mane.

Įžengiau į galeriją, ant prie įėjimo stovinčios pusaukštės lentynos padėjau raktų ryšulį ir pakabinau savo švarkelį.

– Mariona? Tu jau čia? – nustebęs pašaukiau.

Šviesi Marionos plaukų kupeta išniro iš už *espreso* bariuko. Šiandien mano asistentė, regis, buvo *sophisticated girl* siaurais džinsais ir juodais marškinėliais. Smulkaus pynimo ilga sidabrinė grandinėlė tabalavo virš iškirptės, o savo šviesius plaukus mergina buvo susikėlusi ant pakaušio ir vaizdingai prismeigusi milžiniška perlamutro smeige.

– Anksti kėlęs nesigailėsi, – pasisveikino mergina ir išsišiepė.

Tuomet plačiai nusižiovavo:

– Atsiprašau. Tiesą sakant, siaubingai miegojau – pilnatis! Ir tada pamaniau, kad jei jau taip, galiu ir atsikelti.

Paėmusi nuo balto prekystalio kažką, ką iš pradžių pamaniau esant reklamine skrajute, priėjo prie manęs:

– Štai! Tas šiandien ryte gulėjo po durimis, – mergina su klausimu akyse padavė man švelniai mėlyną voką, o mano širdis suspurdėjo.

Laiškai, kuriuos laiškininkas įmesdavo galerijai pro laiškams skirtą tarpelį, atsidurdavo tiesiai įėjime. Tačiau šis laiškas atėjo ne su paštu. Ant jo nebuvo pašto ženklo ir adreso.

Ant voko man gerai pažįstama rašysena užrašytas tik vienas žodis:

„Hercogui“

– Hercogui, – garsiai ištarė Mariona. – Kas tai?

Iš rankos išplėšiau voką.

– Tai ne smalsioms mergaitėms, – atsakiau ir nusisukau.

– O, turi slaptą gerbėją? Parodyk! – Mariona sekiojo mane juokdamasi ir išdykėliškai grybšteldama laiško. – Ir aš noriu paskaityti laišką hercogui, – šūkaliojo mergina.

– Ei, Mariona, neliesk! – sugriebiau merginai už riešo ir įsikišau laišką į savo švarkelio vidinę kišenę. – Va taip, – tariau ir paplojau sau per krūtinę. – Laiškas mano!

– *O la la*, ar tik mesjė Šampoljonas nebus įsimylėjęs? – sukikeno Mariona.

Man buvo nesvarbu.

Nuėjau į vonios kambarį ir užsirakinau. Kodėl Princesė staiga nusprendė man atsiųsti tikrą laišką? Apčiupinėjęs voką supratau, kad

jame kai kas kietesnio nei popierius. Ar tai nuotrauka? Taip, buvau tikras, kad tai nuotrauka! Po kelių sekundžių išvysiu moterį, išjudinusią mano vaizduotės mašinos ratus ir reikalaujančią tik paties geriausio.

Jaudindamasis praplėšiau voką ir negalėdamas patikėti spoksojau į tai, ką dabar laikiau rankose.

– Velnias! – nusikeikiau. Ir tuomet pradėjau juoktis.

Princesė man atsiuntė atviruką. Jame pavaizduota jauna moteris, dar beveik mergaitė, nevaržomai provokuojančiai gulinti pilvu ant kažko panašaus į šezlongą, pasirėmusi rankomis ir stebėtojui atsukusi savo gražią nuogą nugarą, net nekalbant apie tikrai dievišką užpakaliuką. Rodės, lyg ji kuo maloniausiai ilsėtųsi po ką tik pasibaigusių meilės žaidimų ir dabar vartytųsi ant minkštų pagalvėlių.

Mažoji nuogalė žiūrėjo tiesiai, buvo matyti jos smulkaus veiduko su aukštyn sukeltais šviesiais plaukais profilis. Ir merginos nosis buvo pati žaviausia, kokią tik galėjau įsivaizduoti.

Žiūrėjau į įžymųjį aštuoniolikto amžiaus paveikslą, tai buvo Fransua Bušė paveikslas „Madmuazelė Luiza Omerfi“, jis vaizdavo jauną Liukdviko XV mylimąją. Ir pats esu gėrėjęsis šiuo paveikslu, kabančiu „Wallraff-Richartz“ muziejuje Kelne. Moters aktas, kuris negalėtų būti labiau žavintis ir begėdiškesnis pačia giliausia šių žodžių prasme.

Ant kitos atviruko pusės Princesė parašė tik du sakinius:

Ar tokia nosis Jums trukdytų bučiuojantis?
Jei ne, tuomet laukiu Jūsų... netrukus!

– Tu maža ragana, – suburbėjau susižavėjęs. – Už tai dar man atsiimsi!

– Žanai Lukai, Žanai Lukai, atidaryk! – Mariona stipriai beldė į vonios kambario duris. – Tau skambina!

Kišenėje paslėpiau atviruką ir atidariau duris. Mariona man mirktelėjo ir ištiesė ragelį.

– *Por vous, mon duc*, – juokdamasi ištarė. – Regis, tu šiandien labai populiarus.

Išsišiepiau ir jai iš rankos paėmiau telefoną.

Kitame laido gale buvo išskirtinai žvali Soleilė Šabo, ji skambino man iš vienos Sen Žermeno batų parduotuvės ir norėjo mane pakviesti „šiek tiek pasistiprinti" restorane „Maison de Chine" ir pakalbėti apie parodą. Savaime suprantama, sutikau.

Vakare gurgiančiu skrandžiu ir sulig kaupu prikrautu pirkinių vežimėliu stovėjau ilgoje eilėje prie „Monoprix" maisto produktų skyriaus kasos.

„Maison de Chine" – minimalistinio elegantiško dizaino restoranas Šv. Sulpicijaus aikštėje – maža tolimųjų Rytų ramybės šventykla, kurioje žaliąją arbatą geri iš nykštukinių puodelių ir medinėmis lazdelėmis iš baltų porcelianinių dubenėlių žvejoji mažyčius ranka paruoštus kąsnelius. Tai ne tas restoranas, kuriame europietis vyras galėtų tikrai pasisotinti.

Šiek tiek nepatikliai susižavėjęs žiūrėjau į Soleilę Šabo, kaip ji žaviai savo lazdelėmis susižvejojo keletą mažyčių kiniškų suktinukų, sugraibė marinuoto kopūsto salotų ir netrukus ištarė:

– Ak, na ir prisikišau!

Apie save to pasakyti negalėjau. Bet kaip gyvenime dažnai pasitaiko, valgis yra ne viskas.

Soleilė man pareiškė, kad vietoj suplanuotų dešimt paveikslų ji nori parodai pristatyti net penkiolika. Nebuvo galima sustabdyti jos užsidegusios, moteris nutapė dar ir kitą paveikslą, ji buvo kuo puikiausiai nusiteikusi, o jei Soleilė nusiteikusi puikiai, ji galėjo būti tikrai linksma.

Taigi, pasikalbėjome apie daug ką, juokėmės tikrai daug, ir kai baigiantis mūsų maloniam susitikimui, dėl kurio akimirkai netgi pamiršau Princesės atviruką, paklausiau, ar yra naujienų iš duonažmogio-vyro, sulaukiau stebėtino atsakymo.

– A... tas! – ištarė Soleilė ir atmestinai mostelėjo ranka. – Tikras minkštaklynis! Neišnaudojo savo šanso.

Mergina pažvelgė į mane, irzliai papurtė savo juodas garbanas, o aš šiek tiek nejaukiai pasimuisčiau savo kėdėje ir staiga nebebuvau toks tikras, kad Bruno teorija tokia jau nesąmonė.

– Šeštadienio vakarą jis buvo pas mane... – Soleilė reikšmingai šypsojosi. – Bet tuomet... kai mes... kaip čia pasakius... suartėjome... visas žavesys staiga išnyko, – ji šypsojosi. – Tikra katastrofa!

– O duonažmogis? – nuriedėjus akmeniui nuo krūtinės šypsojausi. Bruno pralošė lažybas, akivaizdu.

– Tas jau plaukioja Paryžiaus nuotekų kanalais.

Soleilei mane apkabinus ir atsisveikinus, dar šiek tiek šypsodamasis žiūrėjau jai pavymui, kol jos aukšta liekna figūra dingo gatvytėje už Šv. Sulpicijaus bažnyčios.

Jaučiausi panašiai kaip senoje vaikiškoje dainelėje apie dešimt mažų negriukų. Kada nors liks vienas vienintelis.

Nutempiau maišelius su pirkiniais į savo butą. Keptuvėje apkepiau didelį gabalą *bœuf** ir broliškai pasidalijau su Sezanu. Paskambinau Aristidui ir papasakojau, kaip Princesė reagavo į „nosies klausimą“.

---

* *Bœuf* (pranc.) – jautiena.

– Įstabu! – sušuko Aristidas. – *Cette dame est trop inteligente pour toi!* Ši dama tau per protinga!

Paskambinau Brunui ir paaiškinau, kodėl Soleilė buvo *ne ta* moteris, kurios ieškojome.

– Gaila, – Brunas nusiminė, – bet kas gi ji tuomet?

Susijaudinęs papasakojau jam apie Bušė atviruką, Sirano de Beržeraką ir reikalą su nosimi.

– Taip, bet kas iš to? – negalėdamas suprasti paprieštaravo Brunas. – Kas čia tokio puikaus? Juk vis dar nežinai, kas toji moteris. O gal ta nuogalė panaši į ką nors, ką pažįsti?

Šimtąjį kartą pažiūrėjau į šalia atvožto nešiojamojo kompiuterio prieš mane ant rašomojo stalo gulintį atviruką. Paėmiau taurę ir gurkštelėjau raudonojo vyno. Ar pažįstu moterį, atrodančią kaip Fransua Bušė modelis? Ar paveikslas išrinktas sąmoningai? Įžūli idėja, be abejonės, turėjo mane išprovokuoti, tačiau, ar, to nepaisant, joje paslėpta kokia užuomina? Kokia nors smulkmena, galinti mane nukreipti į teisingą kelią?

Akimis vis glosčiau ir glosčiau paveiksle, už kurio slėpėsi Princesė, pavaizduotą nuogą išdykėlę, ir turiu pripažinti, kad mano vaizduotę kaitino visai ne jos tobula nosis.

Prisipyliau dar vieną taurę raudonojo vyno, ir tuomet Princesė gavo laišką, kurio nusipelnė.

Tema: *Nuoga tiesa!*

Mano gražiausioji!

Privalau būti atviras: kokia staigmena!

Koks narsus kirtis! Kaip galite siųsti man tokį paveikslą? Ką sau leidžiate?!

Šiandien anksti ryte, kai didžiai nekantraudamas atplėšiau laišką, kurį man atsiuntėte taip greitai, kone apakau. Jūsų elgesys beprotiškai žiaurus! Suprantu, kad iš manęs tyčiojatės. Alkanam žmogui prieš akis mojuojate dešros gabalu.

Ir, beje! Negi manote, kad galiu galvoti apie Jūsų nosį bent vieną sekundę, kai man taip begėdiškai, nors ir gana žavingai, pakišate labiausiai viliojantį kūną, kurį tik matė pasaulis!

Bet, atsakydamas į Jūsų klausimą, kuris iš tiesų yra visai ne klausimas, o provokacijos viršūnė, nes mane taip kuo puikiausiai vedžiojate už nosies, yra: ne, tokia nosis bučiuojantis visiškai netrukdo!

Ir visiškai nesvarbu, ar esate panaši į damą paveiksle, jau dabar žinau, kad man patiksite.

Kas išrenka tokius paveikslus ir juos siunčia, jokiu būdu negali būti bjauri varlė. Taigi, reikalausiu Jūsų ištesėti duotą žodį!

Ir kadangi nosies klausimas dabar, visų pasitenkinimui, yra išspręstas, tikriausiai galiu spėti, kad mane greitai, ir tikriausiai labai greitai, priimsite savo buduare, kad atskleistumėte nuogą tiesą.

O gal bijote?

Kad ir kaip būtų, laukiu nesulaukiu, kuomet galėsiu priglusti prie Jūsų ir Jums į Jūsų mielą ausytę šnabždėti begėdiškus žodžius, kol mano rankos lėtai slys Jūsų nugara iki tos neįvardijamos kūno dalies, kurią man dabar taip įžūliai atkišate.

Ir tuomet, gražioji Princese, atsiimsite už tai, kad nebegaliu galvoti apie nieką kitą kaip tik apie Jus!

Bet juk Jūs to norėjote, ar ne? Kad galvočiau vien apie Jus!

Princese! Manęs laukia ilga naktis, kurią praleisiu vienas savo lovoje, ir dėl to, kad negaliu Jūsų paliesti, žodžiais ieškau Jūsų. Ateikite į mano glėbį ir atsakykite man!

Jūsų prieš ekraną sėdintis ir besiilgintis
Hercogas

Išsiunčiau laišką į naktį ir kritau į prie rašomojo stalo stovėjusį fotelį. Privalau pasakyti, kad pats stebėjausi savo emocionaliu sugebėjimu įsijausti rašant. Apsvaigęs nuo vyno įsisvaičiojau esantis garsusis Sirano, savo meilės žodžių ištroškusiai Roksanai siunčiantis vieną laišką po kito. Tiesa, nors mano literatūrinis talentas kokybe neprilygo literatūriniams Sirano sugebėjimams, tačiau, kalbant apie aistrą, jis niekuo nenusileido didžiojo meistro darbams.

Jei man kas nors dar prieš kelias dienas būtų pasakęs, kad netrukus intensyviai susirašinėsiu su nepažįstamąja, būčiau tam tipui pasukiojęs pirštą prie smilkinio.

Iš pradžių tai buvo žaidimas, tai mane viliojo. Bet vis labiau ir labiau, kad ir kaip neįtikėtinai tai skamba, mano apgalvoti sakiniai nutrūko, tapo nebekontroliuojami, atsiplėšė nuo mano proto, gyveno savo atskirą laukinį gyvenimą, prisipildė jausmų, ir staiga pradėjau justi žodžius, kuriuos rašau.

Neramiai atsistojau ir priėjau prie knygų lentynos stiklinėmis durelėmis. Pačioje apačioje sudėti mano seni nuotraukų albumai. Ištraukiau juos, atsisėdau į fotelį ir varčiau pageltusius kartono lapus. Nežinojau, ko ieškau, bet

tikriausiai tikėjausi rasti seną klasės nuotrauką, kurioje matyti Liusilė. Praėjus dvejiems metams po tos nelaimingos vasaros Liusilė, kurios net pavardės nebeatsiminiau, su šeima išsikėlė į kitą miestą. Susimąstęs užverčiau nuotraukų albumą. Ar sugrįžau į savo praeitį? Ir jei galėčiau rinktis, ar iš tiesų pirmiausiai rinkčiausi Liusilę? Ir kokią Liusilę rinkčiausi – anų laikų ar dabartinę? Brunas tikrai buvo teisus, žmonės keičiasi, o prisiminimai ne visuomet geriausias patarėjas.

Raudonasis vynas mane nuteikė filosofiškai.

Manau, tai buvo tas vakaras, kai nusprendžiau pasiduoti likimui. Žinoma, man buvo smalsu, kas yra toji moteris, man rašanti laiškus, žinoma, degiau smalsumu išsiaiškinti, kas ji, kaip atrodo, ką jausčiau būdamas su ja. Bet man taip neramiai ir keistai įaudrintam šokčiojant tarp laikotarpių ir vaikštinėjant tarp tapetuotų mano svetainės sienų pirmyn atgal, pirmą kartą suvokiau, kad mane domina laiškų autorė, taip, tai jos troškau, nesvarbu, kuo ji vardu!

Per valandą, kai išsiunčiau savo paskutinį laišką, savo elektroninio pašto dėžutę patikrinau, nemeluoju, penkis šimtus trisdešimt kartų.

Man prie savo kompiuterio sustojus šeši šimtai trisdešimtąjį kartą, sulaukiau Princesės atsako.

Tema: *Ateinu...*

Mano mielasis hercoge!

Jums taip ilgesingai besėdint prieš savo ekraną ir besitikint iš manęs atsakymo, man nieko kito nelieka, kaip tik Jums tuojau pat atrašyti.

Taip pat ir aš labai džiaugiuosi, kad dabar išsiaiškinome tą reikalą dėl nosies, ir norėčiau, jei Jums dar liko kokių abejonės likučių, juos išsklaidyti: esu tikra bjaurios varlės priešingybė! Jei nebūtumėte toks aklas, būtumėte jau seniai tą pastebėjęs. Kai kurie dalykai išvystami tik metus į juos antrą žvilgsnį, kuris prasiskverbia šiek tiek giliau nei pirmasis.

Esu pamaloninta, kad pavyko mano „narsus kirtis". Ir kaip jau teisingai atspėjote, visai ne atsitiktinumas, kad savo vietininke pasirinkau madmuazelę Omerfi. Jau žinau, kad turiu šiek tiek pamaloninti ne tik Jūsų ausis, bet ir Jūsų akis, mon duc, ir todėl privalote man atleisti, kad parinkau vaizdą, sužadinantį Jūsų erotinę vaizduotę, nors dabar ir baratės dėl „dešros gabalo".

Ir ne, visai nebijau! Nei geidulingo keršto, kuriuo grasinate man savo paskutiniame laiške, nei to, kad turėsiu išpildyti saldų pažadą, kurį Jums daviau siųsdama Bušė paveikslą.

Nesitveriu savyje abiejų belaukdama.

O dabar ateinu pas Jus, mano saldusis hercoge, Jūsų noras man įsakymas! Ši naktis priklauso tik mums!

Bet paprasčiausiai leiskite savo rankai slysti toliau, per visas leistinas ir ne vietas, ir kada nors, kai man pasirodys tinkamas laikas, paimsiu Jums už šios rankos ir padėsiu ją tarp savo šlaunų...

Saldžių sapnų!

Princesė

Nežinau, kur pirmiausiai man šovė kraujas, kai baigiau skaityti laišką. Atsistūmiau nuo rašomojo stalo krašto, suaudrintas kritau į fotelį ir garsiai atsidusau. Neįtikėtina! Šis laiškas dar blogiau nei bet kuris, kad ir koks drąsus būtų, dailininko (kaip jis ten vadinasi, Bušė ar kitaip) paveikslas. Čiupau taurę ir vienu mauku išgėriau likusį raudonąjį vyną. Apie miegą nė minties. Bet ir Princesė, prisiekiau, šią naktį, kuri „priklauso tik mums“, nesudės bluosto.

Parašysiu atsakymą, pranokstantį jos laišką. Prilipsiu prie jos kaip degantis šešėlis ir pasirūpinsiu, kad ji savo pataluose prasivartytų apimta geidulingos nerimasties, kol rytas išauš.

Mano pirštai bėgiojo per klaviatūrą, laišką iki pat pabaigos parašiau vienu ypu. Tuomet akimirką sustojau, išsiųsdamas savo laišką lėtai paspaudžiau mygtuką, ir mano veidą perkreipė kuo tikriausia dioniziška šypsena.

Tema: *Ta ranka, ta ranka...*

Carissima!

Neįsivaizduoju, kaip turiu atsilyginti Jums už tą neįtikėtiną pastabą, kuria užbaigėte savo paskutinį laišką. Nebegaliu tvardytis!

„... ir kada nors paimsiu Jums už šios rankos ir padėsiu ją tarp savo šlaunų..." – taip rašyti ir likti nenubaustam, prieš tai nesuteikus meilės kovų draugui galimybės atremti smūgio, negalima.

Todėl mano bausmė tokia: ta ranka, kurią vedžiojote taip išmintingai, Jus pirmiausia pamokys, kas yra ilgesys, Jums tai pažadu.

Iki šiandien negalėjote ne menkiausiai nutuokti, net ir nujausti, kad toji ranka sugeba pa-

žadinti giliausias dejones ten, kur dar niekuomet lūpomis nešnabždėjote... beprotiško pripažinimo. Maldaute maldausite pasigailėjimo... ir aš Jums jo nesuteiksiu.

Neužgesinsiu Jūsų karščio, nesiklausysiu Jūsų maldavimų, sukelsiu Jums saldžiausias kančias. Ir tik po ilgo, ilgo laiko, dėl kurio trukmės nuspręsiu tik aš vienas, po to, kai visiškai pasiduosite, ta ranka, kurią pašaukėte pas save, pabaigs darbą, tobulai išpildantį Jūsų laimę.

O dabar ir Jums saldžių sapnų,
gražioji Princese!
Jūsų hercogas

12

Viskam jau praėjus, visiškai nesuprantu, kaip ištvėriau kitas dvi savaites. Jas užpildė ruošimasis parodai, turėjusiai vykti birželio pradžioje, ir iš tiesų kokie tūkstančiai elektroninių laiškų, kuriuos rašėme vienas kitam aš ir Princesė.

Bent jau kalbėdamas apie save galiu patvirtinti, kad tomis naktimis, pilnomis mūsų jaudinančių, įaudrinančių, švelnių žodžių ir gražiausių svajonių, *nemiegojau* gerai.

Mažoji mano kompiuterio elektroninio pašto dėžutė tapo kalėjimu, kurį palikdavau tik nenoromis, nes bijojau pražiopsoti Princesės laišką. Taip laksčiau pirmyn atgal kaip Merkurijus – sparnuotasis pasiuntinys. Į galeriją eidavau dirbti ir, jei ne Mariona, per savo laime nutviekstą išsiblaškymą būčiau pamiršęs pusę susitikimų. Iš spaustuvės atėjo kvietimai, jie tiesiog puikūs. Ant kvietimų išspausdinome paveikslo su moterimi,

kuri kažko nori, bet dar nežino, kaip tai gauti, motyvą, ir Soleilė buvo beprotiškai susižavėjusi. Labai dažnai užsukdavau pas Soleilę pasigėrėti naujais paveikslais, kuriuos mergina tapė dažniausiai naktimis, ir padėjau taip, kaip tik sugebėjau, kai merginai reikėjo patarimo. Džeinę Hirstman ir jos entuziastingą dukterėčią, užsidegusią kreiptis į mane vardu, palydėjau į šiuolaikinio meno parodą Didžiuosiuose rūmuose. Keletą kartų buvau nuėjęs į „Duc de Saint-Simon“, kad su madmuazele Konti, dabar su manimi besielgiančia ne taip oficialiai ir kuri dabar buvo šiek tiek labiau atsipalaidavusi nei įprastai, aptarti parodos detalių. Kaskart jos pasisveikinimas skambėjo draugiškiau, mergina kasydavo Sezanui sprandą ir padėdavo jam dubenėlį su vandeniu, kai tardavomės, kaip pastatyti ar iškabinti eksponatus. Kai Konti sužinojo, kad „mesjė Šarlis“ taip pat atvyks į parodą ir kad jis pageidauja „savo“ kambario, padovanojo man nuostabiai švytinčią šypseną.

Niūniavau *„smile and the world smiles at you“*, ir nors pastaruoju laiku miegojau tikrai mažiau nei generolas Bonapartas savo geriausiais laikais, žvaliai ir puikiai nusiteikęs žingsniuodavau Paryžiaus gatvėmis.

Kartą su Brunu susitikau „La Palette“. Jis atleido man už šūkavimus telefonu ir dabar reikalavo leisti atsiskaityti už praloštas lažybas, nors (žinoma) vis dar apgailestavo, kad toji moteris buvo ne gražioji Soleilė. Jo nuomone, iš mūsų būtų išėjusi nuostabi pora.

Prie butelio „Veuve Cliquot“ toliau sukome galvas spėliodami, o paskui nebegalėdavau nustygti vietoje, nes norėdavau prisėsti prie savo stebuklingojo aparato ir skaityti arba rašyti laiškus. Buvo dienų, kai ištaikęs minutę iš galerijos lėkdavau į Kanet gatvę patikrinti, ar tik negavau laiško, o Mariona, rankomis įsirėmusi į savo liekną taliją, žiūrėjo man pavymui purtydama galvą.

– Tu sublogai, Žanai Lukai, privalai valgyti, – merkdamas akį ištarė Aristidas, vieną iš jo *jeudi fixe* man į lėkštę kraudamas trečią gabalą *tarte tatin*. – Jėgų tau dar prireiks.

Kiti svečiai nusijuokė, gerai nežinodami kodėl. Prie stalo – kaip visada – karaliavo įkvepianti, atpalaiduojanti nuotaika, tačiau turiu pripažinti, kad vis dėlto šiek tiek nustebau, kai sužinojau, jog Soleilė Šabo ir Žiuljenas d'Ovideo dar prieš desertą apsikeitė mobiliųjų telefonų numeriais ir vienas kitam šiek tiek per giliai žvelgė į akis.

Neslėpsiu, žiūrėdamas į abu jaunus žmones, kai jie juokdamiesi ir plepėdami vienas šalia kito jau paskutiniai nulipo laiptinės laiptais, pajutau mažutėlį dūrį, bet iš tikrųjų tik labai mažytį, ir pagalvojau, ar Soleilė vėl pradėjo užsiiminėti duonažmogiais.

Bet tada pagelbėjau Aristidui suplauti indus ir grįžau prie savo mėgstamiausios temos. Šiek tiek drovėdamasis savo literatūriškai išsilavinusiam draugui perdaviau Princesės laiškus, prisipažinsiu, pasilikau kelis ypač pikantiškus. Susirašinėjimas su Princesė jau seniai peržengė deramas ribas, nors ir kalbėdavomės apie kitus – iki šiol labai linksmus ir patrauklius, tačiau ir gana asmeniškus – dalykus, tačiau Princesė niekuomet nerašydavo taip aiškiai, kad aš, paprastas mirtingasis, iš to galėčiau padaryti kokias nors išvadas.

Vieną tų bemiegių naktų kalbėjomės apie pirmąją meilę, ir aš, sukaupęs visą drąsą, Princesei papasakojau tą nelaimingą istoriją su visomis smulkmenomis, nors mergina net nepažinojo mano geriausių draugų. Jei Princesė vis dėlto yra Liusilė (pačiame mano perkaitusių smegenų mažiausiame kamputyje vis dar tūno ši mintis, nors Brunui to ir nebesakiau, nes nebe-

norėjau vėl su juo ginčytis), ji, maniau, pagaliau žinos, kas tuomet iš tikrųjų atsitiko. Bet kad ir kas būtų toji moteris, kuriai atlikau išpažintį, ji sureagavo išties atjausdama.

Princesė rašė:

Nė vienas meilės laiškas nerašomas bergždžiai, mielasis hercoge, taip pat ir Jūsiškis. Esu įsitikinusi, kad Jūsų mažoji tuomet beširdė draugė šiandien į šį reikalą žvelgia visai kitomis akimis. Žinoma, tas laiškas buvo pirmasis jos gautas meilės laiškas, ir galite būti tikras, kad ji vis dar tebelaiko jį šiandien, nesvarbu, ar yra ištekėjusi, ar ne, ir kartais tyliai šypsodamasi ištraukia iš mažos dėžutės kaip lobį ir tuomet galvoja apie jaunuolį, su kuriuo valgė skaniausius savo gyvenime ledus.

Ir šio laiško nedaviau Aristidui, nors jame ir nebuvo jokių erotinių išpažinimų. Mano nepažįstamosios susirašinėjimo draugės, kurią dabar pažinojau taip gerai kaip ir paveikslus savo galerijoje, žodžiai mane giliai sujaudino ir keistu būdu nuramino dėl išdavystės, įvykusios prieš daugelį metų viename mimozomis kvepiančiame, dulkėtame lauko keliuke.

Aristidas pažadėjo peržiūrėti laiškus ir man pranešti, jei atras ką nors, kas kris į akį. Taip pat

pažadėjo ateiti į parodos atidarymą, ir jau vėlyvą metą atsisveikinęs nuskubėjau namo pas Sezaną, laukdamas kito pasimatymo laiškais.

Madam Vernjė keturiolikai dienų buvo išvažiavusi į savo vasaros sodybą Provanse, taigi ištikimasis Sezanas beveik visada, ką tik dariau, buvo su manimi. Jis taip pat buvo tas, kuriam daugiausiai kalbėjau apie Princesę, kai kiekvieną vakarą, naktimis rašydamas laiškus, po nosim murmėjau sakinius, blaškydamasis tarp euforijos ir nervingo susijaudinimo, ir išspausdintus Princesės laiškus pasiimdamas į lovą, kad vis iš naujo juos skaityčiau ir svaigčiau nuo pavienių frazių.

Taip ėjo laikas, ir net negaliu pasakyti, ar beprotiškai greitai, ar visai ne. Tai visai kitoks nei įprastas laikas, ir karštai ilgėjausi tos dienos, kai Princesė man parašys paskutinį laišką, kurio taip laukiau.

Ir taip atėjo birželio aštuntoji, svaiginamai graži diena.

Tai diena, kai beveik amžiams būčiau praradęs Princesę.

Anksti ryte, džiugiai susijaudinęs traukdamas savo miegamojo užuolaidas ir žvelgdamas į be menkiausio debesėlio žydrą dangų, nenujaučiau

visiškai nieko, kas galėtų mane įspėti apie parodos atidaryme vakare įvyksiančią katastrofą.

Ir netgi tada, kai šio pasisekusio vernisažo, kurio neabejotinas centras buvo ryškia raudona žemę siekiančia suknele vilkinti Soleilė Šabo, kulminacijoje man į lūpas pabučiavo jauna moteris, vis dar nenujaučiau, kad „Duc de Saint-Simon" dar kartą taps dramos scena, dėl kurios ir pats buvau kaltas.

Tačiau iš pradžių viskas buvo kaip visuomet. Žinoma, ne viskas kaip visuomet, nes nesvarbu, kad ir kiek parodų būtum surengęs, visada jauti šiokią tokią nervinę įtampą, kuri nuslūgsta tik tuomet, kai visi svečiai rankose laiko po taurę, kai jau esi pasakęs savo nuotaikingą kreipimąsi, o kultūros skilčių redaktoriai reikšmingais veidais vaikšto aplink eksponatus. Jei viskas pasisekė iki šios akimirkos, nebegali atsitikti taip, kad menininkas paskutinę minutę supanikuos ir, apimtas isteriškų abejonių savimi arba beprotiško susijaudinimo, staiga nebepasirodys.

Ir tuomet – panašiai kaip ir chirurgui, kuris po sunkios operacijos ligoninės palatoje apmiršta iš laimės operacinės seselės glėbyje, – visa įtampa taip atlėgsta, kad kartais leidžiama sau pernelyg atsipalaiduoti.

Jau po pietų nuvažiavau į viešbutį vadovauti paskutiniams pasiruošimo darbams. Ten atkalbėjau isterikos apimtą Soleilę paskutinę minutę nukabinti kelis jos paveikslus.

„C'est de la merde!“, niūriai sau po nosimi murmėjo mergina ir įsispoksojo į vieną savo paveikslą, kuris jai nebepatiko. „Juk tai šūdas!“

Madmuazelė Konti susijaudinusi pribėgo prie manęs hole. Vilkinčią lengvute ampyro stiliaus suknele iš nakties mėlynumo šifono, besiplaikstančio apie jos nuogas kojas (kurias Sezanas būtų šimtu procentų iš susižavėjimo apuostęs, jei nebūčiau jo palikęs pas namo sugrįžusią madam Vernjė), merginą atpažinau tik iš antro žvilgsnio. Jos ausų speneliuose virpėjo lašo formos safyrai, Konti avėjo pilkai sidabrinėmis balerinomis, ir priplaukė prie manęs kaip audros debesėlis.

– Mesjė Šampoljonai, greitai ateikite, madmuazelė Šabo išprotėjo, – šūktelėjo Konti.

Tučtuojau žengiau į saloną, kuriame kabojo daugiausia eksponatų.

– Soleile, dabar susiimk, – ryžtingai tariau ir švelniai, bet tvirtai patraukiau dailininkę nuo jos pykčio objekto. – Ką reiškia tai, ką čia išdarinėji – neurotinis realizmas?

Soleilė nusvarino rankas ir pažiūrėjo į mane kaip Kamilė Klodel prieš pat išvežant ją į psichiatrinę ligoninę.

– Paveikslai tiesiog didingi, nesi nutapiusi geresnių.

Soleilė nepatikliai nusišypsojo, bet vis dėlto ji šypsojosi.

Per penkiolika minučių nuraminau ją tiek, kad leidosi nuvedama prie vienos sofos, kur jai į rankas įspraudžiau taurę raudonojo vyno.

Bet jos nuotaika iš tiesų pasitaisė tik tada, kai pasirodė Žiuljenas d'Ovideo. Tiesiog akyse nusiminusi mergaitė virto išdidžia karaliene, apdovanojusia savo garbintojus švytinčia šypsena. Neimant į galvą šio mažo incidento, vakaras negalėjo būti geresnis. Atėjo visi, svarbūs žmonės, malonūs žmonės ir neišvengiami *rats d'exposition**, tie apsėstieji, kuriuos sutinki kiekviename vernisaže, nesvarbu, kviesti jie ar ne.

Priimamojo salės atrodė pilnutėlės kvatojančių, gražių, plepančių žmonių, ir prieš įėjimą į viešbutį esančiame kieme, apšviestame didelėmis į stiklines įstatytomis žvakėmis Mariona liepė pastatyti čia balta staltiese aptiestus sta-

---

* *Rats d'exposition* (pranc.) – „parodų graužikai", aliuzija į „knygų graužiką".

liukus, prie kurių galima stovėti, nuo savo cigarečių pelenus kratė rūkaliai ir diskutavo.

Šypsodamasis yriausi per minią.

Mesjė Tangas, mano aistringasis šypsenos šalies kolekcininkas, dievinama Soleilė, stovinti kaip didelė raudona gėlė ir pati jį vedžiojanti nuo paveikslo prie paveikslo, prieš žurnalistei įtraukiant ją į pokalbį. Aristidas paplojo man per petį ir sušnabždėjo ausin, kaip viskas tobula. Rankoje laikydamas kokteilį Brunas susimąstęs stovėjo prieš vieną paveikslą „L'Atlantique du Nord" ir, regis, trumpam buvo pamiršęs savo neigiamą nuostatą šiuolaikinio meno atžvilgiu.

Džeinė Hirstman susižavėjimo pilnais šūksniais *(„Gorgeous! Terrific! Amazing!")* nustelbė šurmulį, o jos dukterėčia Dženetė pasisveikindama apkabino mane per daug entuziastingai. Šį vakarą jos išvaizda – negaliu sakyti kitaip – tiesiog gniaužė kvapą, mergina vilkėjo prigludusią tamsiai žalio šilko sunkelę, kurios plonos petnešėlės kryžiavosi nugaroje ir leido gėrėtis saulės nurudinta oda. Dėl į viršų sukeltų plaukų mergina atrodė esanti daug vyresnė nei per mūsų pirmąjį atsitiktinį susitikimą „Train Bleu", ji žėrinčiomis akimis paėmė mano paduotą taurę šampano.

Netgi Bitneris, mano paprastai kritikuoti nusiteikęs draugas iš Vokietijos, dėl nieko neburbėjo – plačiai šypsodamasis vaikščiojo palei paveikslus, paskui sustojęs prie registratūroje dirbančios Luizos Konti bėrė jai komplimentus.

– Madmuazele Konti, ar žinote, jog jūsų akys lygiai tokios pat spalvos, kaip ir jūsų auskarai? – girdėjau jį sakant. – Kaip du safyrai! Ar ne, Žanai Lukai?

Sustojau, ir kai Luiza Konti nusileido žaviai spaudžiama „mesjė Šarlio“ ir akimirkai nenoromis nusiėmė savo tamsius akinius, privalėjau pripažinti, kad Bitneris buvo teisus. Akimirksnį dvi nakties mėlynumo akys žvelgė į mane. Tuomet madmuazelė Konti vėl užsidėjo akinius ir nusišypsojo Karlui Bitneriui, ištiesusiam jai taurę baltojo vyno.

– Šarli, jūs perdadate – *merci*, labai malonu, – mergina paėmė taurę Bitneriui iš rankų.

Ir aš norėjau pasakyti ką nors malonaus.

– Už damą safyro akimis, šiandien jau neleidusią įvykti blogiausiam! – pasiūliau ir mirktelėdamas pakėliau taurę madmuazelei Konti. – Ir dar kartą ačiū už jūsų puikią paramą organizuojant visa tai. Nuostabu.

– Taip, – ištarė Bitneris, lyg tuos žodžius būčiau pasakęs jam.

Be ceremonijų atsisėdo ant antikvarinio rašomojo stalo ir taip plačiai atsilošė, kad ranka beveik glostė madmuazelės Konti suknelės medžiagą.

– Šios vietos atmosfera tikrai ypatinga. Puiki aplinka Soleilės Šabo paveikslams, į ją iš tiesų, – pagarbiai man linktelėjo, – verta atkreipti dėmesį. Kuo didžiausia pagarba!

Tada Karlas Bitneris savo dėmesį nuo manęs nukreipė į damą, kuri už rašomojo stalo stovėjo nuraudusiais skruostais.

– Kokie čia nuostabūs kvepalai? Heliotropas?

Palikau abu balandėlius, dar šiek tiek pavaikštinėjau, išgėriau taurę vyno ir trumpam išėjau į tuo metu pratuštėjusį kiemą.

Sustojau prie vieno iš apvaliųjų stovėti skirtų stalų vidinio kiemo gale ir žvelgiau į dangų. Gilus mėlis gaubė miestą, netgi matėsi keletas žvaigždžių, kas Paryžiuje yra reta.

Patenkintas užsidegiau cigaretę ir į vakaro vėsą išpūčiau dūmus. Jaučiausi nešamas simpatijos ir pripažinimo bangos. Gyvenimas Paryžiuje buvo tikrai pats gražiausias, vynas man šiek tiek buvo mušęs į galvą, ir laiškas, kurį Princesė parašė tą pačią dieną ir kuriame kalbėjo apie „visišką atsidavimą“ ir „nebepasotinamą ilgesį“, ir kitus neaptartinus dalykus, turėjusius įvykti

greit (kada gi pagaliau?), panirau į laimės prisotintą, nuostabią nerimastį, kurios nebegalėjau suvaldyti.

– Ar galima ir man vieną cigaretę?

Šalia manęs išniro liekna, tamsiai žalia sunkele vilkinti moteris. Dženetė. Viena jos žvakių šviesoje lyg bronza žvilgančių plaukų sruoga atsiskyrė ir nukrito ant nuogų pečių.

– Žinoma... aišku.

Ištiesiau Dženetei pakelį ir uždegiau degtuką. Akimirką tamsoje sublykčiojo liepsnelė, ir Dženetės veidą išvydau visai šalia manojo. Ji paėmė man už rankos, kuria laikiau degtuką, pasilenkė norėdama užsidegti cigaretę, giliai įtraukė, ir tuomet atsitiko tai.

Užuot paleidusi mano ranką, kurioje tebelaikiau degantį degtuką, Dženetė užpūtė liepsną ir be žodžių prisitraukė mane prie savęs.

Buvau per daug nustebęs, kad sureaguočiau. Kaip apgirtęs svaigau bučiuojamas gražiosios amerikietės, ir kai burnoje pajutau Dženetės liežuvį, buvo per vėlu.

Viskas, kas manyje buvo susikaupę, išsiliejo šioje trumpoje bežodėje aistros akimirkoje, aistros, kuri pagaliau norėjo prasiveržti, bet kurios tikslas buvo visai kitas asmuo.

Apdujęs atsitraukiau. Girdėjau trinksint duris, per kiemą aidinčius žingsnius, o mes išlindome iš sienos šešėlio.

– Atsiprašau, – sumurmėjau.

Keli svečiai pasirodė kieme, jie juokėsi.

– Neturite manęs atsiprašyti. Tai mano kaltė, – Dženetė šypsojosi. Mergina atrodė labai patraukliai. Galvojau apie Princesę. Bet Dženetė ne Princesė. Ji negalėjo būti ji.

Nes kai pirmą kartą „Train Bleu" sutikau Džeinės Hirtsman energingąją dukterėčią, jau buvome pasikeitę keliais laiškais su mano paslaptingąja nepažįstamąja, kurią „pažinojau, nepažinodamas".

Kažkur smegenų kamputyje nuskambėjo tylus įspėjantis balsas. Papurčiau galvą.

– Ar galiu jums atnešti dar ko nors išgerti? – paklausiau.

Vakaras ėjo į pabaigą.

Aristidas Mersjė vienas iš paskutiniųjų stoviniavo prie registratūros ir gaubėsi paltu.

– Stebuklinga, *mon duc! Quelle gloire énorme!** Koks vakaras!

---

* *Quelle gloire énorme!* (pranc.) – kokia nenusakoma garbė!

Taip atrodė ir man. Nuėjęs į drabužinę pasiimti palto akies krašteliu pamačiau, kaip Aristidas mažu linktelėjimu atsisveikino su Luiza Konti ir paėmė knygelę, gulinčią šalia registratūros žurnalo.

– O, skaitote Barbė Dorevilji? – nustebęs paklausė. – Kokie originalūs skaitiniai. „Raudonoji užuolaida“, kartą rengiau seminarą šia tema...

Puse ausies klausiausi, kaip registratūroje užsimezgė nedidelis pokalbis. Apsivilkau lietpaltį ir į kišenę įsikišau cigarečių pakelį.

Akimirką galvojau apie Soleilę, kuri prieš penkiolika minučių rankomis susikabinusi su Žiuljenu d'Ovideo laimingai šnibždėdama ir tyliai juokdamasi dingo Sen Simon gatvėje. Galvojau apie Dženetę, jos karštas lūpas ant manųjų ir apie tai, kad dėl mano skubaus atsitraukimo ji su jai būdingu amerikietišku spontaniškumu nesupyko. Mąsčiau, ar Princesė jau atsakė į mano laišką, kurį beprotiškai skubėdamas parašiau prieš išeidamas iš namų ir važiuodamas į „Duc de Saint-Simon“.

Ir tuomet savo apsiausto kišenėje užčiuopiau gabaliuką popieriaus.

Pamaniau, kad tai sena restorano sąskaita, ir išsiblaškęs jį išsitraukiau, norėdamas įmesti į

šiukšliadėžę. Kaip galėjau nujausti, kad rankose laikiau savo mirties nuosprendį.

Negalėdamas patikėti spoksojau į mažą raštelį. Kažkas man paliko įtūžio pilną žinutę.

Ir tas kažkas buvo ne kas kitas kitas, o Princesė.

Mano mielasis hercoge, įspėju Jus, jei dar kartą pabučiuosite tą nuostabiai gražią amerikietę, ateityje privalėsime nutraukti mūsų mažą susirašinėjimą... Mačiau pakankamai ir tučtuojau išeinu.

Jūsų įpykusi Princesė

Praėjo kelios sekundės, kol susivokiau.

Princesė matė, kaip bučiavau Dženetę. Princesė užklupo mane darant nusikaltimą, o kad Dženetė mane beveik užpuolė su savo bučiniu, merginai buvo visiškai nesvarbu.

Kitaip tariant, Princesė čia buvo, čia, šioje parodoje, šiose patalpose.

Nusikeikiau ir paleidau raštelį iš rankų. Velnias, velnias! Po sekundės įgriuvau į registratūrą, kur Aristidas ištikimai klausančiai ir savo fotelyje sėdinčiai madmuazelei Konti skaitė nedidelę privačią paskaitą.

– Madmuazele Konti! – pats pajutau, kad mano balsas spiegė. – Ar matėte ką nors, besisukiojantį aplink mano paltą?

Dvi akių poros nustebusios prilipo prie manęs.

Aristidas nustojo kalbėjęs, o madmuazelė Konti žvelgė į mane apstulbusi.

– Ką turite omenyje: sukiojosi apie jūsų paltą? – lėtai paklausė, lyg kalbėtų su ligoniu. – Ar kas nors ne taip?

– Ar kas nors kišo ką nors į mano paltą, į mano paltą, taip ar ne! – užsipuoliau ją. Sustingau ir susijaudinęs pliaukštelėjau per savo šoninę kišenę.

Mergina patraukė pečiais.

– Iš kur galiu tai žinoti? Juk nedirbu drabužinėje, – atsakė.

Aristidas ramindamas pakėlė ranką.

– Žanai Lukai, nusiramink! Kas čia per elgesys?

– Madmuazele, prašau, prisiminkite! – sušukau, net nepažvelgęs į Aristidą.

Šiek tiek svyravau, jaučiausi keistai, nežinau, ar nuo alkoholio, ar nuo staigaus susijaudinimo, ir tvirtai įsitvėriau į tą rašomąjį stalą, kuris prieš kelias valandas dar buvo nebylus pavasarinio

flirto tarp mesjė Bitnerio ir madmuazelės Konti liudininkas. Bet dabar viskas pasikeitė ir rodės, kad per registratūrą traukė ledinis vėjo šuoras.

– Visą laiką buvote čia. Juk turėjote matyti, ar kas nors ką nors įkišo į mano paltą? – užsispyręs vėl garsiai pakartojau.

Už akinių kaip du juodi deimantai žėrėjo madmuazelės Konti akys.

– Mesjė, prašau jūsų... Juk jūs girtas, – ištarė šaltai. – Nieko nemačiau, – lyg priekaištaudama papurtė galvą, jos mėlyni auskarai iššaukiančiai svyravo. – Kas turėjo ką nors kišti į jūsų paltą?.. O gal omenyje turite, kad kažkas kažką *išėmė* iš jūsų palto? Ar jums ko nors trūksta?

Įtūžęs spoksojau į ją.

Princesė paspruko nuo manęs. Ir ji mirtinai supykusi ant hercogo, šitai aš supratau. Kas gi dabar bus?

Buvau sutrikęs, bet ir įsiutęs, pykau pats ant savęs, o mano bejėgis įtūžis išsiliejo ant Luizos Konti, kurios, rodės, visa tai nedomino ir kuri mėgavosi sumanių žodžių kova.

– Ne, man nieko netrūksta. Ir vis dar atskiriu skirtumą tarp įkišti ir išimti, netgi jei ir išgėriau viena vyno taure per daug, – suurzgiau. – Neieškau vagies, suprantate?

Aristidas užgniaužęs kvėpavimą sekė mūsų nedidelį ginčą.

– Ne? – madmuazelė Konti pakėlė antakius. – Ko gi tuomet ieškote?

– Moters! Nuostabios moters! – nevilty surikau.

– Na, juk tai jums visai ne problema, mesjė Šampoljonai, – Luiza Konti šypsojosi, ir prisiekiu, kad tai buvo provokuojanti šypsena, nors Aristidas vėliau ir sakė, kad susijaudinęs tai tik išsigalvojau. – Pasaulyje pilna nuostabių moterų, – tęsė mergina ir mano žaizdoje pasuko peilį. – Tik rinkitės!

Suurzgiau. Trūko visai nedaug, kad užpulčiau tą raganaitę, kuri su savo džiugia pastaba pabarstė man žaizdą druska.

Tuomet ant peties pajutau Aristido ranką.

– Nagi, mano drauge, – ryžtingai ištarė jis ir atsiprašydamas linktelėjo madmuazelei Konti. – Bus geriau, jei dabar tave nuvešiu namo.

Kitas tris dienas mano nuotaika buvo pati blogiausia, kokia tik galėjo būti.

Atsitiko tai, ko bijojau.

Galvoje lyg plaktuko dūžiai aidintys skausmai, nuo kurių pabudau kitą rytą po parodos atidarymo, nebuvo pats blogiausias dalykas. Buvo galima iškentėti ir tai, kad aš – griežtai išbartas Aristido – paklausiau jo patarimo ir dar tą pačią dieną nuolankiai paskambinau į „Duc de Saint-Simon" atsiprašyti madmuazelės Konti už nežmonišką elgesį (nors registratūros dama į mano pasižadėjimus reagavo gana šaltai).

Tačiau ko tikrai negalėjau iškęsti, kas man nedavė ramybės dieną ir naktį ir kėlė vis didesnę paniką, buvo faktas, kad Princesė man daugiau nebeatsakė.

Nežinau, kiek kartų per dieną parlėkdavau namo, tikėdamasis savo pašto dėžutėje rasti

Princesės elektroninį laišką. Naktimis pabusdavau ir puldavau į svetainę, staiga apimtas įsitikinimo, kad Princesė man atrašys šią akimirką. Po penkių minučių nusivylęs nusliūkindavau atgal ir negalėdavau užmigti. Buvo siaubinga. Princesė tylėjo, ir tik dabar man tapo aišku, kaip stipriai pripratau prie tų laiškų, to kasdienio, kartais ir kasvalandinio apsikeitimo mintimis ir jausmais, nušviečiančiais ir nuspalvinančiais mano gyvenimą ir suteikiančiais mano svajonėms sparnus.

Pasigedau tų nedidelių pasierzinimų ir prisipažinimų, didelių pažadų ir erotinių žodžių karų, kuriuose nugalėdavo tai vienas, tai kitas, man trūko tų tūkstančių bučinių, naktimis skriejančių pas mane, istorijų, kurias mokėjo pasakoti mano Šecherezada, vaizdinių, kuriuos ji man tapė, jos pašaipaus priekaišto „Nebūkite toks nekantrus, mielasis hercoge!“

Iš pradžių visą šį reikalą vertinau nepakankamai rimtai, pripažįstu. Suvokiau, kad Princesė įsiutusi, bet maniau tikrai sugebėsiantis ją sušvelninti gražiais žodžiais.

Savaime suprantama, kad atsakiau į jos nedidelį įsiūčio pilną raštelį – kitą rytą tuoj pat atsisėdau prie kompiuterio ir įpykusiai damai

parašiau lengvo tono laišką, kuriame pareiškiau, kad dabar tikrai nėra jokios priežasties pavydėti, kad gražioji amerikietė manęs visiškai nedomina, kad juk nieko neatsitiko ir kad tas nedidelis incidentas tebuvo *quantité négligeable**, „privalote manimi paprasčiausiai patikėti!“ Kai siunčiau laišką, dar šypsojausi. Vakare jau nebesijuokiau.

Kai supratau, kad nebus jokios reakcijos, nustūmiau juokus į šalį, apkaltinau dėl visko savo įtampą ir per didelį mėgavimąsi alkoholiu ir pripažinau, kad kažkas atsitiko, kaip tokie dalykai kartais atsitinka, bet tai neturi nieko bendra su ja, Princese, ir ji tenebūna tokia užsispyrusi, tegu pasirodo esanti atviraširdė, kokią ją pažinau esant, ir man tebūnie vėl gera.

Ir į šį laišką negavau jokio atsakymo. Princesė pasirodė esanti nepalenkiama, o man nesisekė ir dėl to pykau.

Trečiame laiške rašiau apie tai, kad manau, jog galima iš musės daryti dramblį, bet toks jautrumas yra labai vaikiškas. Juokinga daryti iš to tokią dramą! Jei Princesė įsižeidusi nori toliau tupėti savo kiaute, tai tegul eina sau po velnių,

---

* *quantité négligeable* (pranc.) – menkniekis.

aš savo ruožtu turiu užsiimti ir kuo kitu, ne tik bėgioti jai iš paskos ir maldauti gražaus oro.

Išsiuntęs šį laišką kokią valandą jaučiausi labai gerai. Įsitikinęs, kad esu teisus, išdidus išvedžiau pasivaikščioti Sezaną ir ryžtingai žengiau per Tiuilri sodą, pilną įsimylėjėlių porelių. Klaidingai manydamas, kad Princesę dabar tai jau atvedžiau į protą, su džiugia viltimi grįžau į butą, bet pašto dėžutė tebebuvo tuščia, ir mano išdidumą paskandino liūdesio banga.

Ketvirtame laiške rašiau (ne taip jau noriai), kad Princesė kaltę užkrauna ne tam asmeniui – ne aš bučiavau gražiąją amerikietę, tai ji privertusi mane bučiuotis (sudie, Kazanova!), tokia yra tiesa, nors iš pažiūros taip ir neatrodo. Vis dėlto tikrai suprantu jos pyktį ir trokštu visaip atsiprašyti.

Penktame laiške teigiau, kad dabar supratau, jog su Princese negalima juokauti kalbant apie kitų damų bučiavimą, bet ji privertusi mane gana ilgai kankintis, esu atgailaujantis nusidėjėlis, tai daugiau nebepasikartos, išmokau savo pamoką, „bet prašau, parašykite man vėl arba pasakykite, ką turiu padaryti, kad man atleistumėte, Jūsų nelaimingas hercogas“.

Princesė įsisupo į tylą, ir, prisipažįstu, buvau sutrikęs.

Paskambinau Brunui.

– Taigi, senas drauge, – susimąstęs ištarė Brunas, – bijau, kad viską *sušikai*. Dama nuo tavęs atstojo. Kita vertus... – akimirką jis nutilo.

– Kita vertus? – smalsiai paklausiau.

– Na taip... iš esmės tu jos juk iš tiesų nepažįsti, galbūt taip geriau...

Sudejavau.

– Ne, Brunai, taip gaunasi *šūdas*! Paskambink, jei šaus kokia mintis, gerai?

Brunas pažadėjo ką nors pagalvoti.

Mariona manė, kad atrodau labai blogai („Juk nesergi, Žanai Lukai?"). Soleilė žiūrėjo į mane su užuojauta ir paklausė, gal galėtų man padaryti duonažmogį. Madam Vernjė atrodė, kad visiškai persidirbau, kai vieną rytą savo pašto dėžutės raktu vis mėginau atrakinti jos pašto dėžutę. Ji pasisiūlė man išvesti pasivaikščioti Sezaną, jei man reikia šiek tiek laiko sau.

Ir netgi madmuazelė Konti, kurią sutrikęs pasveikinau, kai tą savaitę dar kartą su mesjė Tang užsukau į viešbutį, nes jis išsirinko paveikslą, paklausė manęs susirūpinusi, ar viskas gerai.

– Ne, – atsakiau. – Viskas blogai, – patraukiau pečiais ir kreivai nusišypsojau. – Atsiprašau.

Mano nelaimės nenumaldė niekas.

Tą popietę – tai buvo penkta mano naujos eros diena – su Aristidu susitikau „Vieux Colombier“ ir savo verkšlenimais išūžiau jam ausis.

– Ką man dabar daryti, ką man dabar daryti? – kartojau lyg užsikirtusi plokštelė.

– Vargšas Žanai Lukai, tu iš tiesų įsimylėjai tą moterį, – konstatavo Aristidas, ir šį kartą jam neprieštaravau. – Nesiliauk! – patarinėjo draugas. – Jei šimto kartų neužteks, atleidimo prašyk tūkstantį kartų. Pasakyk, kokia svarbi ji tau yra. Moters, tau parašiusios tokius laiškus, širdis ne akmeninė.

Taigi, vakare vėl prisėdau prie to mažo balto aparato, kurio tuo metu nekenčiau, ir svarsčiau, ką dar galiu parašyti, kad priversčiau Princesę atsakyti. Prie manęs priėjo Sezanas ir padėjo galvą man ant kelio. Turbūt jis jautė mano liūdesį ir žiūrėjo į mane savo ištikimomis šuns akimis.

– Ak, Sezanai, – sudejavau. – Ar negali už mane parašyti šio laiško?

Sezanas užjaučiamai suvizgino uodegą. Lažinuosi, jis būtų man parašęs laišką, jei būčiau jį pakrikštijęs Beržeraku. Bet dabar privalėjau pats ką nors sugalvoti.

Vis spoksojau ir spoksojau į tuščią ekraną. Ir tuomet dar kartą išliejau širdį.

Tema: *Pasiduodu!*

Mieloji Princese!

Vis dar man neatleidote, ir greitai nebežinosiu, ko imtis. Savo tylėjimu mano širdį verčiate kraujuoti, mano dvasinė imuninė sistema visiškai nustekenta, ir jei AŠ savo išsiblaškymu Jus kada sužeidžiau, JŪS galite būti tikra, kad mane savo tylėjimu ir nepasiekiamumu sužeidžiate šimtą, ne, tūkstantį kartų labiau.

Atsiprašau, prašau atleisti, tikrai gailiuosi, kad leidau sau silpnumo akimirką, ir nors tai skamba kaip kvailas išsisukinėjimas, bučiuodamas negalvojau apie nieką kitą, tik apie Jus!

Nesiliausiu užversdamas Jus maldavimais, nes paprasčiausiai negaliu patikėti, kad šis stebuklas tarp mūsų baigsis taip paprastai. To negali būti, neįmanoma.

Juk trokštu tik JŪSŲ!

Dar prieš kelias savaites buvau gana gerbtinas galerininkas, šiandien esu Jūsų žodžių ir laiškų visiškai pakeistasis, kurio visi jausmai skirti tik vienai... Jums.

Kas galėjo patikėti, kad tai įmanoma?

Man mūsų susirašinėjimo trūksta labiau, nei galiu išreikšti žodžiais, privalau tai pasakyti. O aš? Ar Jums manęs taip visiškai netrūksta? Negi viską pamiršote, ką pažadėjome, visas mūsų gražias viltis ir svajones? Ar tai nieko nebereiškia?

Princese, ilgiuosi Jūsų! Trokštu pagaliau būti su Jumis!

Taip, man keliate smalsulį, pripažįstu. Bet tai ne vojaristinis smalsumas, ne toks smalsumas, skirtas tik man pačiam pasitenkinti. Ne toks smalsumas, kuris atslūgsta įminus mįslę.

Sutrikęs ilgiuosi, kol galėsiu Jus mylėti ir pažinti, kaip Jūsų dar niekas nemylėjo ir nepažino.

Kodėl turėčiau pasitenkinti mažu, kai esate tokia neaprėpiamai turtinga, tokia neištiriama ir nepailstanti?

Ir dėl to, kad niekada nepajėgsiu Jūsų iki galo išsemti, galite visiškai nesirūpinti. Visuomet liksite paslaptimi, tokia tikra, kaip mane valdote savo paslapties galia, su kuria man galite viską suteikti ir viską atimti.

Dar niekada nebuvau toks artimas su žmogumi kaip su Jumis!

Ir kaip Siranas de Beržerakas, kuriam šiomis dienomis jaučiuosi toks artimas, nors mano nosis ne tokia didelė, iškilmingai pasižadu:

Jei greitai Jūsų neišvysiu, apmaudas ir meilė mane suplėšys taip, kad kirmėlėms karste teliks tik menkutė viltis pasistiprinti.

Taigi, tai toks mano besąlygiškas pasidavimas, pasirašyta penktadienį, birželio tryliktą, prieš pat brėkštant:

Myliu Jus!

Myliu tave, kad ir kas būtum.
Žanas Lukas

Kai drebančia širdimi išsiunčiau laišką, aušo rytas. Prisipažįstu, akimirką delsiau, kai parašiau paskutinį sakinį. Ne todėl, kad iš tiesų nejutau meilės, o dėl to, kad, mano paties nuostabai, supratau, jog šiame laiške pirmą ir vienintelį kartą per daugelį metų panaudojau žodį „meilė". Taip, Aristidas iš karto suprato, visi tai suprato, matę mane tomis dienomis, ir dabar – pagaliau! – tai supratau ir pats.

Nujaučiau, kad jei ir į šį laišką nesulauksiu atsakymo, negrįžtamai žlugs gražiausia istorija pasaulyje. Tuomet galėčiau tuojau pat į Seną

išmesti mažą baltą aparatą ir iškeliauti į vienuolyną Tibete.

Bet prieš visko atsisakydamas turėjau išgerti stiprios kavos.

Buvo gera justi, kaip tamsus, saldus viralas, kurį susiverčiau dideliais gurkšniais, bėgo mano kūnu, bet nuo jo galutinai neprasiblaiviau. Jaučiausi išsunktas kaip Marijos Teresės drėgnas pilkas skuduras, kai ji, išplovusi kambarius, paimdavo jį ir energingai sukdavo galus, norėdama išgręžti paskutinį vandens lašą.

Buvau beprotiškai pavargęs, kai vėl prislinkau prie kompiuterio ir įkritau į savo fotelį.

Ir tuomet staiga nušvitau, jaučiausi laimingas ir būčiau viena ranka iš Liuksemburgo sodo išrovęs visus medžius!

Princesė atsakė.

Dar niekuomet su tokiu įkarščiu nesu puolęs prie elektroninio laiško, dar niekuomet nesu taip ryjęs žodžių. Skaitant temos eilutę man iš pradžių sustojo širdis, tuomet, lyg nuo širdies nukritus akmeniui, nusijuokiau ir virtau vienu dideliu ilgesiu.

Princesės laišką skaičiau dešimt, penkiolika kartų, negalėjau liautis. Jaučiausi taip, lyg kas nors mane vidurnakty būtų apipylęs saule, ir iš

tiesų ant mano rašomojo stalo pro langą liejosi saulė, kai paskutinį kartą skaičiau laišką.

Tema: *Mano paskutinis laiškas hercogui!*

Mano mielasis hercoge!

Ne, tikrai neatleistina, kad Paryžiaus kapinių kirmėlės negalės Jumis pasimėgauti ir galiausiai dar turės dvėsti iš bado, pripažįstu! Mažieji žemės padarėliai turėtų rasti šventinę vakarienę, kai Jūs, mano mielasis hercoge, laimingas ir gerai įmitęs, atgulsite į savo kapą. Bet tai įvyks tik po daug, daug metų, nes esu visai nepasiruošusi ir dar ilgai nebūsiu pasiruošusi atsisakyti Jūsų buvimo šalia!

Ak, mano hercoge! Juokauju, o iš tiesų man plyšta širdis!

Turiu pripažinti, kad paskutinis Jūsų laiškas man atėmė žadą. Savo gyvenime dar nesu gavusi tokio laiško. Jūsų žodžiai perskrodė mane lyg žaibas ir privertė degti smulkiausius kapiliarus.

Tai gražiausia dovana, kurią tik galėjote man padovanoti, ir tai sakydama galvoje turiu ne besąlygišką hercogo, kuris vis dėlto moka puikiai elgis su savo špaga, pasidavimą, o Jūsų širdį.

Jūsų nuostabiai meile sužeistą širdį.

Mielai ją priimu.

Ir dabar, kadangi pagaliau išgirdau tuos žodžius, kurie atvėrė paskutinę mano bailios ir išdidžios širdies kertelę, apgailestaudama turiu Jums pasakyti, kad tai yra paskutinis laiškas, kurį Princesė rašo hercogui.

Mūsų žaidimas baigėsi, o hercogas ir Princesė dabar privalės nusimesti savo kaukes, realiai paimti vienas kitam už rankų, realiai bučiuotis ir leistis į bendrą pasivaikščiojimą per realų gyvenimą, kad ir koks jis būtų.

Taigi, tariu Jums sudie, mon duc, ir švelniai šnabždu tavo vardą: Žanai Lukai, mylimasis!

O dabar atidžiai klausyk! Kelyje pas tavo Princesę, kuri ištrins šią pašto dėžutę, kai tik išsiųs šį laišką, tau užmenu dar vieną mažą paskutinę mįslę. Mums šios pašto dėžutės nebereikės.

Mane rasi pasaulio krašte... nors pasaulio kraštas ne visuomet yra pasaulio kraštas. Ateik ten po trijų dienų, birželio šešioliktą, ateik melzganų sutemų valandą.

Lauksiu ten.

Iki tada atsisveikinu bučiuodama pačiu švelniausiu bučiniu paskutinį kartą kaip

Jūsų Princesė

14

Laikas yra keistas dalykas.

Jis valdo mūsų gyvenimą kaip niekas kitas. Galiausiai viskas susiveda į laiką – laiką, kurį turime, laiką, kurio neturime, ir laiką, kuris mums dar liko. Tai realusis laikas. Diena, dešimt mėnesių, penkeri metai. Bet taip pat egzistuoja ir išjaustasis laikas, ir jis yra kaprizingasis realiojo laiko brolis. Tai laikas, vieną valandą, kurią turime laukti, ištęsiantis iki begalybės, o vieną valandą, kuri mums dar liko nuveikti ką nors svarbaus, staiga sutrumpinantis iki aštuonių minučių.

Jis bėga mums priešaky, šliaužia paskui mus, ir yra tik viena akimirka, kai valdome laiką. Tai tokios retos akimirkos, kai esame visiškai panirę į laiką ir todėl jo nebejaučiame. Tuomet jis nustoja veikti, tas mažas krumpliaratis, kuris paprastai sukasi, ir mes visiškai be pastangų iriamės gyvenimo tėkmėje.

Tai meilės akimirkos.

Nežinau, kiek ilgai sustingęs iš laimės sėdėjau prieš Princesės laišką. Kažkada pašokau, per butą perskriejau kaip graikas Zorba ir kaskart vis pergalingai šūktelėdavau: „Taip!“

Sezanas lodamas ir susijaudinęs šokinėjo aplink mane, jis taip pat paniro į mano euforiją, nors turbūt ir visai dėl kitų priežasčių.

Ir taip džiaugsmingai baladodamiesi nusileidome laiptais žemyn, koridoriuje vos nepargriovėme madam Vernjė, kuri man ir mano ypač gerai nuotaikai sušuko nuostabos lydimą „Bonjour!“, skriejome parku, ir Mariona, jau laukianti galerijoje, apibūdino tai tiksliausiai.

– Viešpatie, Žanai Lukai, tu kaip naujas, – pastebėjo mergina. – Visiškai naujas žmogus!

Taip, ir pats taip jaučiausi, kad tapau dievų numylėtiniu, ir viskas, viskas man toliau seksis. Mažoji Princesės mįslė bus greitai įminta, ir man dar liko visas savaitgalis atsakymui rasti.

Jei pasaulio kraštas – „au bout du monde“ – nebūtų pasaulio krašte, kaip teigė Princesė, tai tikrai yra Paryžius. Ir tuomet ta vieta turi būti kokia kavinė ar restoranas, kurį privalėjau rasti. Palaimingai mąsčiau, kad tai lengviausia už-

duotis garsiojo Žano Fransua Šampoljono palikuoniui.

Bet apsirikau dar kartą, paskutinį kartą.

Jei pastarosios penkios dienos be Princesės išsitęsė kaip paskutiniai vienišo seno vyro metai, kuriam laikas sustojo, tai savo siaubui turėjau konstatuoti, kad trys dienos iki susitarto pasimatymo su mano gražiąja nepažįstamąja bėgo kaip pro pirštus bėga dykumos smėlis.

Ir kai pirmadienį ryte vis dar nežinojau, kur yra pasaulio kraštas, į kurį „melzganų sutemų valandą" turėjau prisistatyti anksti vakare, kaip rašė Princesė, mane apėmė tokia panika, jog turėjau valdytis didžiausiomis pastangomis, kad nepradėčiau gatvėje užkabinėti praeivių ir visų klausinėti apie „au bout du monde".

Nebuvo nieko, ko neišbandžiau. Ir pradžių, tikras savo pergale, iš savo spintelės koridoriuje išsitraukiau telefonų knygą, bet niekur neradau įrašo apie „au bount du monde". Paskambinau informacijos telefonu ir apsižodžiavau su kandžia kitame laido gale sėdinčia dama, nes man susidarė įspūdis, kad ji nepakankamai atidžiai ieško. Įsijungiau mažą baltą aparatą ir kankinau paieškos variklį šiais žodžiais. Man išmetė tris

šimtus šešiasdešimt du tūkstančius įrašų, pradedant nuo kelionių organizatoriaus iki svingerių klubo, kas tik įmanoma, bet to, ko ieškojau, neradau, ir netrukus jau buvo praėjusios keturios valandos.

Paskambinau Brunui, kuris nors ir džiaugėsi dėl manęs, kad Princesė vis dėlto apsigalvojo, bet ir jis nežinojo „au bout du monde", draugui šovė puiki mintis, kad ta vieta galbūt galėtų būti koks baras, „dėl melzganų sutemų valandos, juk tai kokteilių gėrimo laikas, ar ne?" Tačiau ir tai man nepadėjo pasistūmėti į priekį.

Mariona lyg ir prisiminė, kad „au bout du monde" yra diskotekos Marė kvartale pavadinimas. Žiuljenas d'Ovideo teigė, kad tai yra grafičių knibždėlynas kuriame nors priemiestyje, o Soleilė paklausė, ar tik nebūsiu blogai supratęs ir gal omenyje turėta vieta kur nors Zanzibare. Tuomet ji dar kartą pasisiūlė man nulipdyti duonažmogį.

Aristidas, į kurį dėjau savo paskutines viltis, buvo visiškai dingęs. Jo neradau nei namuose, nei neprisiskambinau mobiliuoju telefonu.

Atsakymas į mįslę atėjo iš tikrai neįtikėtinos pusės.

Per to lemtingo pirmadienio pietus su Žiuljenu ir Soleile susitikau „Du de Saint-Simon“ nukabinti parodos paveikslų. Man dar buvo likę šešios valandos rasti pasaulio kraštą. Ir mano nervingumas augo sulig kiekviena minute. Madmuazelė Konti kaip visuomet sėdėjo viešbučio registratūroje, ir spaudžiamas bėdos pasiteiravau ir jos.

– „Au bout du monde“? – mergina lėtai pakartojo, o aš jau žinojau atsakymą. – Žinau labai gerai. Tai nedidelis kelionių knygynėlis visai netoliese.

Žvelgiau į ją kaip į laimės fėją loterijoje ir negalėdamas patikėti nusijuokiau.

– Ar jūs įsitikinusi? – paklausiau.

Konti nusišypsojo dėl mano nervingo klausimo.

– Bet, mesjė Šampoljonai, žinoma, kad esu įsitikinusi. Ten dar prieš kelias dienas užsisakiau knygą. Jei norite, galime ten eiti kartu, kai čia baigsite savo darbus.

– Ačiū! – apimtas beprotiško džiaugsmo sušukau, ir šią akimirką mieliausiai būčiau apkabinęs mažąją tamsiai mėlynu kostiumėliu vilkinčią Luizą Konti. Kas galėjo pamanyti, kad

pasaulio kraštas yra taip arti. Laimė dabar pasiekiama ranka.

– Beje, netrukus nebedirbsiu „Duc de Saint-Simon“, – ištarė madmuazelė Konti, kai vienas šalia kito ėjome siaurute Sen Simon gatve.

– O! – išsprūdo man, ir nustebęs į ją pažvelgiau. – Norėjau pasakyti, kodėl?

Mergina nusišypsojo.

– Darbas viešbutyje buvo tik pereinamasis laikotarpis. Po vasaros atostogų pagaliau pradėsiu dėstyti Sorbonoje. Prancūzų literatūrą.

– Oho! – išsprūdo dar kartą.

Ne ypač sumanu, bet niekada nesukau sau galvos, kad madmuazelė Konti „Duc de Saint-Simon“ gali dirbti ribotą laiką. Na ir, pripažįstu, iš tiesų niekada ypač daug negalvojau apie madmuazelę Konti, nežinau kodėl, bet dėstytojos darbas Sorbonoje man dabar atrodė kažkaip įspūdingai. Prisiminiau gyvą Aristido ir madmuazelės Konti pokalbį parodos vakare, ne, geriau apie tai negalvoti!

– Ar prarijote liežuvį? – madmuazelė Konti iš šono su pasimėgavimu žiūrėjo į mane. Akys už tamsių akinių žėrėjo. Ji man atrodė labiau atsipalaidavusi nei įprastai, gal dėl naujo darbo

mergina buvo nusiteikusi labai gerai. Na štai, pamažu visi turėjo priežastį kažko džiaugsmingai laukti.

– Ne, ne, – atsakiau ir taip pat nusišypsojau. – Juk tai nuostabu. Tik aš šiek tiek nustebęs... Man jūsų trūks.

Pažiūrėjau į ją ir supratau, kai tai tiesa. Bus kažkaip keista, kai ateisiu į „Duc de-Saint Simon" ir registratūroje rasiu sėdinčią kitą moterį. Moterį, kuri neiškraipys vardų ir pavardžių, ir viską žinos geriau. Moterį, kuri skirs Džeinę nuo Džunės. Moterį, kuri rašys tušinuku, o ne rašalo dėmes paliekančia „Waterman" plunksna. Vis dėlto šiais metais turėjome bendrų potyrių. Šypsojausi. Dar prieš panirdamas į sentimentalumus, kuriuos priskyriau savo smarkiai išjudintai emocinei būklei, pridėjau:

– O mesjė Bitneris, jis tikriausiai liūdės!

Žengęs kelis žingsnius neramiai žvilgtelėjau į laikrodį.

Buvo pusė šešių, laiko dar turėjau.

Visą popietę pakavome ir krovėme paveikslus, mums dar padėjo draugiškasis tamilas, kuris paprastai dirba naktimis, o šiandien buvo atėjęs anksčiau, prieš penkiolika minučių savo

nedideliu autobusiuku išvažiavo Žiuljenas su ant keleivio sėdynės įsitaisiusia laiminga Soleile.

Atsisveikindama ji man į ausį slapčia sušnibždėjo „*bonne chance!*“* ir pro šoninį langą mums mojavo tol, kol Žiuljenas automobilį pasuko į Sen Žermeno bulvarą. Sujaudintas žiūrėjau abiem jaunuoliams pavymui. Juk man pačiam pilve plazdėjo drugeliai.

O dabar buvau pakeliui į pasaulio kraštą, pas savo gražiąją nepažįstamąją, ir kiekvienas mano žengiamas žingsnis privertė mano širdį plakti smarkiau.

Beveik džiaugiausi, kad madmuazelė Konti ėjo su manimi. Tylus jos kulniukų kaukšėjimas šiek tiek ramino, skambėjo pažįstamai ir padėjo man ištverti nors ir neilgą, bet vis dėlto kelią.

Luiza Konti tuo tarpu pasakojo apie kažkokią knygą apie garsiuosius traukinius ir keliones jais (šią knygą ji užsisakė „Au bout du monde“) ir apie kelionę Rytų ekspresu, į kurią leistis galima dar ir šiandien, o aš mandagiai linksėjau galva, bet mano mintys sukosi apie visiškai kitus dalykus.

---

* *Bonne chance!* (pranc.) – sėkmės!

Staiga man prieš akis vėl išniro Liono stoties perone stovinti šviesiaplaukė moteris, akyse šmėžavo paskutinio Princesės laiško sakiniai – sakiniai, kuriems trūko moteriško balso, ir į visa tai įsipynė susižavėjusios Luizos Konti kalbėjimas apie kelionę iš Paryžiaus į Stambulą.

Slapta žvilgtelėjau į laikrodį. Praėjo trys minutės.

– Ar dar toli? – paklausiau.

Madmuazelė Konti papurtė galvą.

– Ne, greitai būsime.

Nevalingai atsidusau, ir mano kompanionė vėl papurtė galvą – šįkart su pasitenkinimo pilna šypsena.

– Kas gi šiandien jums darosi, mesjė Šampoljonai? Tokio nervingo jūsų dar nemačiau. Knygynas juk atidarytas iki septynių valandų.

Kaip ten buvo su perpildyta širdimi ir truktelėjimu už liežuvio galiuko?

– Ak, madmuazele Konti, jei tik žinotumėt... Visai nenoriu pirkti knygų, – savo siaubui išgirdau save sakant. Ir tuomet mėlynu kostiumėliu vilkinčiai ir įdėmiai besiklausančiai jaunai moteriai išklojau, ko iš tiesų norėjau „Au bout du monde“. Iš manęs žodžiai liete liejosi, mano įtempti nervai privertė mane kalbėti greitai, ir

kai po penkių minučių stovėjome prieš pasaulio kraštą, Luiza Konti buvo tapusi mano geriausia drauge.

– Viešpatie, kokia jaudinanti istorija! – sušnibždėjo mergina, kai atvėriau į nedidelį knygyną vedančias duris. – Tikiuosi, rasite, ko ieškote.

Konti suokalbikiškai man nusišypsojo, tada dingo parduotuvės gale, norėdama atsiimti knygą, kurią užsisakė.

Giliai įkvėpiau ir apsidairiau.

„Au bout du monde“ buvo visiškai kitoks nei įprastiniai knygynai. Tai magiška vieta.

Pirmiausiai mano žvilgsnį patraukė statula – žmogaus ūgio Dovydo skulptūros, stovinčios Sinjorijos aikštėje Florencijoje, kopija. Stovėjo mažytės sofos ir staliukai, prie kurių galėjai išgerti kavos ar arbatos, savaime suprantama, visi produktai *fair trade**. Prie visų sienų stovėjo knygų prikrautos tamsios medinės lentynos, ypač brangios knygos laikomos senoviškose stiklinėse sekcijose, o ant kelių laisvų sienų kabojo tolimas šalis vaizduojantys paveikslai, kurie žadino ilgesį. Nuostabių ant stalų išdėliotų knygų

---

* *Fair trade* (angl.) – sąžininga prekyba.

su paveikslėliais didelių tinklų knygynuose galėjai ieškoti bergždžiai.

Tačiau neįprasčiausia buvo knygyne vyraujantis aromatas: jautėsi Pietų šalių kvapas.

Vaikštinėjau palei knygų lentynas, išsitraukiau vieną knygelę – kažkokio anglo iš aštuonioliktojo amžiaus kelionių apybraiža, kurioje aprašyta jo kelionė Nilu, išsiblaškęs varčiau puslapius ir slapta dairiausi.

Čia nebuvo daug žmonių, Princesės dar nebuvo. Laukiau ir vis žvilgčiojau į laikrodį. Tačiau nepaisant jaudinimosi negalėjau visiškai atsispirti romiai čia vyraujančiai stebuklo nuotaikai. Knygynėlio darbuotoja, vyresnio amžiaus moteris aukštai sukeltais žilais plaukais, stovinti už seno prekystalio ir aptarnaujanti džinsais ir megztiniais vilkinčius studentus, draugiškai man šypsojosi. Jos žvilgsnis tarsi sakė: „tiesiog atsipalaiduokite“.

Nusliūkinau tolyn į knygyno galą.

Mano nustebusiam žvilgsniui atsivėrė puikus vaizdas į žiemos sodą. Viename kampe stovėjo senas vagonėlis su tamsiai raudonu aksomu aptrauktais suolais, ant kurių sėdėjo jauna moteris rusvais plaukais ir skaitė. Į ją buvo atsirėmusi nedidelė mergaitė su milžinišku baltu kaspinu

palaiduose plaukuose, ir abi – greičiausia motina ir dukra – būtų buvusios gražus motyvas kokiam Renuaro paveikslui. Bet nepažinojau nė vienos iš jų.

Kitame žiemos sodo kampe stovėjo didelė balta sofa su daug pagalvėlių, virš jos ištemptas iš šviesaus lino pagamintas tinklelis nuo uodų, šalia stovėjo liekna palmė – beveik galėjai pasijusti taip, lyg sofa stovėtų kokioje nors dykumos palapinėje. Bet ten knygą vartantis asmuo buvo ne Arabijos Lorensas, o Luiza Konti.

Ji žvilgtelėjo į mane klausiamai, ir aš vos vos patraukiau pečiais. Tuomet tęsiau savo kelionę per „Au bout du monde". Skambtelėjus durų varpeliui, susijaudinęs žvilgtelėjau į duris. Bet ten tik studentas, į gatvę išėjęs nešinas ryšulėliu knygų po pažasčia.

– Jei galėčiau jums padėti, pasakykite, – penkiolika minučių prieš septynias man pasiūlė draugiškoji knygyno pardavėja. Savaime suprantama, atrodė šiek tiek keistai, kai bejėgiška veido išraiška sukiojausi aplink lentynas. Kartais prieidavau prie baltos sofos ir pasikeisdavau keliais žodžiais su Luiza Konti, pasilikusia ten, nes nervingai prašiau.

Kai galiausiai rusvaplaukė mama su savo Renuaro vertu vaiku priėjo prie kasos ir sumokėjo, o prieš vieną lentyną teliko stovėti senyvas ponas su lazdele, atsisėdau ant baltos sofos prie Lizos Konti ir apsimečiau, kad domiuosi jos knyga apie legendines keliones traukiniu, kurią parašė simpatiškasis Patrikas Puavras Darvor ir kurį pažinojau iš televizijos.

Tai knyga, savo gražiais paveikslėliais ir senais piešiniais kitu mano gyvenimo metu man būtų tikrai sukėlusi bekraštį susižavėjimą.

Bet dabar sėdėjau šalia Luizos Konti, kartais į mane žiūrinčia didelėmis akimis, nervingai judinau pėdą ir beveik fiziškai jutau kiekvieną praeinančią minutę.

Man suspaudė širdį.

Tuomet senyvas ponas linksmai tarė *„au revoir“**, paskutinį kartą nuskambėjo durų varpelis, buvo septynios valandos, o Princesė neatėjo.

Nurijau gumulą.

– Taigi, – tariau ir pažvelgiau į Luizą Konti mirštančiu žvilgsniu. – Štai jau ir viskas.

---

* *Au revoir* (pranc.) – iki pasimatymo.

Pamėginau nusišypsoti, bet išėjo tik apgailėtina grimasa, kad madmuazelė Konti čiupo man už rankos.

– Ak, Žanai Lukai! – teištarė ir pirštais perbraukė man per ranką.

Žiūrėjau žemyn ir stebėjau tą baltą rankytę, norėjusią mane paguosti. Dešinės rankos vidurinįjį pirštą puošė vos matoma rašalo dėmė, mane sujaudinusi beveik iki ašarų.

– Gal ji dar ateis, – tyliai pralemeno Luiza Konti.

Sučiaupiau lūpas ir papurčiau galvą. Tada išsitiesiau ir pabandžiau nusikratyti savo skausmo.

– Taigi, – pakartojau ir nelaimingas pažvelgiau į madmuazelę Konti. – Ar esate ką nors suplanavusi šiam vakarui?

Vakaras su madmuazele Konti man vis dėlto būtų buvęs antras pagal gerumą galėjęs atsitikti dalykas.

Rodės, lyg Luiza Konti delstų.

– Iš tiesų aš susitarusi, – atsakė, ir jos veidas įgavo svajingą išraišką.

Žinoma, dingtelėjo man. Kiekvieno laukia laiminga pabaiga, tik manęs ne. Man prieš akis

iškilo panteriška Karlo Bitnerio figūra. Nusijuokiau. Skambėjo karčiai.

– Na, tuomet tikiuosi, kad bent jūsų partneris ateis laiku, – pabandžiau pajuokauti.

Luiza Konti šypsojosi.

Nudūriau akis ir vėl žvilgtelėjau aukštyn.

Luiza Konti vis dar šypsojosi, šypsojosi man, lėtai nusiėmė akinius, ir išvydau jos mėlynas lyg safyrai akis, spindinčias prieš mane kaip ramūs tamsūs ežerai. Žiūrėjau į jos mažą tiesią nosytę, šviesią švytinčią odą, ant kurios buvo nutūpusios kelios mažytės strazdanos, žvelgiau į jos švelnias, kaip vyšnios raudonas lūpas, ir staiga suvokiau.

Pasaulis apsivertė, mano širdį supurtė viesulas, galvoje vienas kitą keitė vaizdai.

Rašalas ant pirštų, nelaimingas susidūrimas, sudužęs porcelianas, „laimė pasiekiama ranka“, „žinote mane, bet nepažįstate“, „ar tokia nosis jums trukdytų bučiuojantis“.

Luiza Omerfi, Luiza, Luiza.

Luiza, tai ji, vilkinti papūsta raudona vasarine sunkele, stovėjo Liono stoties perone, Luiza – tai ji sėdėjo už savo rašomojo stalo ir viską matė, Luiza įkišo man į palto kišenę nedidelį pykčio kupiną raštelį ir savo pastabomis

taip privertė įtūžti, kad labiausiai norėjau ją papurtyti.

Luiza, tai ji rašė man visus tuos nuostabius laiškus ir žinojo, kur yra pasaulio kraštas.

– Viešpatie... Luiza! – sušnibždėjau, o mano balsas drebėjo.

Rankomis suėmiau jai veidą.

– Ar tu esi ta, kurios laukiu?

Pasiklydau tose bedugnėse akyse, geidžiau šių minkštų švelnių lūpų, ir tada – teatleidžia man Dievas – nebelaukiau vos matomo madmuazelės Luizos Konti linktelėjimo.

Vienu staigiu judesiu pritraukiau ją prie savęs, ir kai mūsų lūpos susitiko, ir pajutau jos nedidelio liežuvio galiuką, dar spėjau pagalvoti „keista, visuomet troškau blondinės, o dabar gavau brunetę“.

Ir tuomet lioviausi galvoti.

To bučinio, kurio taip ilgesingai laukiau kaip jokio kito, to bučinio, taip ilgai ruošto švelnios rankos, to bučinio, kuris buvo gražiausia, ką tik esu patyręs, nenorėjau baigti. Jis buvo tobulas. Hercogas pagaliau rado savo Princesę. Po tinkleliu nuo uodų, kažkur Bak gatvės gale, du mylintys mėgavosi pasaulio pertrauka.

Ir jei staiga nebūtų paskambinęs Aristidas, mus turbūt būtų paprasčiausiai pamiršę „Au bout du monde“. Knygyno pardavėja būtų užgesinusi šviesą, užrakinusi knygynėlį, o mes paprasčiausiai to būtume nepastebėję.

Bet dabar nenoromis vienas nuo kito atsiplėšėme, ir išsitraukiau savo *mobilųjį*.

– Taip, kas yra? – uždusęs paklausiau.

– Žanai Lukai, žinau! *Je tiens l'affaire!** – didžiai susijaudinęs šaukė mano draugas, ir net nepastebėjau, kad jis rėkė tuos pačius žodžius, kaip mano garsusis protėvis, karštajame Egipte pagaliau iššifravęs Rozetės akmens rašmenis.

– Pirmame Princesės laiške radau vieną sakinį, ir tas sakinys, dabar laikykis, tiesiog pažodžiui nurašytas nuo vienos Barbė Dorevilji novelės. Ji vadinasi „Raudonoji užuolaida“, ir žinai, ant kieno rašomojo stalo gulėjo ta knyga ir kas ją skaitė? Niekada neatspėsi!

Aristidas dramatiškai nutilo, ir aš Luizai nubraukiau atgal vieną jos žavingai išsidraikiusių plaukų sruogą, gražiausia netvarka išsidraikiusių, sruogą, ir vos girdimas garsas, kurį ji išleido, kai nebegalėjau ilgiau atsispirti ir lūpomis

---

* *Je tiens l'affaire!* (pranc.) – man pavyko!

švelniausiai nekantraudamas perbraukiau per josios, priklausė tik man.

– Tai Luiza Konti! Luiza Konti yra Princesė! – Aristidas naujieną taip garsiai sušuko į ragelį, kad ją išgirdo ir Luiza.

Akimirkai nuo jos atsiplėšiau, ir vienas kitam šypsojomės kaip du suokalbininkai.

– Žinau, Aristidai, žinau, – ištariau.

Pabaigos žodis

Šiame romane veikiantys asmenys ir veiksmas išgalvoti.

Tačiau jei vienas ar kitas skaitytojas jausis ką nors prisiminęs, tai tik dėl to, kad čia papasakota istorija yra tikra. Ji taip ar panašiai iš tiesų nutiko. Ne visuomet turi nuvykti į pasaulio kraštą, kad rastum savo laimę.

Tikrovėje taip pat egzistuoja ir šio romano veiksmo vietos, kavinukės, restoranai, barai ir viešbučiai.

„Duc de Saint-Simon" pakeitė savininką. Kiek žinau, ten niekada nebuvo surengta paroda, ir gaila, kad ten nebegalima nusipirkti gražiųjų indų, pavadintų senovišku vardu „Eugénie". Bet kartais, kai į kambarį užsisakai *petit déjeuner**, ant sidabrinio padėklo dar randi pieno ąsotėlį arba didelį kreminės kavos puodelį.

---

* *Petit déjeuner* (pranc.) – pusryčiai.

„Au bout du monde“ iš tiesų vadinasi „Du bout du monde“, ir ten knygų nėra. Tačiau ten yra lobių, suvežtų iš viso pasaulio. Šioje slėpiningoje parduotuvėje Bak gatvėje gražiausioje netvarkoje stovi baldai, statulos, baltas porcelianas su angelų galvutėmis ir seni narveliai paukščiams.

O pačiame gale, kai įžengi į nedidelį žiemos sodą, šalia palmės, beveik siekiančios stiklinį stogą, pro kurį galima žvelgti į dangų, stovi didelė, balta, minkšta sofa, kurią kaip stebuklinga palapinė gaubia tinklelis nuo uodų, pagamintas iš tankaus lino.

Iš kur visa tai taip tiksliai žinau?

Nagi – pats sėdėjau ant tos sofos.

Su savo širdies princese.

Ir buvau labai laimingas.

Merci

Ne tik menininkai yra labai ypatingos būtybės. Taip pat ir rašantys žmonės kartais moka kaip reikiant pagroti sau artimų žmonių nervais, nuolat vaikščiodami peilio ašmenimis tarp visiškos euforijos (*romanas dieviškas!*) ir bekraščių abejonių savimi (*C'est de la merde!*).

Norėčiau padėkoti savo šeimai ir savo draugams, kad jie mane pakentė per tą laiką, kuris iš tiesų buvo laikas už laiko ribų. Jūs buvot nuostabūs!

Ką būčiau daręs be jūsų dėmesio, kantrybės ir paguodos?

Taip pat ypač dėkoju savo leidėjui iš Vokietijos, vieno įkvepiančio rytinio pokalbio metu mano mėgstamiausioje kavinėje pamėtėjusiam man mintį parašyti šią knygą. Be jo Princesė ir hercogas būtų likę gulėti giliausiame mano sekretero stalčiuje – ir tai būtų labiau nei gaila!

Barreau, Nicolas
Ba461 Mane rasi pasaulio krašte : romanas / Nicolas Barreau ; iš vokiečių kalbos vertė Jolita Kartanaitė. – Vilnius : Gimtasis žodis, 2012. – 287, [1] p.

ISBN 978-9955-16-376-3

Žanas Lukas Šampoljonas – žavus galerininkas. Su moterimis jam lengva. Ir jei viskas klotųsi pagal jo norus, gyvenimas savo šuns Sezano pašonėje galėtų tęstis. Bet laiškas, kurį Žanas Lukas vieną rytą ištraukia iš savo pašto dėžutės, aukštyn kojomis apverčia jo pasaulį. Nepaprastai stebinantis meilės laiškas, rodos, atėjęs tiesiai iš aštuoniuoliko amžiaus, adresuotas „hercogui", pagarbiai pasirašytas „princesės". Vyras sutrikęs, bet nusprendžia įsitraukti į žaidimą.

UDK 821.112.2-31

Nicolas Barreau
Mane rasi pasaulio krašte
Romanas

Redaktorė *Teresė Gužauskienė*
Maketavo *Ramunė Šarpytė-Girniukaitienė*

SL 098. Tiražas 1500 egz.
Išleido leidykla „Gimtasis žodis"
Rūdninkų g. 10, 01135 Vilnius
El. p. gimtasiszodis@takas.lt
Interneto svetainė: http://www.gimtasiszodis.lt
Spausdino UAB „BALTO print / Logotipas"
Utenos g. 41a, LT-08217 Vilnius

Žanas Lukas Šampoljonas – žavus galerininkas. Su moterimis jam lengva. Ir jei viskas klotųsi pagal jo norus, puikiai sustyguotas gyvenimas savo šuns Sezano pašonėje galėtų tęstis. Bet laiškas, kurį Žanas Lukas vieną rytą ištraukia iš savo pašto dėžutės, aukštyn kojomis apverčia jo pasaulį. Nepaprastai stebinantis meilės laiškas, rodos, atėjęs tiesiai iš aštuoniuolikto amžiaus, adresuotas „hercogui“, pagarbiai pasirašytas „princesės“. Vyras sutrikęs, bet nusprendžia įsitraukti į žaidimą. Kas toji moteris, kuri švelnia ranka, mįslingomis užuominomis ir provokuojančiu atvirumu veda per virpuliuojančią meilės istoriją?

NICOLAS BARREAU (g. 1980) dirba viename Paryžiaus knygyne. Jį visi vadina atsiskyrėliu knygų graužiku. 2007 m. pasirodė jo debiutinis romanas *Mano gyvenimo moteris*, sulaukęs didelės sėkmės, išverstas į kelias kalbas. Lietuviškai *Gimtojo žodžio* leidykla jį išleido 2011 m. Nuotaikingumu patraukia ir antroji rašytojo knyga. Pagal abu romanus žadama kurti filmus.

ISBN 978-9955-16-376-3

